

Talousarvio 2020

Taloussuunnitelma 2021-2022

Kaupunginjohtajan esitys 18.11.2019

raisi

SISÄLLYSLUETTELO

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
2. TALOUSARVION YLEISET LÄHTÖKOHDAT	4
2.1. Yleinen taloudellinen tilanne	4
2.2. Kuntien verotulot	5
2.3. Kuntien valtionosuudet	6
2.4. Raisen kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat	6
2.5. Raisen kaupungin strategia	11
3. RISKIENARVIOINTI JA -HALLINTA	12
3.1. Taloudelliset riskit	12
3.2. Toiminnalliset riskit	12
3.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta	13
3.4. Tytäryhteisöjen varautuminen	13
4. TALOUSARVION SITOVUUS	14
4.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien	14
4.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet	14
4.2.1. Talousarvion sitovuus	14
4.2.2. Käyttösuunnitelmat	14
4.2.3. Raportointi	14
4.2.4. Virkojen ja työsuhteisten vakanssien perustaminen	14
4.2.5. Strategiset tavoitteet	15
4.2.6. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen	15
4.2.7. Muut ohjeet	15
4.2.8. Kohderajoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt	15
4.3. Raisen kaupungin tilivelvolliset	16
4.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus	16
5. TAVOITTEET KUNTAKONSERNIN TYTÄRYHTEISÖILLE JA OSAKKUUSYHTEISÖILLE	17
5.1. Yleiset periaatteet	17
5.2. Tytäryhteisöille (Raisen Vesi Oy, Raisen Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan jäähalli) yhteiset tavoitteet	17
5.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita	17
5.4. Raisen kaupungin konserni jäsenyhteisöineen	18
5.5. Raisen Vesi Oy	19
5.6. Raisen Vuokra-asunnot Oy	21
5.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli	23
6. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEALUEET VUODELLE 2020	24
7. TALOUSARVION TULOJEN JA MENOJEN MUODOSTUMINEN	25
7.1. Yhteenveto keskusten luvuista	25
7.2. Raisen kaupungin verotulot	25
7.3. Raisen kaupungin valtionosuudet	27
7.4. Henkilöstö ja henkilöstökustannukset	28
7.5. Tuloslaskelma 2020-2022	31

7.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset	32
7.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset	33
7.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit	34
7.6. Rahoituslaskelma 2020-2022.....	35
7.7. Investoinnit	36
7.7.1. Yhteenveto investoinneista 2020-2022	36
7.7.2. Investointihankkeet 2020-2024	37
7.7.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset	41
7.7.4. Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelma 2020-2022	45
7.7.5. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2020	45
7.7.6. Talonrakentamishjelma 2020-2024	49
7.7.7. Talonrakentamishjelman 2020-2024 hankekohtaiset perustelut	50
8. KÄYTTÖTALOUS JA SITOVAT TAVOITTEET LAUTAKUNNITTAIN	53
8.1. Kaupunginhallitus	53
8.1.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	53
8.1.2. Vakanssiesitykset, vakituiset	60
8.1.3. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	61
8.1.4. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	61
8.1.5. Kaupunginhallitus/muu rahoitus	62
8.2. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	63
8.2.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	63
8.2.2. Vakanssiesitykset, vakituiset	70
8.2.3. Määräaikaisten vakinaistaminen	70
8.2.4. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	71
8.2.5. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	71
8.3. Sivistyslautakunta	72
8.3.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	72
8.3.2. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	77
8.3.3. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	77
8.4. Vapaa-aikalautakunta	78
8.4.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	78
8.4.2. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	84
8.4.3. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	84
8.5. Ympäristölautakunta	85
8.5.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	85
8.5.2. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	88
8.5.3. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	88
8.6. Tekninen lautakunta.....	89
8.6.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet	89
8.6.2. Vakanssiesitykset 2020	98
8.6.3. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset	102
8.6.4. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset	102

1. Kaupunginjohtajan katsaus

Maailman talouskasvun ennustetaan hidastuvan ensi vuonna. Valtiovarainministeriö ennustaa kuitenkin kotimaisen kysynnän pysyvän yllä pidempään johtuen muun muassa julkisen sektorin investoinneista. Turun seudun yleinen taloustilanne on hieman muuta maata parempi: työttömyys on alimmillaan, alueella investoidaan rakentamiseen ja tulonsaajien ansiokehitys on kasvava.

Lähitulevaisuuden näkymät myös Raisiossa ovat hyvät. Alueella on runsaasti talonrakentamishankkeita ja tonttikaupan suhteen on myönteinen vire. Kehätieinvestoinnit ja Raision keskustan uudistuminen lisäävät kaupungin vetovoimaa ja mahdollisuuksia.

Hyvästä vireestä huolimatta kuntataloudessa on isoja haasteita. Verotulokertymät ovat pienentyneet ja valtionosuuksien kehitys jäänyt velvoitteista ja kustannustasojen noususta jälkeen. Efektiivinen veroprosentti on laskenut lähes prosenttiyksikön, mikä vastaa melkein neljän miljoonan euron vuosittaista vähennystä kaupungin pysyviin tuloihin. Menojen ja tulojen välistä vajetta on paikattu säästämällä oman toiminnan kuluista. Kuluvalle sopimuskaudelle ajoittuneet palkankorotukset ovat nostaneet oman toiminnan kustannustasoa huomattavasti.

Kaupungin verotaso pysytetään nykyisellään ja sopeutustoimia haetaan toiminnan muutoksista sekä muista tulokertymistä. Palvelutarjontaa laajennetaan ottamalla käyttöön Hulvelan senioritalo sekä perustamalla päivähoitoon väliaikainen yksikkö. Laajennukset perustuvat asiakasmäärien kasvuun.

Talousarviossa koko kaupungin tuottojen volyyymi ilman rahoitustuottoja on 175,6 miljoonaa euroa (+3,2% vs. TAM2019), jossa verotulojen osuus on 103,5 miljoonaa, valtionosuuksien osuus 31,4 miljoonaa ja toimintatuottojen osuus 40,7 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kokonaisuus on 172,8 miljoonaa euroa (+1,8 % vs. TAM2019) jotka jakaantuvat toimialoittain sosiaali- ja terveystalot 102,9 miljoonaa euroa, sivistys- ja vapaa-ajanpalvelut 36,7 miljoonaa euroa, tekniset- ja ympäristöpalvelut 26,7 miljoonaa euroa ja konsernipalvelut 6,5 miljoonaa euroa. Merkittävin kuluerä ovat palkat (henkilöstökulut yht. 72,9 miljoonaa euroa), joiden vaikutus myös ulkoa ostettavissa palveluissa on suurin.

Investointeja esitetään tehtäväksi yhteensä 10,1 miljoonalla eurolla (netto). Investoinnit kohdistuvat uusien omakoti- ja yritysalueiden rakentamiseen sekä saneeraus- ja peruskorjausinvestointeihin.

Talousarvion tulos on 3,5 miljoonaa euroa alijäämäinen ja lainaa kaupunki joutuu lisäämään 7,1 miljoonaa euroa. Lisäksi konsernitilin mukainen lainanottovaltuus on 1,8 miljoonaa euroa. Suunnitelmakaudelle talous on niukasti ylijäämäinen.

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Muutos on suhteessa lautakuntien talousarvioesitykseen.

Ehdotus on viety talousarviokirjaan määrärahatasolle, mutta ei muihin taulukoissa esiintyviin lukuihin kuten vakanssimäärät. Kaikki tunnusluvut muutetaan kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisiksi ennen kaupunginvaltuuston käsittelyä.

Koko kaupunki

Henkilöstösäästö - 150.000 euroa

Tässä esitetään henkilöstösäästöä, jonka kokonaisuus muodostuu ensisijaisesti vapaaehtoisesti otettavista palkattomista vapaista, sijaisuuksien ja määräaikaisuuksien täyttämättä jättämisistä sekä organisaatioselvityksen perusteella päätettävistä henkilöstötoimenpiteistä – summa jaetaan lautakunnille.

Logistiikkakustannusten pienentyminen - 30.000 euroa

Kaupungissa on käynnistetty logistiikkaselvitys, jonka seurauksena logistiikan toimintoja pyritään tehostamaan jo seuraavan vuoden aikana – summa jaetaan lautakunnille.

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta

Hulvelan senioritalo: - 200.000 euroa henkilöstökulut

Hulvelan senioritalo otetaan käyttöön portaittain siten, että hoitoisuutta voidaan nostaa, mikäli palvelukysyntä sitä edellyttää ja ulkoa ostettavien hoito- ja hoivapalveluiden volyymi kääntyy kasvuun. Toiminta käynnistetään hyväkuntoisemmilla asukkailla, jotka eivät tarvitse niin suurta hoitoisuutta. Riskinä päätöksessä on, että huonokuntoisempien palvelutarve johtaa ostopalveluiden huomattavaan kasvuun. Tällöin lautakunnan tulee talousarvionsa sisällä reagoida ja allokoita resursseja eri toiminnoista, jotta Hulvelan senioritalon hoitoisuutta voidaan nostaa.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta: - 50.000 euroa

Sivistyslautakunnan talousarvioon kohdennetaan leikkaus toiminnan järjestämiseen, lautakunta harkitsee kohdentamisen eri resursseihin vuoden aikana

Päivähoitoyksikön lisäys: + 215.000 euroa netto (menot 235.000, tulot 20.000 euroa)

Sivistyslautakunta on varsinaisen budjettikäsittelyn jälkeen 6.11.2019 § 155 ehdottanut väliaikaisen päivähoitoyksikön perustamista Veitikanraitin tiloihin Kerttulassa. Päivähoitoyksikkö on kaksiryhmäinen ja siihen tulee 24 paikkaa. Päivähoidon jono on tammikuun alussa 44 lasta, joille kaupungilla on velvollisuus osoittaa päivähoitopaikka.

Tekninen lautakunta

Ruokapalvelut: - 30.000 euroa henkilöstökulut sekä aineet ja tarvikkeet

Ruokapalvelut on esittänyt Hulvelan senioritaloon vakanssin lisäyksen sekä lisäyksiä aineisiin ja tarvikkeisiin. Pienemmällä hoitoisuudella myös ruokapalveluissa on odotettavissa pienempi kustannus.

Ruokapalvelutyöntekijä (Veitikanraitti): + 23.000 euroa henkilöstökulut

Veitikanraitin yksikkö edellyttää yhden ruokapalvelutyöntekijän vakanssin lisäämistä

Olkkarin tilavuokra: + 29.000 euroa

Tekninen lautakunta on poistanut Olkkarin tilavuokran. Koska vuokrasopimus on irtisanomisaika huomioon ottaen voimassa vielä 2020, tulee vuokratilavuokrat palauttaa tekniselle lautakunnalle

Tulot

Maankäyttömaksut: + 470.000 euroa

Liitteenä olevan erittelyn perusteella tekninen lautakunta olisi saamassa huomattavat maankäyttömaksut vuonna 2020. Tavallisesti maankäyttömaksujen purkautumiseen on liittynyt paljon epävarmuustekijöitä. Maksujen ajoittuminen vuodelle 2020 vaikuttaa kuitenkin tällä hetkellä hyvin todennäköiseltä.

Kaupunginhallitus: + 250.000 euroa

Kaupunki valmistautuu nostamaan omista konserniyhteisöistä ylimääräisen osingon

2. Talousarvion yleiset lähtökohdat

2.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriö on lokakuussa 2019 julkaissut Taloudellisen katsauksen sekä Kuntatalousohjelman 2020-2023. Valtiovarainministeriön katsausten mukaan talouden kasvunäkymät vaikuttavat vielä lähitulevaisuudessa myönteisiltä, vaikka kansainvälisen talouden saralta kantautuu heikkoja uutisia.

Maailmantaloudessa kasvun hidastumiseen vaikuttaa kauppakonflikteihin liittyvä epävarmuus. Euroalueen talousnäkyviä varjostaa Saksan talouskasvun hidastuminen kuluvana vuonna sekä Brexitiin liittyvä epävarmuus. Myös Ruotsin, Venäjän, Kiinan ja Japanin talouskasvu on hidastunut. Maailmantalouden yleinen talousheikentyminen sekä Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppakonflikti ovat osaltaan hidastaneet kuluvana vuonna maailmankaupan kasvua. On kuitenkin indikaatioita siitä, että kaupan kasvu elpyisi lähivuosina.

Tulevina vuosina kotimainen kysyntä pitää yllä talouskasvua. Vuonna 2018 Suomen bruttokansantuote kasvoi 1,7 %. Vuonna 2019 BKT:n kasvun ennakoidaan hidastuvan siten, että kasvu olisi 1,5 %. Vuosien 2020 ja 2021 kasvun ennustetaan jatkuvan noin yhden prosentin suuruisena. Seuraavina vuosina 2022-2023 talouskasvun ennustetaan hidastuvan alle yhteen prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu, kun kotitalouksien säästämisaste nousee.

Kuntatalous heikkeni vuonna 2018. Kuntien toimintamenojen kasvu nopeutui ja investoinnit kasvoivat. Heikentymiseen vaikutti myös se, että vaikka talous ja työllisyys kehittyivät, verotulot kääntyivät laskuun muun muassa ennakoituja suurempien veronpalautusten vuoksi. Myös valtionosuudet vähenivät.

Kuntatalouden tuloksen on arvioitu heikkenevän selvästi myös vuonna 2019. Kuntatalouden menot kasvavat tuloja nopeammin. Vuosina 2020-2023 kuntien toimintamenojen vuosittaiseksi kasvuksi arvioidaan 3,4 %. Menokasvua lisäävät sosiaali- ja terveystalouden kysynnän kasvu ja hallitusohjelman toimenpiteet. Kuntien ansiotason arvioidaan seuraavan kansantalouden yleistä, vajaan 3 prosentin, vuotuista ansiotason nousua. Tulojen ja menojen epätasapaino pysyy vuosina 2020-2023 mittavana. Kuntien lainakanta jatkaa kyseisellä kaudella kasvuaan.

Kuntatalouden näkymät ovat huolestuttavia, kun otetaan huomioon väestörakenteen muutokset, sen aiheuttama lisääntyvä menopaine sekä suhdannetilanteen heikkeneminen. Kuntatalouden sopeutustarve on suuri. Kuntataloutta hyödyttävien hallituksen mahdollisesti työllisyyttä edistävien toimien lisäksi kunnissa tulee tehdä omia, taloutta vahvistavia toimia, kuten rakenteellisia uudistuksia. Valtiovarainministeriön katsauksen mukaan laskelmien perusteella kaikissa kuntaryhmissä (kuntakokoryhmittäin tarkasteltuja) on myös veronkorotuspaineita. Erityisesti pienemmissä kunnissa menopuolen sopeuttamisen keinovalikoima saattaa olla isompia kuntia suppeampi. (Lähteet: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, Syksy 2019; Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma 2020-2023, Syksy 2019)

Kuntatalousohjelmaan liittyvät kuntataloutta koskevat keskeiset linjaukset ovat Kuntaliiton tiivistämänä seuraavat:

- Paikallishallinnon (kuntatalouden) rahoitusasema tulee olla vuonna 2023 korkeintaan puoli prosenttia alijäämäinen suhteessa bruttokansantuotteeseen.
- Edellyttää noin 1,8 miljardin euron sopeutusta vuoden 2023 tasolla.
- Vaikka hallituksen tavoitteena on tasapainottaa kuntataloutta, niin se toimillaan lisää kuntatalouden menoja.
- Kuntatalouden menorajoite, eli euromääräinen raja valtion toimista kuntatalouteen aiheutuvalla toimintamenojen muutoksella 2019-2023, on korkeintaan 520 miljoonaa euroa.

- Valtionosuus: uusiin ja laajeneviin tehtäviin on luvattu 100 prosentin valtionosuus.
- Veroperustemuutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.
- Osa hallituksen menolisäyksistä on pysyviä, mutta osa kertaluonteisia tulevaisuusinvestointeja. Tulevaisuusinvestointien valtionosuudet leikataan kuntataloudesta pois vuosina 2021-2023.

Lähtökohtaisesti voidaan ajatella, että kunnissa tulisi panostaa talouden seurannan ja raportoinnin lisäksi analysointiin ja reaaliaikaisen tiedon tuottamiseen päätöksenteon tueksi. Keinovalikoimien priorisoinnin näkökulmasta on kuitenkin pohdittava resurssien kohdentamista myös näissä toiminnoissa.

2.2. Kuntien verotulot

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan vuonna 2020 verotulojen kasvuksi ennakoitetaan 6,6 prosenttia. Kulu- ja ensi vuoden veroennusteeseen liittyy kuitenkin tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Verotulojen kasvu jatkuu vuosina 2021–2023 keskimäärin 2,7 prosentin vuosivauhdilla.

Maan hallituksen talousarvioesityksessä ansiotuloveroperusteita ehdotetaan tarkistettavaksi vuonna 2020 ansiotasoindeksiin muutosta vastaavasti. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 196 miljoonalla eurolla vuonna 2020. Ansiotuloverotusta ehdotetaan lisäksi kevennettäväksi yhteensä 200 miljoonalla eurolla korottamalla työtulovähennystä, kunnallisverotuksen perusvähennystä sekä valtion- ja kunnallisverotuksen eläketulovähennyksiä. Näiden yhteenlaskettu verotuloja pienentävä vaikutus on noin 132 miljoonaa euroa. Asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen puolestaan arvioidaan lisäävän kunnallisveron tuottoa 10 milj. eurolla. Kotitalousvähennyksen supistaminen lisääisi kunnallisveron tuottoa 36 milj. eurolla. Määräaikaisesta ns. avainhenkilölaista tehdään pysyvä ja palkkatulon lähdevero huojennetaan. Muutoksen arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa 3 milj. eurolla vuonna 2020. Hallitusohjelman mukaisesti kuntien verotulomenetykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Kiinteistöverojen osalta todettakoon, että hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan. Uudistuksen tavoitteena on uudistaa sekä maapohjien että rakennusten arvostusmenetelmät. Lisäksi tavoitteena on aikaansaada aiempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi arvostamisjärjestelmä, joka on myös mahdollista pitää aiempaa tehokkaammin ajantasaisena. Uuden järjestelmän mukaiset verotusarvot on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 kiinteistöverotuksessa. Kiinteistöveron uudistamisen yhteydessä alennetaan merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta ja vapautetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet kiinteistöverosta.

Yhteisöveroon vaikuttavat vastakkaisuuntaisesti vuonna 2020 voimaan tuleva yhteisöjen tulolähejaon poistamista koskeva muutos sekä vuonna 2019 voimaan tulleen korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muutos. Kyseisten vastakkaisuuntaisten veroperustemuutosten vaikutusten johdosta vuodelle 2020 ei tehdä kompensatiosta johtuvaa yhteisöveron jako-osuusmuutosta. Hallituksen budjettiriihessä vuodelle 2020 sovittiin, että hallitus selvittää ja valmistelee esityksen kaksinkertaisista poistoista kone- ja laiteinvestointeihin investointien kannustamiseksi neljän vuoden ajaksi. Lisäksi hallitus selvittää mahdollisuutta antaa esitys määräaikaisesta tutkimusyhteistyökannustimesta. Kyseisten uudistusten yhteisöveron tuottoa alentava vaikutus kuitenkin kompensoidaan kunnille, joten sillä ei ole vaikutusta kuntien talousarvioon.

Kuntien verotulojen arvioidaan vuonna 2020 olevan noin 24,4 miljardia euroa: kunnallisveron tuotto 20,5 mrd, kiinteistövero 1,9 mrd euroa, yhteisövero 2,0 mrd euroa.

Kuntien tulojen kannalta merkittävimmän, kunnallisveron tuottoon vaikuttavat veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Tulevan vuoden ennusteen epävarmuutta lisäävät verotuksen

valmistumisen aikaistumisen ja ennakkoperintämenettelyn muutosten vaikutukset verokertymien ajoitukseen sekä tulorekisterin käyttöönottoon liittyvät tekijät.

2.3. Kuntien valtionosuudet

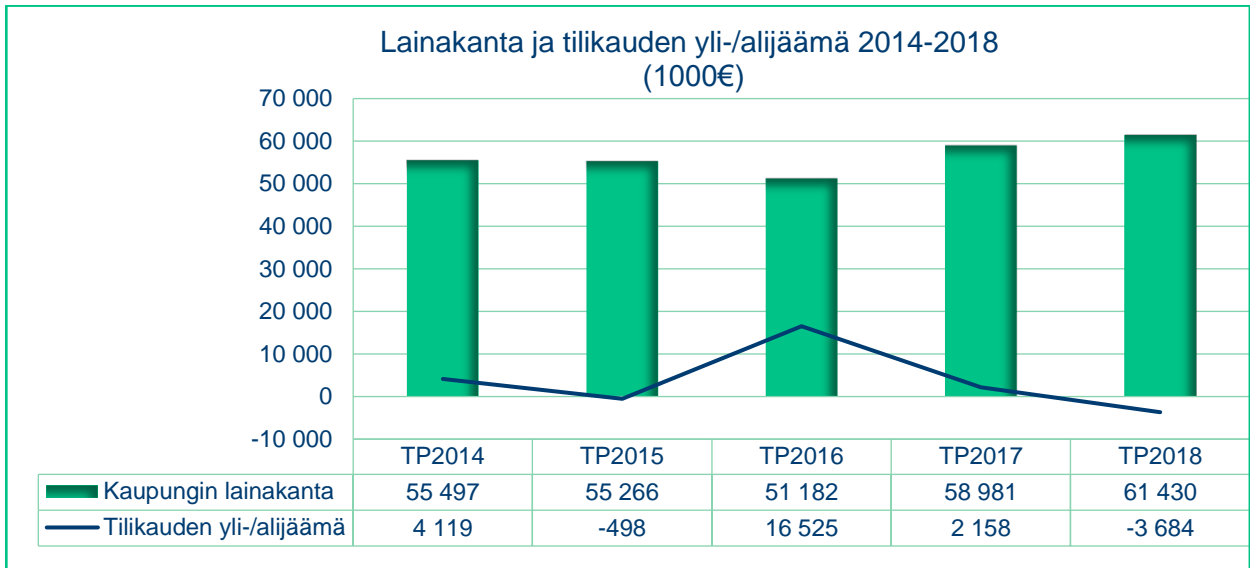
Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM).

Kuntien valtionavut kasvavat vuoteen 2019 verrattuna 8 %, ollen v. 2020 11,6 mrd. euroa. Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 8,1 mrd. euroa eli 16 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2019 varsinaisessa talousarviossa. Tämä johtuu siitä, että aiemmin kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyneet verotulomenetysten kompensatiot maksetaan jatkossa erilliseltä määrärahamomentilta, eikä niitä lueta enää valtionosuuksiksi. Mikäli veromenetysten kompensatiot otettaisiin edelleen mukaan, laskennallisten valtionosuuksien muutos olisi lähes 7 prosenttia vuoden 2019 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Uudistus yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää sen läpinäkyvyyttä (Kuntaliitto, Valtionosuudet vuonna 2020).

Peruspalvelujen valtionosuuden (VM) osalta kasvu vuodesta 2019 vuoteen 2020 johtuu erityisesti vuonna 2019 päättyneestä kilpailukyky sopimuksesta, mutta taustalla on myös muita lakiin perustuvia muutoksia, kuten kiky-sopimukseen sisältyneen lomarahaleikkauksen päättyminen ja siihen liittyvän valtionosuuden leikkauksen päättyminen vuoteen 2019 (-264 milj. euroa), vuosia 2016-2019 koskeneen määräaikaisen indeksikorotuksen jäädytyksen päättyminen (+166 milj. euroa), valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus (+ 102 milj. euroa) ja aiemmin mainittu verotulomenetysten kompensatiot. Kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkaukseen liittyvä kertaluonteinen 237 milj. euron kompensatio aikaistetaan vuodelle 2019. Veroperustemuutoksista aiheutuva verotulojen menetys kompensoidaan kunnille vuodesta 2020 lähtien erilliseltä määrärahamomentilta; aiemmin kompensatio on sisällynyt peruspalvelujen valtionosuuteen. Tämä muutos ei vaikuta kuntien rahoituksen kokonaistasoon. Vuosina 2021–2023 valtionapujen kasvuksi arvioidaan keskimäärin 4,2 prosenttia. (Kuntaliitto, Valtionosuudet 2020; Valtiovarainministeriä, Kuntatalousohjelma

2.4. Raision kaupungin talouden ja toiminnan lähtökohdat

Turun seudulla taloustilanne on yleisesti arvioiden hyvä. Raision kaupungin taloustilanne on menneiden tilinpäätösten valossa suhteellisen positiivinen: kulukasvu on ollut maltillista, kaupungin oma toiminta on ollut pääosin talousarvion mukainen ja nettovelkaa on voitu vähentää. Vuonna 2016 ylijäämä kuitenkin kääntyi laskuun ja vuoden 2018 tilinpäätöksessä kaupungin kertynyt ylijäämä oli 15,5 miljoonaa euroa. Lainaa jouduttiin vuonna 2018 ottamaan aiempia vuosia enemmän. Huolimatta lainakannan kasvusta, lainakanta/asukas ei ole kohonnut huolestuttaviin lukemiin (TP2018 2539 eur/asukas). Vuoden 2019 muutettu talousarvio on lähtökohtaisesti noin 5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Verotulojen ennustettua pienempi kertyminen sekä erikoissairaanhoidon ennakoitua suurempi käyttö vaikuttavat osaltaan siihen, että vuoden 2019 alijäämä tulee olemaan arviolta noin 7-9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tämä pienentää taseen kertynyttä ylijäämää ja talouden liikkumavara kapenee myös tulevien vuosien toimintaa suunniteltaessa.

Raision kehitysnäkymät elinvoimaan peilaten ovat kuitenkin hyvät. Työllisyystilanne on positiivinen, myös ansiokehityksen kasvu on myönteinen indikaatio. Raisiossa investoidaan muun muassa rakentamiseen ja myös Raisiossa olevat yritykset suunnittelevat isoja investointeja. Raision keskustan uudistamisen sekä kehätiehen tehtävät investoinnit ovat kaupungin vetovoiman kannalta huomioitavia tekijöitä. Raisiossa on käynnissä useita kerrostalohankkeita ja tonttien kysyntä on vilkastunut. Tämä indikoi kaupungin asukasmäärän ainakin hienoista nousua lähivuosina. Tilastokeskuksen ennusteen mukainen väkilukuennuste vuodelle 2020 on kuitenkin vielä aiempaa pienempi, 23 902 asukasta. Asukasmäärän pieneneminen vaikuttaa osaltaan kunnan suurimman tuloerän, kunnallisveron tuottoon. Lisäksi väestön ikärakenteeseen liittyvät palvelutarpeet nostavat osaltaan palvelutuotannon kustannuksia. Myös maan hallituksen linjaamat kunnille tulevat tehtävien ja velvoitteiden muutokset vaikuttavat Raision kaupungin palvelutuotantoon ja ne osaltaan lisäävät kustannuksia ja lisäävät toiminnan järjestämisen organisointia yhä tehokkaammalla tavalla.

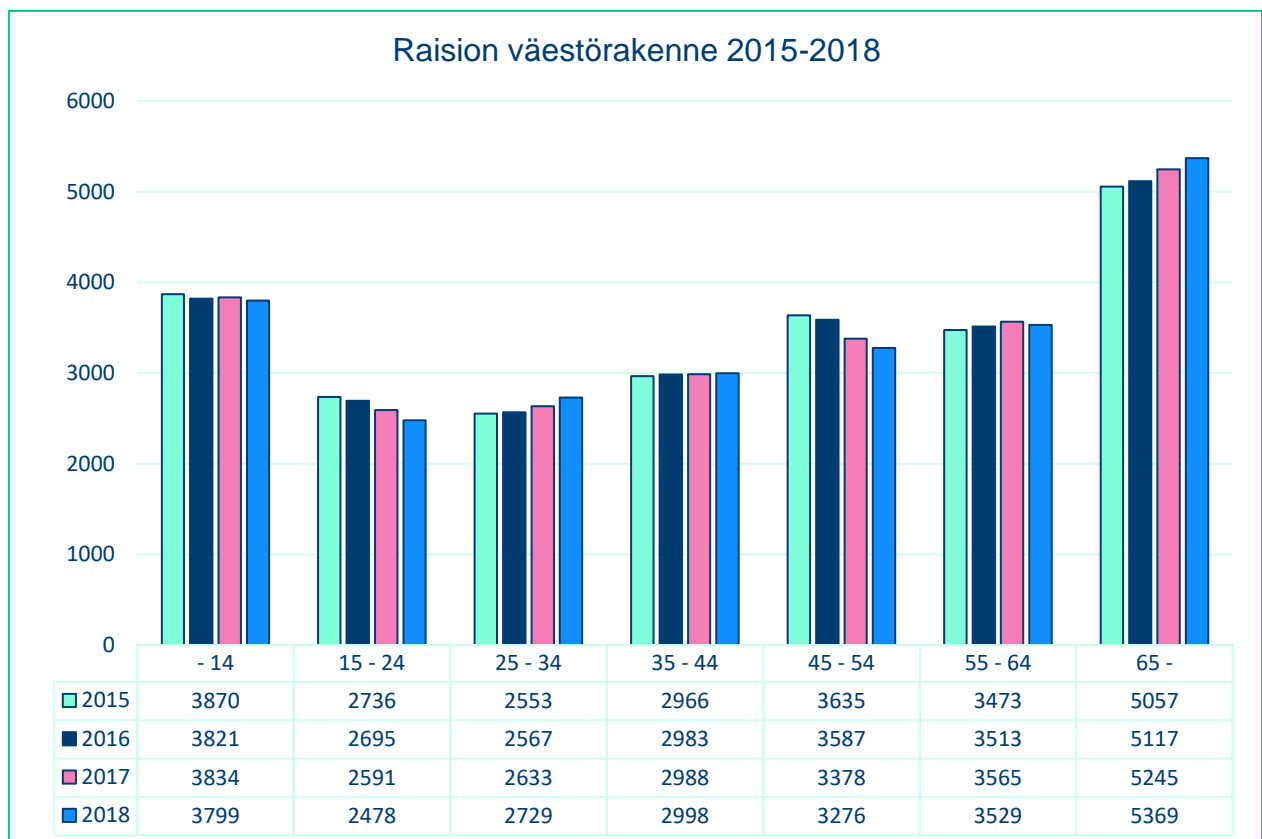
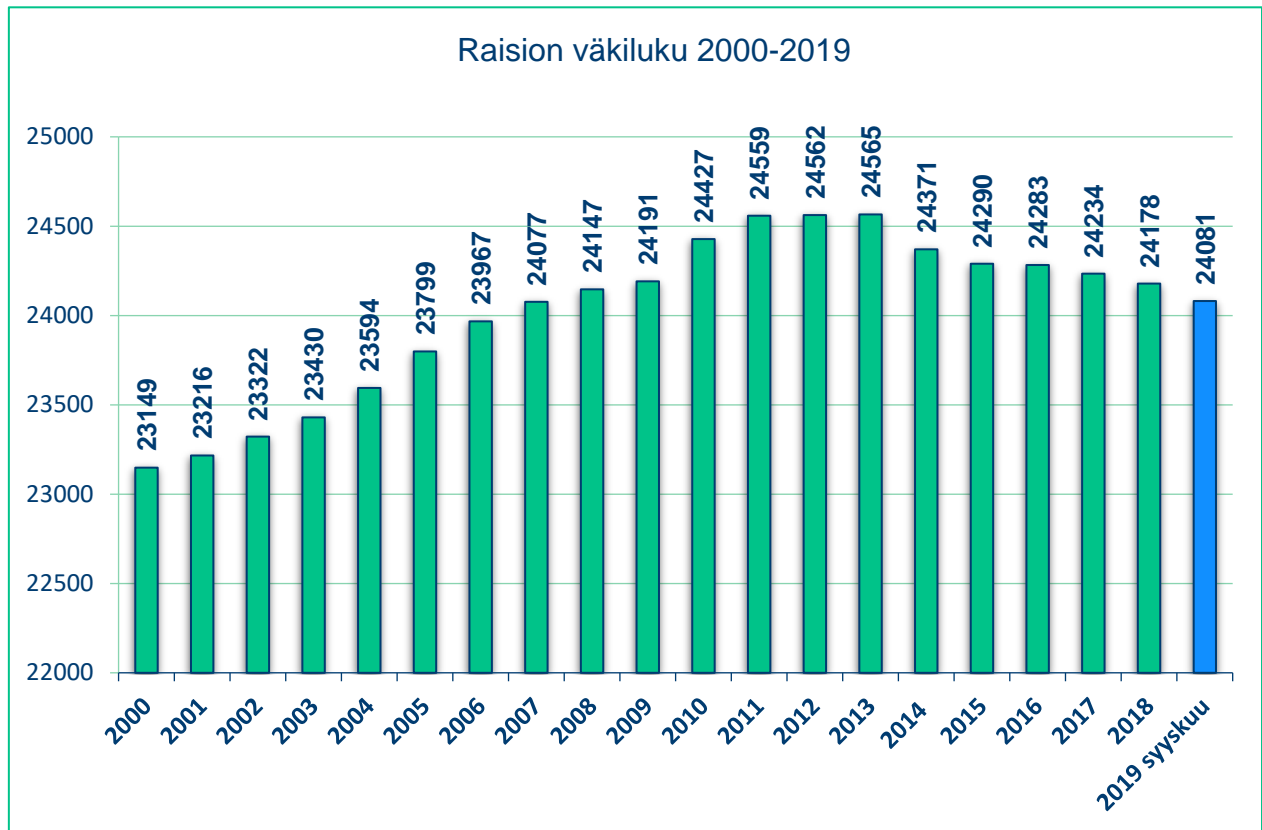
Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen, että Raisiossa käynnistetään portaittain organisaation toimintatapojen tehostamisen konsulttivetoinen tarkastelutyö. Ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan tukipalveluiden olemassa olevaa tilaa ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Toisessa vaiheessa käydään läpi koko kaupungin organisaation olemassa oleva tila ja tulevaisuuden mahdollisuudet. Kyseisten toimenpiteiden kustannuksia mahdollisesti pienentävät vaikutukset tullevat näkymään vasta talousarviovuotta 2020 seuraavina vuosina.

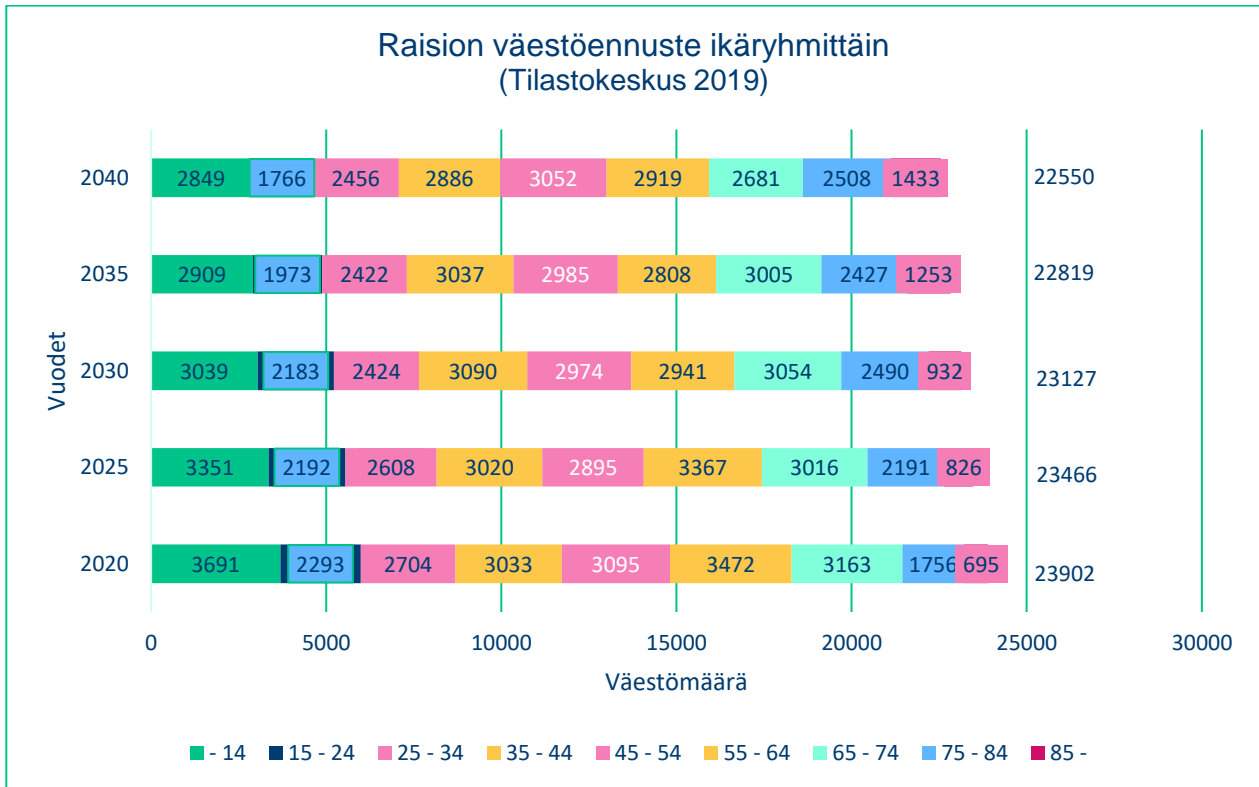
Raision kaupungin talousarvio 2020 ja taloussuunnitelma vuosille 2021-2022 on laadittu kaupunginvaltuuston marraskuussa 2019 päättämien veroprosenttien mukaan, kunnallisveroprosentin ollessa vuoden 2019 tasolla, 19,75 %. Verotulojen osalta tarkempi selostus on verotuloja käsittelevässä luvussa. Henkilöstökulujen osalta kehyspäätöksessä linjattiin korotuksen suuruudeksi 2,0 %. Tätä korottaa noin 0,3 %:lla vuoden 2019 lomarahojen leikkauksen poistuminen. Taloussuunnitelmavuosien laskemisessa lähtökohtana on käytetty tulojen osalta kahden prosentin kasvua ja menojen osalta 1,5 prosentin kasvua.

Väestö

Raision väkiluku on laskenut vuosina 2014-2018. Myös vuonna 2019 kaupungin väkiluku on ollut laskusuunnassa. Syyskuun 2019 lopussa ennakkoväkiluku oli 24 081, asukkaita oli 97 vähemmän kuin vuoden alussa. Strategian mukainen tavoite väestönkasvulle on 120 asukasta vuosittain. Raisiossa on vireillä väestönkasvua tukevia asuntorakentamishankkeita ja väestönkasvun arvioidaan kääntyvän nousuun tulevina vuosina. Tilastokeskuksen asukaslukuarvio vuodelle 2020 on 23 902.

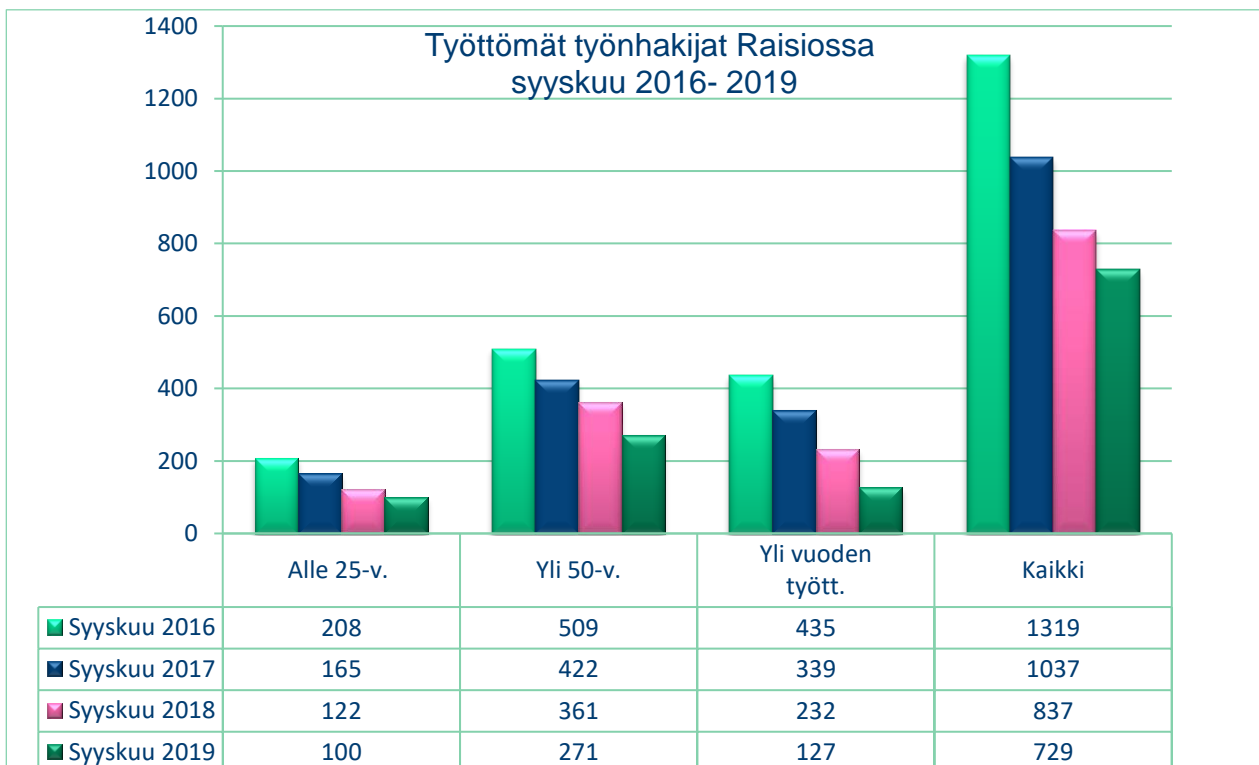
Kaupungissa on kuitenkin käynnissä useita rakennushankkeita ja kaupungin vetovoimaan panostetaan. Tämän vuoksi Tilastokeskuksen arvioon on lisätty strategian mukainen kasvutavoite 120 asukasta/vuosi. Vuoden 2020 talousarvion laadinnassa käytetään asukaslukua 24 022.

Työttömyys

Syyskuussa 2019 Raisiossa oli työttömiä työnhakijoita yhteensä 729 ja työttömyysprosentti oli 6,2 %. Työttömyysaste on viimeksi ollut yhtä alhainen vuoden 2009 keväällä. Vuoden 2018 syyskuusta vuoden 2019 syyskuuhun työttömyysaste on laskenut 0,9 prosenttiyksiköllä ja työttömien kokonaismäärä on pienentynyt 108 henkilöllä. Työttömyys on alentunut kaikissa ikäryhmissä ja myös pitkäaikaistyöttömyys on laskenut.

Talousarvion keskeiset tunnusluvut

TA2019 tunnusluvut	TA2020	muutos% vrt. TAM2019	TA2019	TAM2019	TP2018
asukasluku	24 022	-1,4	24 354	24 354	24 198
henkilöstömäärä	1 320	-1,3	1 337	1 337	1 319
henkilötyövuodet	1 501,4	0,6	1 492	1 492	1 491
toimintatulot, M€	40,7	2,2	38,8	39,9	42,8
toimintamenot, M€	-172,8	1,8	-168,9	-169,7	-166,3
toimintakate, M€	-132,1	1,7	-130,1	-129,9	-123,5
verotulot, M€	103,5	0,0	104,0	103,5	99,2
valtionosuudet, M€	31,4	16,3	27,0	27,0	27,1
vuosikate, M€	4,3	144,1	2,1	1,8	3,9
tulos, M€	-3,5	-31,1	-4,8	-5,1	-3,7
investoinnit, brutto M€	11,9	-19,4	11,6	14,8	9,5
investoinnit, netto M€	10,1	-21,0	9,6	12,8	6,5
lainamäärä 31.12. M€ *	79,9	12,5	79,4	71,0	61,4
uutta lainaa, M€	8,9	-14,4	10,4	10,4	2,4
lainaa yht. €/asukas	3 326	14,1	3 260	2 915	2 539

2.5. Raision kaupungin strategia

Raision kaupungin strategia

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki

Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä

Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Raisiossa monipuolista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden.

Raisio on yhteisöllinen kaupunki

Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa. Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoiden. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä

Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään.

Raision arvot:

**Elinvoimainen
Kehittyvä
Yhteisöllinen
Lähellä**

Strategiset painopisteet:

**Elinvoimainen Raisio
Hyvinvoiva Raisio
Kehittyvä Raisio
Tasapainoinen talous
ja hyvinvoiva henkilöstö**

3. Riskienarviointi ja -hallinta

Riskienarviointi ja -hallinta koostuu kokonaisuudesta, jossa arvioidaan sekä kokonaistaloudellista että toiminnallista riskiä. Oleellista riskien hallinnan kannalta on varautuminen ennalta erilaisiin riskitekijöihin. Riskienhallinta on osa päivittäistä johtamistyötä, valvontaa ja toiminnan ohjaamista.

Uutena riskienhallinnan työkaluna otetaan vuonna 2020 käyttöön taulukko, jossa kuvataan keskusten tasolla kunkin toimialan oleelliset riskit alla olevan otsikoinnin mukaisesti. Taulukkoon kirjataan tunnistettu riski, kuvataan se, arvioidaan mahdollisen toteutumisen vaikutukset ja todennäköisyys. Numeerinen arviointi tehdään asteikolla 1-3 (1=pienin - 3=suurin). Tavoitteena on, että palvelualueella on kattava riskienhallintasuunnitelma, johon on koottu valtuuston talousarviossa päättämien riskiluokitusten mukaisesti keskeiset riskit yhteen taulukkoon. Riskien toteutumista arvioidaan ja raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä palvelualueittain keskusten koordinoimana yhtenäisen ohjeistuksen mukaisesti. Keskukset lähettävät koostetun raportin erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti talousjohtajalle.

3.1. Taloudelliset riskit

- Omaisuuden tuhoutuminen tai sen arvonmenetykset
- Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle
- Sopimusriskit
- Rahoitusriskit

Taloudellisilta riskeiltä suojaudutaan muun muassa riittävin vakuutuksin sekä suorittamalla sisäistä valvontaa. Omaisuuden arvo pyritään säilyttämään pitämällä korjausvelka mahdollisimman pienenä. Sopimuksia tehtäessä käytetään juridista apua ja sopimusten vaikutukset tulevaisuuteen pyritään huomioimaan ja varmistamaan. Kaikki ulkopuolisten kanssa tehdyt sopimukset mukaan lukien tytäryhteisöt tulee laatia kirjallisina. Merkittävillä lainoilla tai takauksilla määrätään riittävät vastavakuudet ja mahdollisuuksien mukaan takausprovisiot siten kuin laki tai kaupungin omat periaatepäätökset edellyttävät. Kaupunginvaltuusto päättää lainojen suojaamisen periaatteista.

3.2. Toiminnalliset riskit

- Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit
- Kiinteistöriskit
- Työvälineiden toimimiseen (ICT) liittyvät riskit
- Työtapaturmat
- Henkinen kuormittuminen
- Avainhenkilöriski

Palvelutuotannon riskitekijät liittyvät äkillisiin palvelutuotannon muutoksiin, riskeihin palvelutuotannon tiloissa (henkilöstö, tilat, työvälineet) sekä taloudellisiin palvelutuotannon riskeihin. Palvelutuotannon riskit arvioidaan niiltä osin, kun keskus katsoo riskin oleelliseksi.

Kiinteistöihin liittyvät riskitekijät arvioidaan oleellisin osin. Keskeisten kiinteistöjen kunto ja käytettävyys ovat vahvasti kytköksissä palvelutuotannon riskeihin.

Työvälineisiin liittyvät riskit arvioidaan keskeisten työvälineiden osalta. Esim. tietokoneilla, verkkojen toiminnalla, puhelinten toiminnalla yms.) on merkittävä vaikutus palveluun.

Kaikki työtapaturmat läpikäydään ja pyritään ennalta estämään. Työpaikkaselvityksin ja kyselyin varmistetaan, etteivät henkisen kuormituksen riskit aiheuttaisi sairauksia. Varhaisella puuttumisella sekä ylläpitämällä ja parantamalla työhyvinvointia ennaltaehkäistään riskien kumuloitumista. Avainhenkilöt pyritään tunnistamaan ja mahdollisuuksien mukaan varmistetaan osaamisen siirtäminen poislähtötilanteissa. Lisäksi varmistetaan työhön liittyvien dokumenttien ja toiminnassa tarpeellisten asiakirjojen arkistointi asianmukaisesti

3.3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta

Kaupungilla on ajantasainen valmiussuunnitelma, jossa tunnistetaan merkittävimmät kuntalaisiin ja kaupungin toimintaan vaikuttavat uhat. Varautumissuunnitelmassa vastuutetaan toiminnot erilaisissa häiriötilanteiden varalle, huolehditaan kriisiviestinnän perusteista ja suunnitellaan ennalta, millä tavoin toiminnot ja palvelut saadaan jatkumaan keskeytyttä. Merkittävistä häiriötilanteista laaditaan raportit. Varautumista harjoitellaan ja tehdään yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa.

3.4. Tytärtyhteisöjen varautuminen

Konsernin talous on keskeinen osa kaupungin kokonaistaloudellista toimintaa. Myös konserniin kuuluvilta yhtiöiltä edellytetään konsernin riskienhallinnan taulukkotyökalun käyttöönottoa (taulukko).

Riskienhallintasuunnitelma 2020 - 20xx			KESKUS	esimerkki				
Taulukkoon kirjataan tunnistettu riski, kuvataan se, arvioidaan mahdollisen toteutumisen vaikutukset ja todennäköisyys. Numeerinen arviointi asteikolla 1-3 (1=pieni - 3=suurin). Tavoitteena on, että palvelualueella on kattava riskienhallintasuunnitelma, johon on koottu valtuuston talousarviossa päättämien riskiluokitusten mukaisesti keskeiset riskit yhteen taulukkoon. Riskien toteutumista arvioidaan ja raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.								
Riskin nimi	Riskin tarkempi kuvaus	Riskin toteutumisen vaikutukset	Riskin torjunta	Seuranta-vastuu ja toteutumisen aikataulu	Toimenpiteet riskin toteutuessa	Todennäköisyys (arvo 1-3)	Vaikutukset (arvo 1-3)	Merkitys (tulo)
1. Taloudelliset riskit								
- Omaisuuden tuhoutuminen tai arvonaleneminen								
- Vahingon aiheuttaminen omaisuudelle, henkilölle tai toiminnalle								
- Sopimusriskit								
- Rahoitusriskit								
2. Toiminnalliset riskit								
- Palvelutuotannon keskeyttämiseen tai vajaaseen toimintaan liittyvät riskit								
- Kiinteistöriskit								
- Työvälineiden toimimiseen (ICT) liittyvät riskit								
- Työtapaturmat								
- Henkinen kuormittuminen								
- Avainhenkilöriski								
3. Varautuminen ja jatkuvuuden hallinta								
- Valmiussuunnitelma on ajan tasalla								
- Toimintakortit on laadittu valmius- suunnitelman edellyttämällä tavalla								
- Tilanteita on harjoiteltu								
4. Tytärtyhteisöjen varautuminen								
- Tytärtyhteisöllä on olemassa riskienhallintasuunnitelma								
- Omaisuus- ja henkilövakuutukset ovat kunnossa								

4. Talousarvion sitovuus

4.1. Kuntalain säännökset talousarviota koskien

Kuntien talousarviosta ja –suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Kuntalain mukaan ”*valtuustoon on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.*

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.”

4.2. Talousarvion noudattamista koskevat ohjeet

4.2.1. Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, kokonaismenot ja netto. Lautakunta voi suorittaa muutoksia palvelualueiden välillä. Tili- ja vastuuvapauden edellyttämä sitovuus muodostuu toimintakatteesta (nettobudjetti).

Investointien sitovuus on hanketasolla. Lisäksi on monivuotisia hankkeita, joiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Nämä hankkeet on merkitty erikseen talousarviossa. Lautakunta hyväksyy hankkeidensa väliset määrärahasiirrot. Siirtoja ei saa tehdä kokonaiskustannusarvioltaan ja toteuttamisvuosiltaan sitovista hankkeista.

Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat lainakannan ja antolainauksen muutokset.

4.2.2. Käyttösuunnitelmat

Lautakunnat laativat hyväksytyn talousarvion perusteella yksityiskohtaisen käyttösuunnitelman palveluittain. Käyttösuunnitelman sisällöstä ja siihen tehtävistä muutoksista päättää lautakunta. Työllisyysmäärärahamuutokset ja koululaisten kesätyövarauksen jakamiseen liittyvät muutokset jaetaan keskuksille talousjohtajan hyväksymänä (TAM2020).

4.2.3. Raportointi

Talousarvion toteutumista seurataan toimielimissä kuukausittain. Kaupunginvaltuustolle laaditaan talouden toteutuman raportti maaliskuun lopun, kesäkuun lopun sekä syyskuun lopun tilanteesta.

4.2.4. Virkojen ja työsuhteisten vakanssien perustaminen

Hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen konsernijaosto päättää virkojen ja työsuhteisten vakanssien perustamisesta talousarviossa varattujen määrärahojen puitteissa sekä niiden lakauttamisesta ja virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi. Valtuuston valitsemien viranhaltijoiden osalta päätösvaltaa edellä mainituissa asioissa käyttää valtuusto.

4.2.5. Strategiset tavoitteet

Strategisia tavoitteita voidaan muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Tavoitteiden toteutumista tulee seurata toimielimissä toimintavuoden aikana ja tilinpäätöksessä tulee antaa selostus tavoitteiden toteutumisesta.

4.2.6. Talousarvion ja sen määräysten noudattaminen

Talousarviota ja sen määräyksiä on noudatettava toiminnassa. Tilivelvolliset vastaavat vastuualueidensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilivelvollisten viranhaltijoiden on valvottava, että vastuualueen toiminnassa noudatetaan hyväksyttyä talousarviota ja käyttösuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita. Toimintaa ja taloutta tulee sopeuttaa siten, että asetetut tavoitteet on mahdollista saavuttaa. Mikäli on ilmeistä, ettei asetettuihin tavoitteisiin päästä, tulee tieto asiasta saattaa toimielinkäsittelyyn siten, että valtuusto voi päättää talousarvioon sisältyvien määrärahojen ja tavoitteiden muutokset. Pienten määrärahamuutosten (esim. hankeavustukset) vuoksi ei tehdä talousarviomuutosta, ellei ole oletettavissa, että muutos voi oleellisesti vaikuttaa tili- ja vastuuvapauden perustana olevan toimintakatteen muodostumiseen.

4.2.7. Muut ohjeet

Investointeja, joiden kustannusarvio on yli 700 000 euroa, tai investointeja, joista valtuusto on erikseen niin päättänyt, ei saa aloittaa ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Mikäli valtionosuutta saadaan kesken vuoden jo olemassa olevaan toimintaan, jonka menot ovat talousarviossa, valtionosuus kasvattaa vain tulomäärärahoja.

4.2.8. Kohderajoitteiset yksiköt eli nettoyksiköt

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelmaohjeistuksissa määritellään kohderahoitteiset tehtävät: ”Kohderahoitteiset tehtävät ovat tehtäviä, joiden käyttötalous on sidottu ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon, tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia yksiköitä ovat kunnan liikelaitokset.” ”Kohderahoitusta sovelletaan palveluja tuottavissa tehtävissä kuten liikelaitoksissa, muissa taseyksiköissä sekä nettoperiaatteella toimivissa yksioissä, jotka saavat varsinaisen toimintansa rahoituksen kokonaan tai osittain korvauksena tuottamistaan palveluista.”

Raision kaupungin talousarvio sisältää nettobudjettiyksiköt seuraavissa tulosityksiköissä:

konsernihallinto:	Sähkökauppa
vapaa-aikalautakunta:	Uintikeskus Ulpukka
tekninen lautakunta:	Tilapalvelut ja Ruokapalvelut

Nettobudjettiyksikön sitova määräraha on nettomenot. Nettomenojen saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulo-rahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen ylityksen ilman valtuuston käsittelyä.

Nettobudjettiyksiköt sisältyvät lautakuntien käyttösuunnitelmiin, ja niiden käyttösuunnitelmien toteutuminen esitetään tilinpäätöksessä.

4.3. Raision kaupungin tilivelvolliset

Kuntalain 125 § mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa tarkastuksen tulosten lisäksi annetaan mm. esitys vastuuvapauden myöntämisestä toimielimen jäsenelle ja toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen).

Raision kaupungin tilivelvollisiksi määritellään seuraavat tahot:

- kaupunginhallituksen jäsenet
- lautakuntien ja niiden jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- talousjohtaja
- keskusten johtajat
- keskusten talous-/hallintopäälliköt
- johtosäännöissä kunkin keskuksen tulosaluejohtajaksi tai heitä vastaavaksi määritellyt henkilöt

Vaikka tilivelvollisten luettelossa ei ole kaikista esimiehistä mainintaa, se ei poissulje vastuuta oman organisaation toiminnasta ja taloudesta.

4.4. Talousarviolainat ja lainanottovaltuus

Kaupungin talousarvion lainanotto nettona on 7,1 miljoonaa euroa. Lainaa otetaan vuoden aikana 10,1 miljoonaa euroa ja lainojen lyhennysohjelma lyhentää lainoja 3,0 miljoonaa euroa.

Kaupungin maksuvalmiuden odotetaan säilyvän vuoden 2020 aikana suhteellisen vakaana, tosin vuoden 2019 ongelmat kuntien tulojen verotulojen kertymisessä saattavat indikoida vaikutuksia maksuvalmiuden osalta myös vuodelle 2020. Tulojen suunnitellun toteutumisen lisäksi maksuvalmiuden kehitykseen vaikuttaa mm. investointien määrä ja investointien käynnistymisaikataulu.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 61,4 miljoonaa euroa eli 2 539 €/asukas (asukkaita 24 198). Valtuusto on myöntänyt vuodelle 2019 lainanottovaltuutta 16,175 miljoonaa euroa.

Konsernitiliin liittyen tulee erikseen määritellä lainanottovaltuus konsernin tytäryhteisöjen lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseen. Lainanottovaltuudeksi konsernin tytäryhteisöille esitetään yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

Valtuusto asettaa talousarviossa tai erikseen tekemällään päätöksellä vuodelle 2020 ne rajat, joiden puitteissa lainanottovaltuuksia voidaan käyttää.

Kaupunginhallitus esittää seuraavaa lainanottoa koskevaa valtuutuspäätöstä:

- Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa lyhyttä tai pitkäaikaista lainaa siten, että nettolainanotto vuoden lopussa on 8,9 miljoonaa euroa.
- Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa tilapäisluottoa maksuvalmiuden turvaamiseksi vuoden 2020 aikana 8,9 miljoonan euron määrään asti. Lainanottovaltuus sisältää myös konsernitilinkäyttöön liittyvän lyhytaikaisen lainan myöntämisen kaupungin tytäryhteisöille.

Tytäryhtiöiden tulee konsernin ohjeistuksen mukaisesti ottaa lainaa ensisijaisesti emokaupungilta. Yhtiöt eivät kilpailuta lainojaan itsenäisesti markkinoilta, vaan emokaupunki huolehtii ulkoisista lainoista ja antaa tytäryhtiöille lainat sisäisinä lainoina, ellei painavista syistä muuta johdu. Tytäryhtiöiden lainoittamiseksi annettava laina sisältyy edellä määritetyn lainanottovaltuuden määrään. Tytäryhtiöiden tulee pyytää emokaupungilta konserniohje lainatarvetilanteessa.

5. Tavoitteet kuntakonsernin tytäryhteisöille ja osakkuusyhteisöille

---

5.1. Yleiset periaatteet

Raision tavoite on jatkaa vahvan konserniohjauksen politiikkaa.

Tilinpäätöksen 2018 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 16,9 miljoonaa, lainamäärä 3 584 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 55,4 %.

Kaupungin merkittäville tytäryhteisöillä on käytössään konsernitili, jonka luottolimiitiksi määritetään 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittävälle tytäryhteisöille taloustavoitteet ohjauksen ja raportoinnin vahvistamiseksi.

Kaupunginhallitus ohjaa hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisöjä toimintavuoden aikana. Kaupunginhallitus raportoi hallintosäännön mukaisesti tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Konsernijaosto vastaa tytäryhteisöjen ja muiden jäsenyhteisöjen toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoi havainnoistaan tarvittaessa kaupunginhallitukselle.

5.2. Tytäryhteisöille (Raision Vesi Oy, Raision Vuokra-asunnot Oy, Koy Kerttulan jäähalli) yhteiset tavoitteet

Tytäryhteisöt raportoivat konsernijohdolle toiminnan ja talouden toteutumisesta puolivuositain. Toinen raportointi tapahtuu kesän tilanteen valmistuttua ja toinen tilinpäätöksen valmistuttua. Konsernijohto tulee pitää tietoisena kaikista olennaisista toimintaan ja talouteen vaikuttavista asioista.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen mm. toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Yhtiöiden (tytär- ja osakkuusyhteisöt) edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja yhtiökokousedustajien edellytetään pyytämään konserniohje yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

Tytäryhteisöt eivät saa ottaa ulkopuolista lainarahoitusta ilman kaupungin lupaa. Konsernin kokonaisedun näkökulmasta pääsääntö on, että konserninyhtiöt ottavat sisäisen lainan kaupungilta ja kaupunki huolehtii ulkoisesta lainasalkusta.

5.3. Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet tarpeiden mukaisesti erillispäätöksin. Konsernijaosto seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa.

Yhtiökokousedustajien edellytetään välittävän yhtiökokouskutsut kaupungin johdolle ja pyytämään konserniohjeen yhtiökokouksen päätöksiin liittyen.

5.4. Raision kaupungin konserni jäsenyhteisöineen

Tytäryhteisöt	Säätiöt	Osakkuusyhtiöt	Kuntayhtymät	Muut yhteisöt
Raision Vesi Oy (100%)	Raision Palvelutalosaatiö (23,5 % päätösvallasta)	As. Oy Raision Keonkatu 3 (31,26 %)	V-S Sairaanhoidopiirin ky	Raision-Naantalin Fountain House ry (12,5 % päätösvallasta)
Raision Vuokra-asunnot Oy (100%)	Sosiaalipalvelusaatiö Raina (50 % päätösvallasta)	Kerttulan Tenniskeskus Oy (18,5 %)	V-S Erityishuoltopiirin ky	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (1/15)
KOY Kerttulan jäähalli (50%)	Lounais-Suomen saattohoitosäätiö (2% päätösvallasta)	Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (13,78%)	Varsinais-Suomen liitto	Turun seudun joukkoliikennelautakunta (1/12)
As Oy Kuulaharjat (100%)		Turun Seudun Vesi Oy (11,94%)	V-S Lastensuojelukuntayhtymä	Varsinais-Suomen pelastuslaitos (1/15)
Eero Rantasen säätiö (60% päätösvallasta)		Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy (10%)	Ky Raision-Naantalin Vesilaitos	
		Turun Seudun Kehittämiskeskus (7,82%)	Raision seudun koulutuskuntayhtymä	
		Turun Seudun Puhdistamo Oy (7,0%)		
		Turun Seudun Energiatuotanto Oy (5,0%)		
		Turun Seudun Kaukolämpö Oy (4,25%)		
		Varsinais-Suomen Sosiaalialan osaamiskeskus Vasso Oy Ab (3,66%)		
		Keon Autopaikat Oy (3,25%)		
		Kunnan Taitoa Oy (1,88%)		
		Turku Science Park Oy (1,64%)		
		Kuntien Tiera Oy (0,91%)		

5.5. Raision Vesi Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus:

Yhtiön toiminta-ajatuksena on vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen. Yhtiö harjoittaa puhtaan talousveden jakelua asiakkailleen, jätevesien vastaanottamista ja johtamista käsittelyyn jätevedenpuhdistamolle, sekä vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamista ja ylläpitoa. Lisäksi yhtiön toimialaan kuuluvat vesihuoltoon liittyvät oheispalvelut.

Tavoitteet vuodelle 2020:

Talousveden sekä poisjohdettavan jäteveden laatu säilyy hyvänä ja täyttää viranomaisveloitteet. Yhtiön toimintaa hoidetaan ja kehitetään pidemmän aikavälin tehokkuuden ja vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Asiakkaille turvataan riittävä ja keskeytymätön vedenjakelu, jätevesiviemäriintä järjestetään terveydelle tai ympäristölle haittaa aiheuttamatta sekä hulevesiverkosto pidetään toimintakunnossa.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vesihuoltotoiminnan kehittämistä jatketaan. Nostetaan vesihuoltoyhtiön omaisuudenhallinnan tasoa kehittämällä kunnossapitojärjestelmää sekä jatketaan ydintoimintojen prosessikuvausten päivittämistä. Urakoinnin lisäkuluja pyritään hillitsemään mm. tarkempien lähtötietojen avulla, uusien projektinhallintatyökalujen käyttämisellä sekä valvonnan tehostamisella.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Vesiyhtiö jatkaa vuonna 2020 oman toiminnan kehittämistä. Olellisimmat tavoitteet vuodelle 2020 ovat viestintäsuunnitelman laatiminen, rakennusurakoiden tehokkaampi hallinta sekä erilaisien menettelytapojen selvittäminen hulevesikokonaisuuden kehittämisen osalta.

Vesiyhtiö on pystynyt hillitsemään kulujen kasvua tehostamalla palveluprosesseja, nostanut vesihuoltoyhtiön omaisuudenhallinnan tasoa kehittämällä kunnossapitojärjestelmää sekä kehittämällä kaukovalvontajärjestelmää. Vesiyhtiössä jatketaan vuonna 2020 myös sähköisten asiakasprosessien kehittämistä. Tavoitteena on kehittää elinkaarimallin mukaista pidemmän ajanjakson toiminnan suunnittelua kattaen koko toiminnan urakoinnista asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksien lisäämiseen.

Vesiyhtiö saa tuloja taksojen lisäksi liittymismaksuista, palveluhinnaston mukaisista tuloista sekä välitysmaksuista. Vuodelle 2020 esitetään palvelumaksujen hintojen tarkennusta ylöspäin n. 5 %:lla rakennuskustannusten yleisen nousun mukaisesti. Liittymismaksutaksat pysyvät ennallaan. Veden sekä jäteveden kuutioperusteiset hinnat alenevat.

Taksoja on pystytty tarkistamaan alaspäin huolimatta yleisestä kustannustason noususta, koska säästöjä on pystytty saavuttamaan muita toimintoja ja yhtiön kustannusrakennetta tehostamalla. Tulevaisuudessa yleisen kustannustason nousu tekee kuitenkin taksojen nykytasossa pitämisen haastavaksi.

Vesihuoltoverkostoa tulisi saneerata nykyistä enemmän. Hankkeet tehdään yhteistyössä kaupungin kanssa, jolloin saneerauskohteisiin vaikuttaa myös katujen kunto sekä myönnettävät määrärahat. Investointitaso vuodelle 2020 on 2,6 miljoonaa euroa. Vesiyhtiön investointiohjelmassa vuodelle 2020 on jo osittain varauduttu E18 investointiin suunnittelukulujen osalta. Taksoja tarkasteltaessa huomioon tulee ottaa myös investointien taso ja maksuvalmiuden turvaaminen.

Laadulliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatuvaatimuksissa	0	1	0	0
Jakeluun toimitettavan talousveden poikkeamat laatusuosituksissa	0	1	0	0
Vedenjakelun keskeytys (min)	10	120	alle 15	alle 15
Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	3,19	2,83	3,19	2,79
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,95	2,62	2,95	2,54
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	7,6	11,2	alle 10	< 10
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	39,8	27,2	alle 40	< 40
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	6 531	146	alle 1000	< 1000
Henkilöstömäärä 31.12.	8,5	11	10,5	12
Liittymähinnat (OKT):				
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 960	4 960	4 960	4 960
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	6 200	6 200	6 200	6 200
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 240	1 240	1 240
Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Liikevaihto (M€)	8,5	7,9	8,9	8,3
Liikevoitto (M€)	1,7	1,0	1,3	0,5
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	1,1	0,5	1,2	1,0
Nettoinvestoinnit (M€)	1,5	1,6	2,1	2,6
Korkotulot kaupungille (M€)	0,5	0,5	0,5	0,5
Vakavaraisuus	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Velan määrä (M€)	32,9	31,7	30,6	30,6
Omavaraisuusaste, %	6,6	7,7	> 6,6	> 6,6
Nettovelkaantumisaste, %	1 075	906	< 1 075	< 1 075

5.6. Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %

(RaVu omistaa As Oy Kuulaharjat Oy 100 % ja n. 32 % As Oy Raision Keonkatu 3:n kiinteistön osakekannasta, sekä 5,6 % As Oy Raision Sellon osakekannasta)

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy tarjoaa monipuolisia ja laadukkaita asumisvaihtoehtoja Raisiossa.

Tavoitteet vuodelle 2020:

Asuntojen käyttöaste pysyy hyvänä tai paranee. Yhtiön talous on tasapainossa ja vuokrataso on kohtuullinen. Selvitys mahdollisesta uudiskohteesta Alhaistentielle valmistuu (Kh 3.6.2019 § 221). Vuokrien taso, vuosittain tehtävän asuintalovaruuden suuruus sekä vuosittaisten peruskorjausten laajuus selvitetään osana pidemmän aikavälin tavoitteita. Käynnistetään selvitys As Oy Kuulaharjojen fuusioimiseksi emoyhtiöön.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Kehittämistoimia ovat yleiset asumisen laatuun tähtäävät parannukset, energiatehokkuus ja peruskorjausvelan vähentäminen. Erityisesti hallitus korosti viestissään, että erilaisiin ympäristöystävällisiin tekoihin kannustetaan ryhtymään.

Kirjokallion alueen matalaenergiahanke valmistui vuonna 2019, odotamme siitä positiivisia tuloksia vuoden 2020 energian perusmaksuissa sekä lämmitysenergiakulujen laskuna. Kirjokallion alueen peruskorjaustoimet jatkuvat.

Kiinteistöhuollon ja siivouksen laadunparannusohjelmaa jatketaan, saatu palaute on ollut positiivista.

Asuntovuokrauksessa tehdyt parannukset: toimiston tyypistetyt aukioloajat ovat tuottaneet tulosta vuoden 2019 aikana ja antaneet työrauhaa asuntosihteerille, asukasvalintaa on täten pystytty tehostamaan, mikä on näkynyt tyhjäkäytön pienenemisenä. Tätä tapaa jatketaan. Kannattamattomissa / huonon täyttöasteen kohteissa on pystytty tekemään aiempaa tehokkaampaa asuntovuokrausta ja tätä tullaan myös jatkamaan vuoden 2020 aikana.

Kiinteistömäärän kaikkia tasauskeinoja ei olla päästy käyttämään, koska osa kohteista on ARA-rajoituksien alaisia kohteita: osa rajoituksista vapaita ja osa omina asunto-osakeyhtiöinä. Keinoja kiinteistökannan aktiiviseen kehittämiseen tullaan etsimään ja yhtenä keinona on As Oy Raision Kuulaharjojen fuusioituminen RaVu:n kiinteistömäärään vuoden 2020 aikana.

Asumishäiriöihin on systemaattisesti puututtu ja tullaan jatkossakin puuttumaan. RaVu:n asuntovuokrauksen ja isännöinnin prosessikehitystä jatketaan vuoden 2020 aikana. Yhteistyötä Raision sosiaalitoimen kanssa jatketaan säännöllisin palaveroin. Informaation kulun ja asumisen prosessin kehittämistä jatketaan.

KH: Yhtiön tulee tehdä suunnitelma kannattamattomien ja/tai huonon täyttöasteen kohteiden luopumisesta ja/tai muuttamisesta.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Osallistutaan Petäsmäen Kirjokallion alueella toteutettavaan matalaenergiahankkeeseen: tämän säästövaikutukset ovat nähtävissä vasta vuoden 2020 puolella toteutuneissa kuluissa, talousarvio kuitenkin laadittu vanhojen kulujen mukaan tietoisesti.

Toimintavuoden aikana jatketaan suunnittelua myös suuremman asuntokohteen toteuttamiseksi, mutta todennäköisesti hankkeeseen liittyvät kulut tulevat vasta vuodelle 2021.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Käyttöaste, %	90	93,7	92	92
Vaihtuvuus, %	27,7	27,7	33,2	25
Keskivuokra / m ²	11,4	11,7	11,7	11,7
Kaupungin vuokraamat tukiasunnot	80	70	80	70
Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Liikevaihto (M€)	6,1	6,3	6,5	6,4
Liikevoitto (M€)	1	1,2	1,5	0,9
Tilikauden voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,7	0,92	1,2	0,62
Vakavaraisuus	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Velan määrä (M€)	15,6	12,8	14,4	12,45

5.7. Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli

Omistus: Raision kaupunki 50 %, Raision Nuorisokiekko ry (RNK) 33 %, Skating Team Raisio STR 17 %

Toiminta-ajatus:

Jäähalliyhtiö tuottaa jäähallipalveluja ylläpitämällä kahta jäähallia Kerttulan Liikuntakeskuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2020:

Jäähalliyhtiö luo edellytykset jääurheilun harrastamiselle Raisiossa. Yhtiö tuottaa palveluita jääurheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti. Yhtiö päättää pidemmän ajan hallinnollisista järjestelyistä.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vuoden 2020 aikana käydään kiinteistöyhtiön osakkaiden kanssa yhtiön tulevaisuutta koskevat neuvottelut ja näiden pohjalta yhtiölle tehdään suunnitelma pitkän aikavälin toiminnallisista ja taloudellisista edellytyksistä sekä tulevien vuosien investoinneista.

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot:

Jäähallin tekniikan uusimisen suunnittelu aloitetaan vuoden 2020 aikana. Vuoden 2018 ja 2019 aikana on tullut muutamia merkittäviä käyttökatkoksia johtuen kylmälaitteiden tekniikan rikkoontumisesta.

Jäähallin toiminnan organisointia joudutaan muuttamaan yhdessä yhtiön osakkaina olevien seurojen kanssa. Osakassopimukset päivitetään vuoden 2020 aikana.

Jäähallin käyttöastetta pyritään jatkossa nostamaan, ja tavoitteena on pitää jäähallin käyttöaste tulevaisuudessa yli 70 % tasolla.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Käyttäjämäärä / vuosi	97 413	91 396	115 000	115 000
Jääajan myynti, käyttöaste %	60,4	57,7	70,0	70,0
Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Liikevaihto (M€)	0,5	0,5	0,4	0,4
Liikevoitto (M€)	0,1	0,1	0,1	0,1
Tilikauden voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	0,1	0,1	0	0
Vakavaraisuus	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Velan määrä (M€)	1,99	1,68	1,71	1,61
Omavaraisuusaste, %	17,3	21,34	> 14,5	> 14,5
Nettovelkaantumisaste, %	463	306	< 520	< 520

6. Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja painopistealueet vuodelle 2020

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Uuden kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 75 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernihallinnon henkilö, jonka tehtäväkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että siitä ehditään saamaan lautakuntien ja kaupungin hallituksen lausunto valtuuston kesäkuun kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden keskuksen talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskuksia tarpeen mukaan.

7. Talousarvion tulojen ja menojen muodostuminen

7.1. Yhteenvedo keskusten luvuista

Vuodet 2018-2020 lautakunnittain Ulkoiset menot ja tulot	TP2018			TAM2019			TA2020			TA2020		
	menot	tulot	netto	menot	tulot	netto	Lautakunnat			Kaupunginjohtajan esitys		
							menot	tulot	netto	menot	tulot	netto
Konsernihallinto	-5 818 077	3 726 981	-2 091 096	-6 387 364	3 501 903	-2 885 461	-6 509 681	3 331 600	-3 178 081	-6 509 681	3 331 600	-3 178 081
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	-101 639 644	28 567 502	-73 072 142	-100 665 586	26 087 680	-74 577 906	-103 131 599	26 418 100	-76 713 499	-102 859 099	26 418 100	-76 440 999
Sivistyslautakunta	-30 360 013	2 819 581	-27 540 432	-32 293 748	2 762 163	-29 531 585	-32 798 980	3 070 310	-29 728 670	-32 967 627	3 090 310	-29 877 317
Vapaa-aikalautakunta	-3 589 966	935 065	-2 654 902	-3 746 928	1 015 432	-2 731 496	-3 652 616	993 436	-2 659 180	-3 652 616	993 436	-2 659 180
Ympäristölautakunta	-1 144 720	928 954	-215 766	-1 230 267	687 500	-542 767	-1 227 480	668 080	-559 400	-1 227 480	668 080	-559 400
Tekninen lautakunta	-23 722 214	5 784 157	-17 938 057	-25 413 853	5 803 673	-19 610 180	-25 586 615	5 749 025	-19 837 590	-25 567 115	6 219 025	-19 348 090
Koko kaupunki	-166 274 634	42 762 240	-123 512 394	-169 737 746	39 858 351	-129 879 395	-172 906 971	40 230 551	-132 676 420	-172 783 618	40 720 551	-132 063 067

7.2. Raisen kaupungin verotulot

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston tulee viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päättää kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosentista sekä muiden verojen perusteista. Kunnan verotulot koostuvat kunnallisverosta, kiinteistöverosta ja yhteisöverosta. Kunnallisvero on kaupungin suurin tuloerä.

Raisen kaupunginvaltuusto päätti säilyttää kaupungin verotuloprosentit vuoden 2019 tasolla. Näin ollen tuloveroprosentti on 19,75 %. Yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,25 % ja vakituisten asuinrakennuksen veroprosentti on 0,45 %. Myös muut kiinteistöveroprosentit säilyivät ennallaan.

Oheisessa taulukossa on koonti Raisen kaupungin veroprosenteista.

VEROPROSENTIT	2016	2017	2018	2019	TA2020	TS2021	TS2022
Tuloveroprosentti	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75
Kiinteistöveroprosentit							
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Vakituinen asuinrakennus	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muut asuinrakennukset	0,80	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
Voimalaitokset	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Yleishyödylliset yhdistykset	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

Raisen vuoden 2019 talousarviossa verotulojen kasvuksi arvioitiin 4,3 %. Kuntaliiton tämänhetkisen ennusteen mukaan koko maan verotilitysarvion kasvu on noin 2,1 %. Kunnallisveron kasvuksi on arvioitu 1,8 %, yhteisöverojen kasvuksi 2,9 % ja kiinteistöverojen kasvuksi 3,7 %.

Vuoden 2019 kunnallisveron ennakonpidätyksen kertymät eivät kuitenkaan ole kasvaneet odotusten mukaisesti ja koko maan kunnallisverotilitykset ovat jääneet arvioita pienemmiksi. Koko kuntakentän osalta verotulojen ennustaminen ja ennakointi on ollut hankalaa. Lokakuussa julkaistun

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan verotulojen kertymään ovat vaikuttaneet useat tekijät: veroennusteita ovat alentaneet suhdannenäkymien heikentymisen vaikutukset, verotuksen järjestelmämuutokset, ennakonpidätysmenettelyn muutokset ja tulorekisterin käyttöön-ottoon liittyvät ilmoitusongelmat.

Verokorttiuudistuksesta johtuvan kertymävajeen arvioidaan korjaantuvan pääosin joulukuussa tehtävissä ennakonpidätyksissä. Tilitysten osalta vaikutus näkyy suuremmassa määrin vuonna 2020. Lopullisesti vaje korjaantuu verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen. Huomioitavaa on, että verokorttiuudistus on pysyvä muutos. Kuntaliiton arvion mukaan verovuoden 2020 ennakoverojen kertymä olisi samankaltainen kuin kuluvana vuonna jättäen myös vuoden 2020 ennako alemmalle tasolle. Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan vuonna 2020 verotulojen kasvuksi ennakoidaan 6,6 prosenttia. Kuluvan ja ensi vuoden veroennusteeseen liittyy kuitenkin tavanomaista suurempaa epävarmuutta. Verotulojen kasvu jatkuu vuosina 2021–2023 keskimäärin 2,7 prosentin vuosivauhdilla.

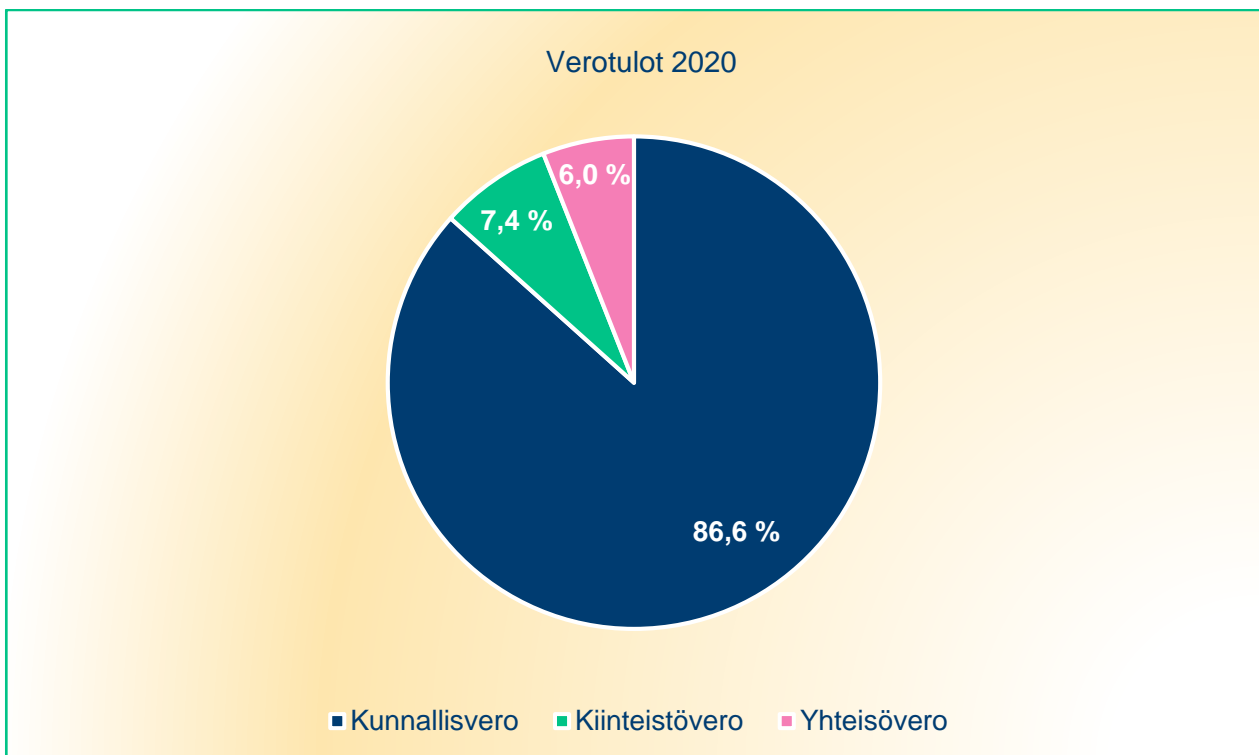
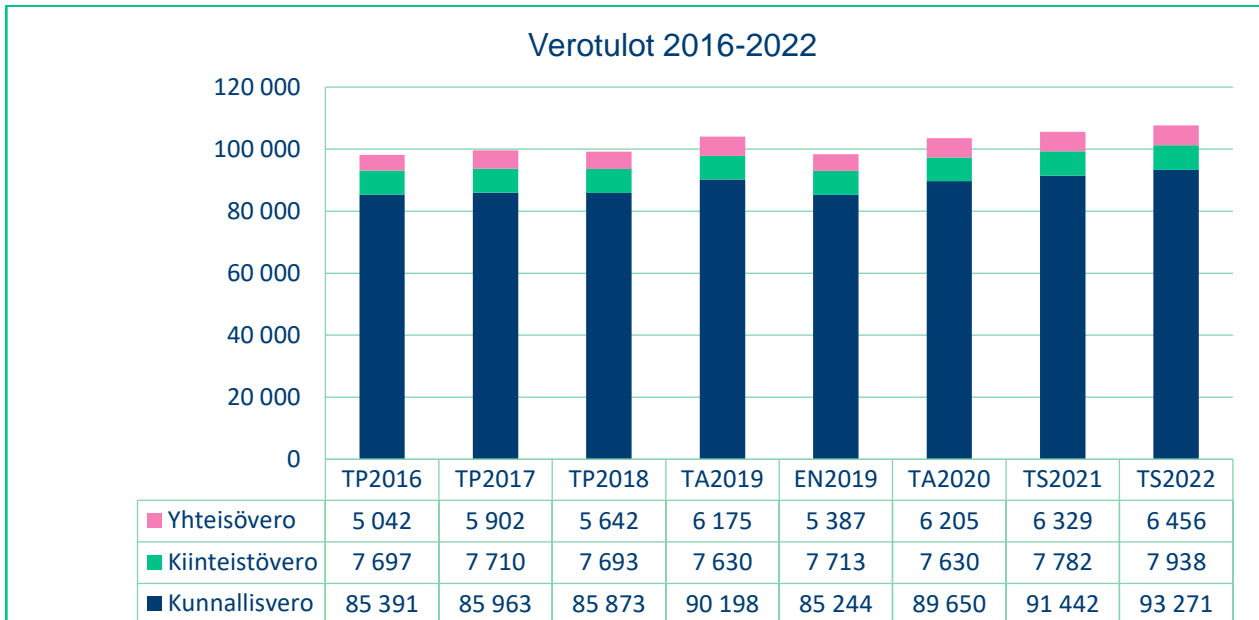
Raision kaupungin verotulojen muutos vuoteen 2018 verrattuna on Kuntaliiton ennusteen mukaan -0,9 %. Vuoden 2019 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna lokakuussa tehty koko vuoden veroennuste on 5,658 miljoonaa euroa alhaisempi ja muutettuun talousarvioon (103,484 M€) verrattuna 5,140 miljoonaa euroa alhaisempi, ollen 98,344 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 talousarvion verojen arvioimisessa on pohjana käytetty kehyspäättökseen valmisteltua veroarviota. Lisäksi on huomioitu ajankohtaisia kuntakohtaisia väestönkasvuun liittyviä tekijöitä sekä ikärakenteessa ja työllisyydessä mahdollisesti tapahtuvia ja arvioituja muutoksia. Vuoden 2020 veroarvio mukailee kaupungin kehyspäättökseen valmisteltua verotuloarviota.

Vuonna 2020 verotulojen arvioidaan pienenevän vuoden 2019 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna n. -0,5 %, pysyvän muutetun talousarvion tasolla (+ 0,0 %) ja nousevan vuoden 2019 viimeisimpään Kuntaliiton toteumaennusteeseen verrattuna 5,2 %.

Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 89,650 miljoonaa euroa, kiinteistöveron tuotoksi 7,630 miljoonaa euroa ja yhteisöveron tuotoksi 6,205 miljoonaa euroa. Yhteensä Raision kaupungin verotuloiksi arvioidaan vuodelle 2020 noin 103,484 miljoonaa euroa.

Verotulot 1000 €	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019	EN2019	TA2020	TS2021	TS2022
Kunnallisvero	85 391	85 963	85 873	90 198	85 244	89 650	91 442	93 271
<i>Muutos-%</i>	<i>0,6 %</i>	<i>0,7 %</i>	<i>-0,1 %</i>	<i>5,0 %</i>	<i>-0,7 %</i>	<i>5,2 %</i>	<i>2,0 %</i>	<i>2,0 %</i>
Kiinteistövero	7 697	7 710	7 693	7 630	7 713	7 630	7 782	7 938
<i>Muutos-%</i>	<i>2,7 %</i>	<i>0,2 %</i>	<i>-0,2 %</i>	<i>-0,8 %</i>	<i>0,3 %</i>	<i>-1,1 %</i>	<i>2,0 %</i>	<i>2,0 %</i>
Yhteisövero	5 042	5 902	5 642	6 175	5 387	6 205	6 329	6 456
<i>Muutos-%</i>	<i>-14,5 %</i>	<i>17,1 %</i>	<i>-4,4 %</i>	<i>9,4 %</i>	<i>-4,5 %</i>	<i>15,2 %</i>	<i>2,0 %</i>	<i>2,0 %</i>
Yhteensä	98 130	99 576	99 208	104 002	98 344	103 484	105 554	107 665
<i>Muutos-%</i>	<i>-0,2 %</i>	<i>1,5 %</i>	<i>-0,4 %</i>	<i>4,8 %</i>	<i>-0,9 %</i>	<i>5,2 %</i>	<i>2,0 %</i>	<i>2,0 %</i>

7.3. Raision kaupungin valtionosuudet

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan kuntien valtionavut kasvavat huomattavasti vuonna 2020, mihin vaikuttaa erityisesti peruspalvelujen valtionosuuden kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset lisäykset. Kuntatalousohjelmassa todetaan, että valtionosuuden muutos ei kokonaisuudessaan merkitse kuntatalouden vahvistumista, vaan merkittävä osa valtionosuuden kasvusta vastaa joko muiden tulojen vähennystä tai kustannusten kasvua.

Raision kaupungin valtionosuuksien arvioidaan toteutuvan vuonna 2019 noin 1,3 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Budjettiriihessä syksyllä 2019 tehtiin päätös kertaluonteisen 237 miljoonan euron maksamisesta kunnille ennakkotiedoista poiketen jo vuonna 2019. Tämä merkitsee lisäystä kuntien valtionosuuksiin 160 miljoonaa euroa vuodelta 2020 vuodelle 2019. Raision osalta vuodelle 2019 kohdistuu noin yhden miljoonan euron valtionosuuden lisäys. Kuntaliiton syyskuussa 2019 päivittämien valtionosuuslaskelmien mukaan Raision vuoden 2019 arvioitu valtionosuus on noin 28,351 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 vertailukelpoinen valtionosuuden määrä on Kuntaliiton kuntakohtaisen valtionosuuslaskelman mukaan 31,443 miljoonaa euroa.

Valtionosuudet 1000 €	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019	EN2019	TA2020	TS2021	TS2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	33 855	30 694	29 668	29 742	30 867	33 616	34 288	34 974
verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-432	-342	-234	-298	-333	10	10	10
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 998	-2 274	-2 338	-2 417	-2 183	-2 183	-2 227	-2 272
Valtionosuudet yhteensä	30 425	28 077	27 097	27 027	28 351	31 443	32 072	32 713
Muutos-%	7,2 %	-7,7 %	-3,5 %	-0,3 %	4,6 %	10,9 %	2,0 %	2,0 %

7.4. Henkilöstö ja henkilöstökustannukset

Henkilöstön kokonaismäärää seurataan toteutuneina henkilötyövuosina. Henkilötyövuoteen lasketaan kaikki palkalliset työssäolo- ja poissaolopäivät. Htv-luku sisältää siis esimerkiksi vuosilomat ja palkalliset perhevapaat ja palkalliset sairauspoissaolojaksot. Henkilötyövuosiin lasketaan sekä vakituisten että määräaikaisten työntekijöiden työpanos.

Raision kaupungin henkilöstön määrä vuonna 2018 oli 1491,4 htv. Koko kaupungin työvoiman määrä lisääntyi 60 henkilötyövuotta (4 %) edelliseen vuoteen verrattuna.

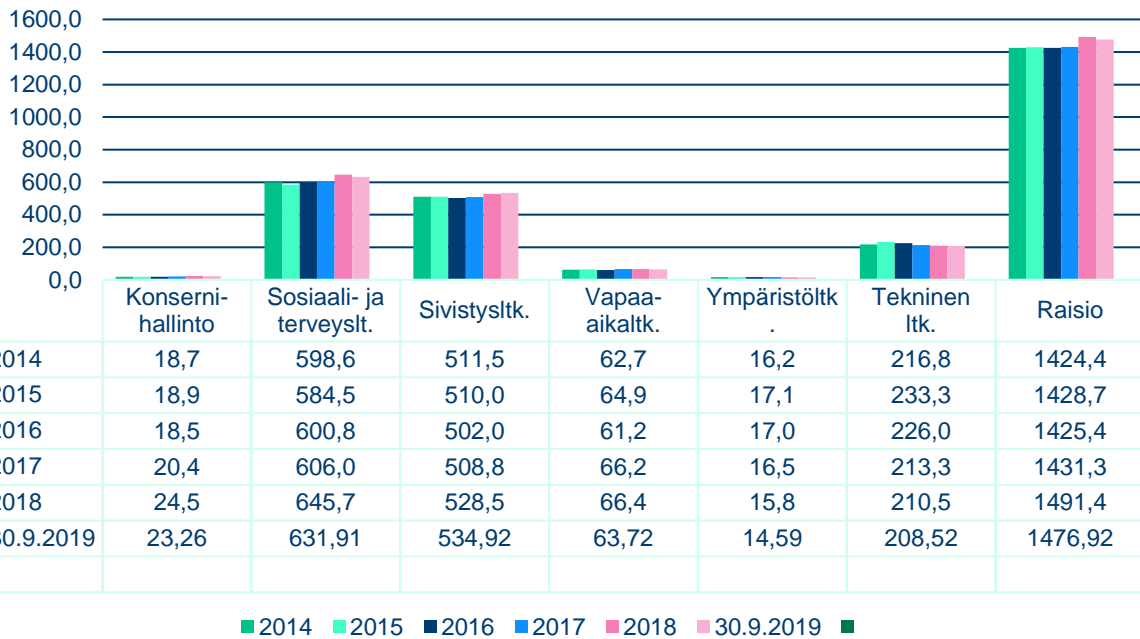
Syyskuun lopussa 2019 henkilötyövuosia on kertynyt 1472,92 eli -14,5 htv koko vuoden 2018 henkilöstön määrään verrattuna. Määräaikaisten työntekijöiden määrä näyttäisi vähenevän vuoteen 2018 verrattuna, mutta lopulliseen henkilöstön määrään vaikuttaa mm. sairauspoissaolojen määrä ja sitä kautta sijaisten tarve loppuvuonna 2019. Marraskuussa 2019 näyttää siltä, että sairauspoissaolot lisääntyvät n 1 pv/htv. Vakituisten henkilöstön arvioitu määrä vuonna 2020 on 1320.

Henkilötyövuosien määrään vaikuttaneita muutoksia on vuonna 2019 ollut työterveyshuollon toiminnan siirtyminen Pihlajalinnkaan 1.9.2019 (vaikutus vuonna 2019 -4,5 htv) ja Lape hankkeen päättyminen (-12 htv).

Vuosina 2014-2018 henkilömäärään vaikuttaneita organisaatiomuutoksia olivat mm. vuonna 2017 kirjanpidon siirtyminen teknisen lautakunnan alaisuudesta konsernihallintoon (4,47 htv), vesihuoltopalveluiden yhtiöittäminen (-7,8 htv) ja Nuoret Kotkat ry:n ohjaajien siirtyminen Raision kaupungille, sivistyskeskuksen perusopetukseen (16 työntekijää). Vuonna 2018 henkilötyövuosien kasvuun vaikuttivat mm. vuoden 2018 talousarviossa perustetut 19 uutta vakituista vakanssia ja vuoden 2018 aikana perustetut muut uudet vakanssit (mm. Pasalanpuiston päiväkot). Määräaikaisesti henkilömäärää lisäsi sosiaali- ja terveyskeskuksen alainen Lape-hanke.

Henkilötyövuodet lautakunnittain 2014-2018 ja 30.9.2019

(Htv sis.palkallisen työssäolon ja poissaolon)

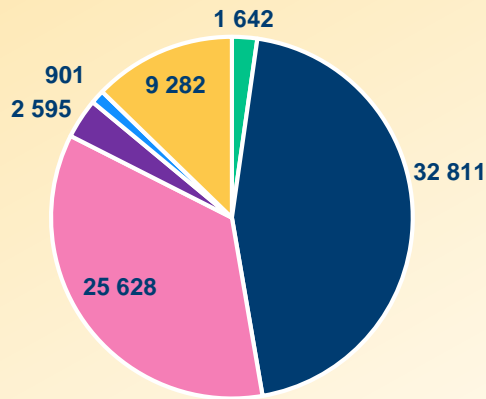

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa maaliskuun 2020 loppuun asti. Uudet sopimukset ovat neuvotteluvaiheessa ja tällä hetkellä niiden kustannusvaikutuksia ei voi vielä arvioida. Kilpailukyösopimuksen mukaisesti vuonna 2019 lomarahoja on leikattu 30 %. Kilpailukyösopimuksen vaikutus loppuu vuoteen 2019, minkä jälkeen lomarahat tulevat maksuun täysimääräisinä. Tämä nostaa osaltaan palkkakustannuksia vuodelle 2020 noin 1,2 %. Muiden työmarkkinaratkaisujen vaikutus palkkoihin on noin 0,5 % vuoteen 2019 verrattuna. Näiden yhteisvaikutus on 1,7 %, jonka lisäksi tulee uusien sopimusten kustannusvaikutukset.

Raision kaupungin henkilöstökulujen arvioitu nousu on n. 2,2 % vuoden 2019 muutettuun talousarvioon verrattuna. Palkat ja palkkiot sisältävät myös kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset. Taloussuunnitelmavuosien osalta henkilöstökulujen kasvuksi on arvioitu maltillinen 1,5 %.

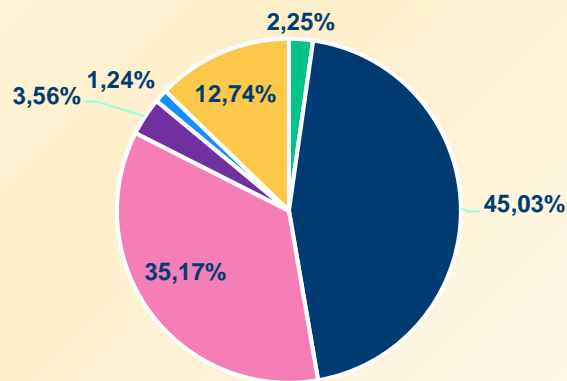
KAUPUNKI YHTEENSÄ	TP2018	TA2019	TAM2019	TA2020	TA2021	TA2022
Palkat ja palkkiot	54 750	56 001	56 591	57 985	58 855	59 738
Muutos-%	6,3 %	2,3 %	1,1 %	2,5 %	1,5 %	1,5 %
Eläkekulut	12 372	12 713	12 834	12 647	12 837	13 030
Muut henkilösivukulut	2 040	1 884	1 886	2 227	2 260	2 294
Henkilöstökulut yhteensä	69 162	70 598	71 311	72 859	73 952	75 061
Muutos-%	4,9 %	2,1 %	3,0 %	2,2 %	1,5 %	1,5 %

Henkilöstökulut lautakunnittain 2020, €

- Konsernihallinto
- Sosiaali- ja terveyslautakunta
- Sivistyslautakunta
- Vapaa-aikalautakunta
- Ympäristölautakunta
- Tekninen lautakunta

Henkilöstökulut lautakunnittain 2020, %-osuus koko kaupungin henkilöstömenoista

- Konsernihallinto
- Sosiaali- ja terveyslautakunta
- Sivistyslautakunta
- Vapaa-aikalautakunta
- Ympäristölautakunta
- Tekninen lautakunta

7.5. Tuloslaskelma 2020-2022

	TP2018	TAM2019	TA2020/LTK	TA2020/KJ	TS2021	TS2022
	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toimintatulot	42 762	39 858	40 230 551	40 720 551	41 535	42 366
Myyntitulot	23 173	22 345	22 208 786	22 208 786	22 653	23 106
Maksutulot	8 728	7 712	8 151 057	8 641 057	8 814	8 990
Tuet ja avustukset	3 320	2 183	1 580 872	1 580 872	1 612	1 645
Vuokratuotot	5 892	6 241	6 551 900	6 551 900	6 683	6 817
Muut toimintatulot	1 651	1 378	1 737 936	1 737 936	1 773	1 808
Toimintamenot	-166 275	-169 738	-172 906 971	-172 783 618	-175 375	-178 006
Henkilöstömenot	-69 162	-71 311	-72 943 544	-72 859 206	-73 952	-75 061
Palvelujen ostot	-75 578	-76 030	-78 327 391	-78 297 391	-79 472	-80 664
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 084	-10 153	-9 949 413	-9 961 398	-10 111	-10 262
Avustukset	-6 941	-7 385	-7 323 900	-7 323 900	-7 434	-7 545
Vuokrat	-4 064	-4 235	-4 756 246	-4 785 246	-4 857	-4 930
Muut toimintamenot	-445	-623	393 523	443 523	450	457
Toimintakate	-123 512	-129 879	-132 676 420	-132 063 067	-133 840	-135 640
Verotulot	99 208	103 484	103 484 000	103 484 000	106 692	109 359
Valtionosuudet	27 097	27 027	31 442 734	31 442 734	32 072	32 713
Rahoitustulot ja -menot	1 153	1 148	1 480 000	1 480 000	1 480	1 480
Korkotulot	648	628	631 000	631 000	631	631
Muut rahoitustulot	1 107	1 130	1 280 000	1 280 000	1 280	1 280
Korkomenot	-590	-610	-431 000	-431 000	-431	-431
Muut rahoitusmenot	-12	0	0	0	0	0
Vuosikate	3 946	1 780	3 730 314	4 343 667	6 403	7 912
Poistot ja arvonalentumiset	-7 629	-7 358	-7 842 406	-7 842 406	-7 842	-7 842
Satunnaiset erät	0	500	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-3 684	-5 078	-4 112 092	-3 498 739	-1 439	70
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0	0	203	203		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 684	-5 078	-4 111 889	-3 498 536	-1 439	70

7.5.1. Tuloslaskelma, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-22 651 403	-23 172 567	-22 344 666	-22 208 786	-22 208 786
Maksutuotot	-8 214 834	-8 727 666	-7 712 015	-8 151 057	-8 641 057
Tuet ja avustukset	-2 407 862	-3 319 542	-1 659 084	-1 580 872	-1 580 872
Vuokratuotot	-5 676 374	-5 891 568	-5 930 920	-6 551 900	-6 551 900
Muut toimintatuotot	-762 288	-1 650 903	-1 128 186	-1 737 936	-1 737 936
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-39 712 761	-42 762 246	-38 774 871	-40 230 551	-40 720 551
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	51 507 782	54 749 648	56 000 693	58 054 734	57 985 215
Eläkekulut	11 836 839	12 372 483	12 712 823	12 659 442	12 647 279
Muut henkilösivukulut	2 568 877	2 040 163	1 884 441	2 229 368	2 226 712
Henkilöstökulut yhteensä	65 913 498	69 162 294	70 597 957	72 943 544	72 859 206
Palvelujen ostot	71 910 525	75 578 210	76 244 211	78 327 391	78 297 391
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 250 378	10 083 794	10 153 121	9 949 413	9 961 398
Avustukset	7 221 480	6 941 353	7 384 600	7 323 900	7 323 900
Vuokrat	3 855 581	4 063 882	4 235 360	4 756 246	4 785 246
Muut toimintakulut	569 887	445 187	279 341	-393 523	-443 523
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	158 721 349	166 274 720	168 894 590	172 906 971	172 783 618
TOIMINTAKATE	119 008 588	123 512 474	130 119 719	132 676 420	132 063 067
Verotulot	-99 575 669	-99 208 380	-104 002 000	-103 484 000	-103 484 000
Valtionosuudet	-28 077 471	-27 096 583	-27 026 933	-31 442 734	-31 442 734
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	-616 334	-648 135	-628 000	-631 000	-631 000
Muut rahoitustuotot	-971 039	-1 106 682	-1 130 000	-1 280 000	-1 280 000
Korkokulut	886 888	589 549	610 000	431 000	431 000
Muut rahoituskulut	11 398	12 276			
VUOSIKATE	-9 333 639	-3 945 481	-2 057 214	-3 730 314	-4 343 667
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	7 175 816	7 629 358	7 357 679	7 842 406	7 842 406
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot			-500 000		
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	-2 157 823	3 683 877	4 800 465	4 112 092	3 498 739
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-203	-203	-203	-203	-203
Varausten lis.(-)tai väh.(+)					
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 158 026	3 683 674	4 800 262	4 111 889	3 498 536

7.5.2. Tuloslaskelma, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-31 686 277	-33 204 548	-30 829 377	-30 795 388	-30 819 388
Maksutuotot	-8 483 797	-8 991 849	-7 837 815	-8 426 977	-8 916 977
Tuet ja avustukset	-2 407 862	-3 319 542	-1 659 084	-1 580 872	-1 580 872
Vuokratuotot	-18 560 783	-19 258 674	-19 692 439	-20 573 815	-20 608 815
Muut toimintatuotot	-765 902	-1 650 903	-1 128 186	-1 737 936	-1 737 936
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-61 904 621	-66 425 516	-61 146 901	-63 114 988	-63 663 988
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	51 507 782	54 749 648	56 000 693	58 054 734	57 985 215
Eläkekulut	11 836 839	12 372 483	12 712 823	12 659 442	12 647 279
Muut henkilösivukulut	2 568 877	2 040 163	1 884 441	2 229 368	2 226 712
Henkilöstökulut yhteensä	65 913 498	69 162 294	70 597 957	72 943 544	72 859 206
Palvelujen ostot	81 179 492	85 832 975	84 825 722	87 158 913	87 152 913
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 288 874	10 125 203	10 182 121	9 980 413	9 992 398
Avustukset	7 221 480	6 941 353	7 384 600	7 323 900	7 323 900
Vuokrat	16 739 991	17 430 986	17 996 879	18 778 161	18 842 161
Muut toimintakulut	569 887	445 187	279 341	-393 523	-443 523
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	180 913 222	189 937 998	191 266 620	195 791 408	195 727 055
TOIMINTAKATE	119 008 601	123 512 482	130 119 719	132 676 420	132 063 067
Verotulot	-99 575 669	-99 208 380	-104 002 000	-103 484 000	-103 484 000
Valtionosuudet	-28 077 471	-27 096 583	-27 026 933	-31 442 734	-31 442 734
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	-616 334	-648 135	-628 000	-631 000	-631 000
Muut rahoitustuotot	-971 039	-1 106 682	-1 130 000	-1 280 000	-1 280 000
Korkokulut	886 888	589 549	610 000	431 000	431 000
Muut rahoituskulut	11 398	12 276			
VUOSIKATE	-9 333 626	-3 945 473	-2 057 214	-3 730 314	-4 343 667
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	7 175 816	7 629 358	7 357 679	7 842 406	7 842 406
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot			-500 000		
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	-2 157 810	3 683 885	4 800 465	4 112 092	3 498 739
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-203	-203	-203	-203	-203
Varausten lis.(-)tai väh.(+)					
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-2 158 013	3 683 682	4 800 262	4 111 889	3 498 536

7.5.3. Sisäiset ostot ja myynnit

	Ostot TP2018	Myynnit TP2018	Ostot TA2019	Myynnit TA2019	Ostot TA2020	Myynnit TA2020
1 <u>Konsernihallinto</u>	1 433 056	1 017 247	666 764	1 006 456	657 858	974 983
110 Konsernihallinto	1 433 056	1 017 247	666 764	1 006 456	657 858	974 983
Maksuliikenne- ja rahoituspalvelut		151 181		146 044		143 968
Kirjanpito- ja palvelut		224 914		255 462		259 513
Henkilöstöhallinnon palvelut		183 927		181 624		237 336
Työterveyspalvelut		380 540		348 995		238 560
Työsuojelupalvelut		76 685		74 331		95 606
2 <u>Sosiaali- ja terveystaloutakunta</u>	5 680 486	873 875	5 922 196	111 000	6 061 928	107 100
210 Hallintopalvelut	144 801	2 543	145 876	0	146 748	0
215 Erikoissairaanhoidot	254	0	232	0	224	0
220 Vastaanottopalvelut	893 382	0	892 481	0	876 340	0
225 Kuntoutuspalvelut	145 829	0	143 788	0	193 933	0
230 Suun terveydenhuolto	323 959	0	336 397	0	410 093	0
235 Työterveyshuolto	201 259	774 484	0	0	0	0
Työterveyshuolto		774 484		0	0	0
240 Perhepalvelut	212 637	0	213 044	0	194 296	0
245 Aikuissosiaalityö	304 318	43	237 214	0	220 029	0
250 Vammais- ja palvelut	593 724	0	555 533	0	621 545	0
255 Aikuisten psykososiaaliset palvelut	129 166	0	159 241	0	143 683	0
260 Hoito- ja hoivapalvelut	2 731 156	96 805	3 067 559	111 000	3 020 233	107 100
Palveluasuminen		96 805		111 000		107 100
270 Työllisyyspalvelut	0	0	170 831	0	234 804	0
3 <u>Sivistyslautakunta</u>	9 246 262	52 010	9 256 394	36 810	9 258 804	36 000
310 Hallintopalvelut	48 872	0	49 673	0	51 385	0
315 Oppilashuolto	0	0	12 105	0	0	0
320 Lukio	879 528	21 048	867 193	20 000	824 984	18 000
Koulutilojen vuokrat		21 048		20 000		18 000
330 Perusopetus	5 493 321	30 962	5 257 411	16 810	5 199 374	18 000
Koulutilojen vuokrat		29 312		16 810		18 000
335 Raisio-opisto	46 166	0	63 522	0	67 775	0
340 Varhaiskasvatus	2 778 376	0	3 006 490	0	3 115 286	0
4 <u>Vapaa-aikalautakunta</u>	3 244 753	200 718	2 934 568	196 952	3 123 804	197 170
405 Vapaa-aikalautakunta	163	0	760	0	756	0
410 Kirjastopalvelut	337 052	0	337 126	0	356 418	0
420 Kulttuuripalvelut	216 780	8 344	200 021	8 000	258 992	6 000
Muun kulttuuritoiminnan vuokrat		7 812		8 000		6 000
430 Liikuntapalvelut	2 339 262	191 664	2 048 463	188 952	2 152 062	191 170
Sisäliikuntatilojen vuokrat		19 219		18 500		20 000
Ulkoliikuntapaikkojen vuokrat		22 260		22 000		17 350
Uimahallipalvelut		150 185		148 452		153 820
440 Nuorisopalvelut	351 496	710	348 198	0	355 576	0
5 <u>Ympäristölautakunta</u>	123 572	15 543	109 179	14 800	126 039	15 000
510 Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	123 572	15 543	109 179	14 800	126 039	15 000
Rakennusvalvontapalvelut		9 970		8 000		9 000
Ympäristönvalvontapalvelut		5 573		6 800		6 000
6 <u>Tekninen lautakunta</u>	3 935 136	21 503 873	3 482 929	21 006 012	3 715 004	21 613 184
610 Talous- ja hallintopalvelut	88 001	517 667	87 018	480 359	79 629	495 859
Palkkahallintopalvelut		356 426		332 394		391 515
Puhelinmaksut		64 534		53 022		0
Postimaksut		56 900		53 975		62 607
Työsuojelupalvelut		39 807		40 968		41 737
620 Tietohallintopalvelut	44 460	1 272 450	37 743	1 266 700	38 084	1 251 960
Tietohallintopalvelut		1 272 450		1 266 700		1 251 960
630 Tilapalvelut	1 509 000	16 489 863	1 744 106	16 996 017	1 777 800	17 284 899
Rakennusten vuokrat		12 448 734		12 875 703		13 153 749
Ruokapalvelut		4 041 129		4 120 314		4 131 150
640 Maankäyttöpalvelut	153 045	645 772	164 202	611 236	149 634	615 266
Kopiopalvelut		62 558		84 430		84 150
Maa- ja vesialueiden vuokrat		536 575		526 806		531 116
650 Kunnallistekniset palvelut	2 140 631	2 578 122	1 449 860	1 651 700	1 669 857	1 965 200
Joukkoliikenne		82 370		87 000		87 000
Kunnossapito ja hoito		128 000		122 000		124 000
Tuotanto ja logistiikka		2 321 289		1 413 700		1 723 200
Materiaalipalvelut		46 463		29 000		31 000
Yhteensä	23 663 266	23 663 266	22 372 030	22 372 030	22 943 437	22 943 437

7.6. Rahoituslaskelma 2020-2022

	TP2018	TAM2019	TA2020/LTK	TA2020/KJ	TS2021	TS2022
	1 000 €	1 000 €	€	€	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	2 632	530	2 420 314	3 033 667	5 403	6 912
Vuosikate	3 946	1 780	3 730 314	4 343 667	6 403	7 912
Satunnaiset erät	0	500	0	0		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 314	-1 750	-1 310 000	-1 310 000	-1 000	-1 000
Investointien rahavirta	-6 454	-12 564	-10 123 000	-10 123 000	-11 395	-13 845
Investointimenot	-9 536	-14 819	-11 938 000	-11 938 000	-12 900	-15 350
Rahoitusosuudet investointimenoihin	255	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 827	2 255	1 815 000	1 815 000	1 505	1 505
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 822	-12 034	-7 702 686	-7 089 333	-5 992	-6 933
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset (sitova erä)	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset (sitova erä)	2 449	11 964	7 702 686	7 089 333	5 992	6 933
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000	10 958	10 704 008	10 090 655	8 993	9 934
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 051	-2 401	-3 001 322	-3 001 322	-3 001	-3 001
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 500	3 408	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 259	70	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutos	-20	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	10	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-553	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	2 822	70	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	4 708	12 034	7 702 686	7 089 333	5 992	6 933
Rahavarojen muutos	886	0	0	0	0	0
<i>Rahavarojen muutos</i>						
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	5 294					
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	4 408					

7.7. Investoinnit

7.7.1. Yhteenvedo investoinneista 2020-2022

Käyttöomaisuusinvestoinnit, €	TP2017	TP2018	TAM2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ	TAS2021	TAS2022
Konsernihallinto	0	0	0	30 000	30 000	0	0
Sosiaali- ja terveystalokunta	323 340	208 725	312 540	316 000	316 000	0	0
Ympäristötaukunta	0	0	0	0	0	0	0
Sivistystalokunta	185 986	93 968	0	60 000	60 000	0	0
Vapaa-aikataukunta	89 691	94 264	225 000	83 000	83 000	0	0
Tekninen taukunta	233 565	215 591	109 000	493 000	493 000	0	0
Seudullinen joukkoliikenne	69 555	42 208	42 000	41 000	41 000	0	0
Käyttöomaisuusinvestoinnit yhteensä	902 137	654 755	688 540	1 023 000	1 023 000	0	0
Muut investoinnit:							
Maan hankinta							
Maan osto	1 310 069	558 945	5 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Maan myynti (hankintahinta+myyntivoitto=luovutustulot)	-708 487	-1 822 183	-1 755 000	-1 755 000	-1 755 000	-1 505 000	-1 505 000
netto	601 583	-1 263 237	3 745 000	745 000	745 000	995 000	995 000
Satunnainen tulo			-500 000				
Osakkeet ja osuudet							
Menot	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeiden myynti (luovutustulot)	0	-1 001 425	0	0	0	0	0
Menot (vesiyhtiö)	1 997 500	0	0	0	0	0	0
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 997 500	-1 001 425	0	0	0	0	0
Vapaa-aikataukunnan rakentamisinvestoinnit	0	0	440 000	275 000	275 000	0	0
Kunnallistekniikan investoinnit yhteensä	2 274 361	3 177 081	5 140 000	5 290 000	5 290 000	8 100 000	7 200 000
Talonrakentamisinvestoinnit (brutto) yhteensä	7 327 396	4 996 920	2 900 000	2 700 000	2 700 000	2 150 000	5 550 000
Pihojen perusparannus	99 983	148 255	150 000	150 000	150 000	150 000	100 000
Investoinnit yhteensä	13 911 446	9 535 956	14 818 540	11 938 000	11 938 000	12 900 000	15 350 000
Investointeihin kohdistuvat tulot	-1 322 487	-3 082 333	-2 255 000	-1 815 000	-1 815 000	-1 505 000	-1 505 000
Nettoinvestoinnit	12 588 959	6 453 623	12 563 540	10 123 000	10 123 000	11 395 000	13 845 000

7.7.2. Investointihankkeet 2020-2024

INVESTOINTIHANKKEET 2020-2024							
1010 Kiinteä omaisuus							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot		-505 000	-505 000	-505 000	-505 000		
Inv.menot		2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000		
Inv. netto		1 995 000	1 995 000	1 995 000	1 995 000		
1020 Koha käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		71 000	71 000				
Inv. netto		71 000	71 000				
1100 Sote käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		316 000	316 000				
Inv. netto		316 000	316 000				
1300 Sila käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		60 000	60 000				
Inv. netto		60 000	60 000				
1600 Vala käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		83 000	83 000				
Inv. netto		83 000	83 000				
1651 Kirjastotalon muutostyöt							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		70 000	70 000				
Inv. netto		70 000	70 000				
1652 Kerttulan yl.urh.kent. katsomo							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		75 000	75 000				
Inv. netto		75 000	75 000				
1653 Kuntoratojen perusparannus							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000				
Inv. netto		100 000	100 000				
1654 Vaisaaren koulualueen 3-vaihe							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		30 000	30 000				
Inv. netto		30 000	30 000				
2050 Konevarikko käyttöomaisuus							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		413 000	413 000				
Inv. netto		413 000	413 000				
3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet							
Selite	KUST.ARVIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	100 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	100 000		

411 Hanke: 3013 Perusparannus							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	200 000	200 000		
Inv. netto		350 000	350 000	200 000	200 000		
3014 Taitorakenteet							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	300 000	300 000		
Inv. netto		350 000	350 000	300 000	300 000		
3015 Raisiontien silta							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot				2 500 000	1 500 000		
Inv. netto				2 500 000	1 500 000		
3025 Kuuanaakso							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		520 000	520 000	100 000			
Inv. netto		520 000	520 000	100 000			
3026 Järviiniitty							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		550 000	550 000	500 000	600 000		
Inv. netto		550 000	550 000	500 000	600 000		
3027 Kantokangas							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	200 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	200 000		
3034 Isojen ojien kunnostus							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	100 000		
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	100 000		
3037 Kisakylä							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		400 000	400 000				
Inv. netto		400 000	400 000				
3038 Yksityistiet							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		300 000	300 000				
Inv. netto		300 000	300 000				
3039 Maksanpelto							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot					300 000		
Inv. netto					300 000		
3100 Suunnittelu							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	350 000	350 000		
Inv. netto		350 000	350 000	350 000	350 000		

3200 Kadut, liikenneturvallisuus							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		500 000	500 000	500 000	500 000		
Inv. netto		500 000	500 000	500 000	500 000		
3202 E18-hanke/keskusta							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		250 000	250 000	2 000 000	2 000 000		
Inv. netto		250 000	250 000	2 000 000	2 000 000		
3300 Katuvalaistus							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		350 000	350 000	350 000	350 000		
Inv. netto		350 000	350 000	350 000	350 000		
3400 Päällystykset							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		500 000	500 000	500 000	500 000		
Inv. netto		500 000	500 000	500 000	500 000		
3450 Raisiojoen patoturvallisuus							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		300 000	300 000	300 000			
Inv. netto		300 000	300 000	300 000			
3500 Viheralueet							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		270 000	270 000	200 000	200 000		
Inv. netto		270 000	270 000	200 000	200 000		
4010 Hankesuunnittelu							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		100 000	100 000	100 000	50 000	50 000	50 000
Inv. netto		100 000	100 000	100 000	50 000	50 000	50 000
4306 Hakinmäen päiväkotii							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	2 000 000						100 000
Inv. netto	2 000 000						100 000
4313 Petäsmäen päiväkotii							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	1 200 000						100 000
Inv. netto	1 200 000						100 000
4402 Friisilän koulun per.p. *							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	2 430 000	600 000	600 000				
Inv. netto	2 430 000	600 000	600 000				
4405 Kaanaan koulun per.p.							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	8 000 000			100 000	3 950 000	3 950 000	
Inv. netto	8 000 000			100 000	3 950 000	3 950 000	

4413 Vaisaaren koulu per.p.							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		200 000	200 000	250 000			
Inv. netto		200 000	200 000	250 000			
4706 Uintikeskus Ulpukan per.p.							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	13 000 000			100 000	300 000	3 000 000	9 600 000
Inv. netto	13 000 000			100 000	300 000	3 000 000	9 600 000
4812 Kesärannan majoitusrakennus *							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot	600 000	200 000	200 000				
Inv. netto	600 000	200 000	200 000				
5010 Peruskorjaukset							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		1 200 000	1 200 000	1 200 000	850 000	850 000	850 000
Inv. netto		1 200 000	1 200 000	1 200 000	850 000	850 000	850 000
6010 Kiinteät rakenteet ja laitteet							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		80 000	80 000				
Inv. netto		80 000	80 000				
7010 Kiinteistöjen pihatyöt							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		150 000	150 000	150 000	100 000	100 000	100 000
Inv. netto		150 000	150 000	150 000	100 000	100 000	100 000
8010 Sisäilmakorjaukset							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot							
Inv.menot		400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Inv. netto		400 000	400 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Yhteensä							
Selite	KUST.ARVIIO	TA LTK	TA2020	TS2021	TS2022	TS2023	TS2024
Inv.tulot		-505 000	-505 000	-505 000	-505 000		
Inv.menot	27 230 000	11 938 000	11 938 000	12 900 000	15 350 000	8 350 000	11 200 000
Inv. netto	27 230 000	11 433 000	11 433 000	12 395 000	14 845 000	8 350 000	11 200 000
* Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.							

7.7.3. Käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset

Konsernihallinto

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
Seudullinen joukkoliikenne: rahastus- ja matkustajainformaatiojärjestelmän uusiminen.		41.000	911026
Valtuustosalin esitystekniikka, siirrettävä videonäyttö		30.000	911028
	Yhteensä	71.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

Suun terveydenhuolto

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Hammashoitoyksikkö (unit) rtg-koneella Raisioon	Vanhimmat yksiköt yli 10 v vanhoja, huoltokustannukset nousevat ja toimintavarmuus kärsii. Varosien saatavuus epävarmaa. Vuosittainen investointi.	42.000	921224
Desinfektori välinehuoltoon	Yli 10 vuotta vanhan laitteen uusinta. Korjauskustannukset olleet viime aikoina suuria. Välinehuolto huolehtii koko Raision terveydenhuollon välinehuollosta.	16.000	921225
Autoklaavi välinehuoltoon	Vanhan n 15 vuotta käytössä olleen laitteen uusinta. Nykyinen laite ei enää täytä uusimpia autoklaavin laatuvaatimuksia. Korjauskustannukset suuria. Välinehuolto huolehtii koko Raision terveydenhuollon välinehuollosta.	25.000	921226
	Yhteensä	83.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

LifeCare yhteiset

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Terveyst LifeCaren lakisäätöiset uudet osiot	Uudet lait, mm. GDPR ja muu tietosuojalainsäädäntö vaatii laajoja muutoksia ohjelmistoihin	130.000	921223
	Yhteensä	130.000	

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

LifeCare

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Selainlaboratorion Arkistointi-ominaisuus	Uuden ominaisuuden Selainlaboratoriota laboratoriolähetteen tekemiseen ja vastausten katsomiseen käyttävät asiakkaat pystyvät arkistomaan laboratoriolähteet Kantaan, josta ovat myös kansalaisten saatavilla. Arkistointi on mahdollista myös mikrobiologian ja osin myös patologian lähetille. Myös kesto- ja sarjalähteet arkistoituvat. Lähteet arkistoituvat samana asiakirjana kuin vastaukset.	10.000	921231
	Yhteensä	10.000	

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta

Hoito- ja hoivapalvelut

Hankinnan nimi	Perustelu	€	Projekti
Lifecare-optimointi ja Lapscare	Kyseessä ohjelmiston päivittäminen, ilman päivitystä ohjelmisto ei ole käyttökelpoinen.	35.000	921227
Rai-rajapinta	Nyt asiakastiedot Rai-järjestelmän ja Lifecare-ohjelmiston välillä viedään manuaalisesti. Rajapinnan avulla tietojen siirto tapahtuisi sähköisesti.	32.000	921228
WiSDOM DS desinfiointilaite = sininen valo	Laite pienvälineiden ja laitteiden desinfiointiin sairaalassa. Useimmat bakteerit säilyvät elottomilla pinnoilla hengissä (välineissä, joita kuljetellaan potilas-huoneesta/kansliasta toiseen). Kolmen minuutin ohjelma, ei vahingoita herkkiäkään materiaaleja.	10.000	921229
Hulvelan uuden talon kuntoilulaitteet	Motomed (2) ja NuStep	16.000	921230
	Yhteensä	93.000	

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta

Yhteenveto

Palvelu	Hankintakohde	Hankintamäärä	Investointimeno	Projekti
LifeCare yhteiset	Terveystalouden LifeCaren lakisääteiset uudet osiot		130 000 €	921223
Suun terveydenhuolto	Hammashoitoyksikkö (unit) rtg-koneella	1	42 000 €	921224
	Desinfektori välinehuoltoon	1	16 000 €	921225
	Autoklaavi välinehuoltoon	1	25 000 €	921226
Yhteensä			83 000 €	
Hoito- ja hoivapalvelut	LifeCare-optimointi ja Laps Care		35 000 €	921227
	Rai-rajapinta		32 000 €	921228
	WiSDOM DS (desinfiointilaite = sininen valo)		10 000 €	921229
	Hulvelan uuden talon kuntoilulaitteet		16 000 €	921230
Yhteensä			93 000 €	
LifeCare	Selainlaboratorion Arkistointi-ominaisuus		10 000 €	921231
			€	
Yhteensä			10 000 €	
YHTEENSÄ			316 000 €	

Sivistyslautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
Opetuksen demolab	Lukion, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttöön suunniteltu opetustila jonka tarkoituksena on kokeilla ja testata uusia kaluste-, tila ja laiteratkaisuja	60.000	931327
	Yhteensä	60.000	

Vapaa-aikalautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	Projekti
Kirjaston Martinsalin auditorion esityskaluston uusiminen	Nykyinen esityskalusto on v.1999 ja on käyttökänsä päässä. Laitteistossa on jatkuvasti vikoja, mm. äänet ovat menneet useamman keran kesken esitysten.	28.000	941667
Kesärannan majoitustilan kalusteet	Siirto tämän vuoden käyttöomaisuusirtoimistosta 30.000 € Uuden majoitusrakennuksen, huoneiden sängyt, kaapit, pöydät ja tuolit. Oleskelutilan sekä terassin kalusteet. Kalusteet eivät kuulu neet rakennusurakkaan.	40.000	941658
Kerttulan urheilukentän tulostaulu	Jalkapallon ja amerikkalaisen jalkapallon tulostaulu keskusurheilukentälle.	15.000	941668
	Yhteensä	83.000	

Vapaa-aikalautakunta

RAKENTAMISINVESTOINTIESITYKSET

KIRJASTOPALVELUT

Kirjastotalon muutostyöt:

koulujen ryhmättila, korvaava työhuone + asiakasryhmättila, hiljaisen lukutilan

akustointi **70 000 € Hanke 1651**

LIIKUNTAPALVELUT

Kerttulan yleisurheilukentän katsomo **75.000 € Hanke 1652**

Kerttulan yleisurheilukentän suorituspaikat on peruskorjattu 2019. Katsomon uudistaminen ei mahtunut kilpailutettuun peruskorjausurakkaan. Kentän katsomorakenne on vanha eikä enää turvallinen. Katsomon kapasiteetti on n. 500 hlöä jonka alle voidaan sijoittaa kylmää varastotilaa.

Kuntoratojen, Vetikko ja Vaisaari perusparannus **100.000 € Hanke 1653**

Kuntoratojen pohjan vahvistaminen ja reuna-alueiden karsiminen, LED-valaistus. Kerttulan kuntorata on perusparannettu seuraavaksi käytetyimmät ovat Vetikko ja Vaisaari. Tavoitteena on saada kaikki valaistut kuntoradat lähivuosiin LED-valaistuksen piiriin.

Vaisaaren koulualueen 3 –vaihe **30.000 € Hanke 1654**

Hiekkakentän perusparannus myös jääkenttäkäyttöön, valaistus, pienpelikentät olemassa olevan koripallokentän viereen ja Multigolfrata (frisbeegolf ja puistogolf), 9 -väylää puistoalueelle.

Yhteensä 275.000 €

Tekninen lautakunta

Hankinnan nimi	Perustelu	€ (alv. 0 %)	proj.nro
Kameravalvontajärjestelmä ja -laitteet	Kameravalvontajärjestelmää kehitetään ja laajennetaan lisääntyvän ilkvallan ja varkauksien vähentämiseksi sekä henkilöturvallisuuden parantamiseksi. Samalla kameravalvonnan käytettävyyttä parannetaan liittämällä kiinteistöihin hajautettuja kameravalvontajärjestelmiä keskustallentimeen.	50.000	966010
Kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmä	Vanhentuneet kulunvalvonta- ja lukitusjärjestelmän uusiminen.	30.000	966014
Erikoistraktori (pienempi) lisälaitteineen	Erikoistraktori (pienempi) lisälaitteineen (piennarmurskain, lautashiekotin, aura). Hankinta liittyy tuotantoyksikössä tehtyyn toiminnalliseen muutokseen, jossa kalustoa päivitetään vastaamaan muuttuneita tarpeita. Yt-neuvottelu talvihoidon alueurakan kilpailuttamisen vuoksi: tela 11.12.2018 § 201 ja tela 11.6.2019 § 103	130.000	962083
Erikoistraktori (suurempi) lisälaitteineen	Erikoistraktori (suurempi) lisälaitteineen (lautashiekotin, aura, pesuri). Hankinta liittyy tuotantoyksikössä tehtyyn toiminnalliseen muutokseen, jossa kalustoa päivitetään vastaamaan muuttuneita tarpeita. Yt-neuvottelu talvihoidon alueurakan kilpailuttamisen vuoksi: tela 11.12.2018 § 201 ja tela 11.6.2019 § 103	173.000	962084
Keräävä ruohonleikkuri	Hankinta liittyy tuotantoyksikössä tehtyyn toiminnalliseen muutokseen, jossa kalustoa päivitetään vastaamaan muuttuneita tarpeita. Yt-neuvottelu talvihoidon alueurakan kilpailuttamisen vuoksi: tela 11.12.2018 § 201 ja tela 11.6.2019 § 103	30.000	962085
Murskaava ruohonleikkuri	Hankinta liittyy tuotantoyksikössä tehtyyn toiminnalliseen muutokseen, jossa kalustoa päivitetään vastaamaan muuttuneita tarpeita. Yt-neuvottelu talvihoidon alueurakan kilpailuttamisen vuoksi: tela 11.12.2018 § 201 ja tela 11.6.2019 § 103	20.000	962086
Tukkikärryt	Hankinta liittyy tuotantoyksikössä tehtyyn toiminnalliseen muutokseen, jossa kalustoa päivitetään vastaamaan muuttuneita tarpeita. Yt-neuvottelu talvihoidon alueurakan kilpailuttamisen vuoksi: tela 11.12.2018 § 201 ja tela 11.6.2019 § 103	25.000	962087
Pakettiauto	Pakettiauton vaihto uudempaan autoon.	35.000	962088
	Yhteensä	493.000	

7.7.4. Kaupungin ja vesihuollon investointiohjelma 2020-2022

Hanke	Vuosi							Hankekust. (kaikki vuodet)		
		2020 kadut	2020 vh ¹⁾	2021 kadut	2021 vh ¹⁾	2022 kadut	2022 vh ¹⁾	katu	Vh	yhteensä
Omakotialueet										
3025	Kuuanlaakso, 2020: vaihe 2+3+4/5 (52 AO-tonttia)	520	350	100	100			830	740	1 570
3026	Järviiniitty, 2020: vaihe 3/5	550	500	500	550	600	450	2 235	2 090	4 325
3037	Kisakylä, 2020: vaihe 2/2	400	500					1 095	1 280	2 375
3039	Maksulanpelto					300	300	300	300	600
3200	Kadut (sitomattomat kohteet)	300	300	300	300	300	300			
		1 770	1 650	900	950	1 200	1 050			
Yritysalueet										
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet (sitomattomat kohteet)	100	100	100	100	100	100			
3040	Raisionkaaren jatke (sis.-alikulku) ³ TELA poisti hankkeen 22.10.2019 § 139	900	80	4 000	400			4 900	480	2 080
3027	Kantokangas	100		100		200	200	700	440	1 140
		200	100	200	100	300	300			
Muut investointihankkeet										
3013	Perusparannus							1 375	1 800	3 175
	Kauri, 2020: vaihe 3+4/4	350	350							0
	Ounelantien alue (katu yht. 520 000 €, vh yht. 780 000€)			200	250	200	250			0
3014	Taitorakenteet (alikulukäytävät)	350		300		300		1 550	0	1 550
3015	Raisiontien silta			2 500		1 500		4 000	0	4 000
3021	Pumppaamoiden saneeraus		100		100		100			
3034	Isojen oijen kunnostus	100		100		100		500	0	500
3038	Yksitystiet	300						450	0	450
3100	Suunnittelu	350	270	350	270	350	270			
3200	Liikennevalot	90		90		90				
3200	Liikenneturvallisuus	110		110		110				
3202	E18-hanke /keskusta	250	100	2 000	1 000	2 000	2 000	4 750	3 100	7 850
3300	Katuvalaistus (rakennus- ja saneerauskohteet)	350		350		350				
3400	Päällystykset	500		500		500				
3450	Raisionjoen patoturvallisuus	300		300				600	0	600
3500	Viherialueet									
	Puistojen rakentaminen, saneeraus	80		80		80				
	Venesatama	120		50		50				
	Leikkikenttien rakentaminen, saneeraus	70		70		70				
	Yhteensä	5 290	2 570	8 100	2 670	7 200	3 970			

¹⁾ Suunnittelun perusteella arvioitua Raision Vesi Oy:n kustannukset

7.7.5. Kunnallisteknisten investointien hankekohtaiset perustelut 2020

Omakotialueet

3025 Kuuanlaakso (520.000 €)

Kuuanlaakson asemakaava-alue on kokonaan uuden kunnallistekniikan rakentamista. Alueen rakentaminen on alun perin suunniteltu toteutettavaksi viidessä osassa. Ensimmäinen osa on rakennettu vuonna 2018. Seuraavassa vaiheessa rakennetaan osat 2,3 ja 4. Näin saadaan 52 uutta AO-tonttia. Esitetyllä aikataulutuksella alue valmistuu kokonaisuudessaan nopeammin, jolloin pitkällä rakennusajalla ei rasiteta alueelle jo rakentaneita.

Kustannusarvioiden mukaan koko Kuuanlaakson katujen rakentaminen maksaa noin 850.000 euroa. Vuoden 2020 investointisuunnitelmassa esitettyjen osien 2–4 rakentaminen maksaa 520.000 euroa.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3026 Järviiniitty (550.000 €)

Järviiniityn asemakaava-alue on pääosiltaan saneerauskohteeseen, jossa katusaneerauksen lisäksi uusitaan huonokuntoista viemäriverkostoa sekä täydennetään hulevesiverkostoa. Alueelle rakentuu myös kokonaan uusia katuja vesihuoltoineen. Hanke on tarkoitettu toteuttamaan kokonaisuudessaan viidessä osassa. Kustannusarvioiden mukaan Järviiniityn katujen rakentaminen maksaa noin 2,1 milj. euroa.

Alueen kunnallistekniikkaa on rakennettu vuosina 2018 ja 2019. Seuraavina rakentamiskohteina ovat Ristijärvenkatu, -kuja ja -polku, Silmukatku sekä Järviiniityntien loppuosat. Näiden toteuttaminen maksaa 550.000 €. Uusia AO-tontteja saadaan 15 kpl, joista yksi on yksityinen tontti.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3037 Kisakylä (400.000 €)

Kisakylän asemakaava-alueella on rakentaminen aloitettu vuonna 2018. Vuonna 2019 on rakennettu Kerttulantien eteläinen kiertoliittymä sekä Kisakatu ja Loimukatu.

Kisakylän alueen viimeisenä rakennuskohteena ovat osa Kerttulantietä ja pohjoinen kiertoliittymä sekä Kaupinkatu ja Tenavakatu. Rakentamisen yhteydessä saadaan kaksi uutta AP-tonttia.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3039 Makslanpelto (vuonna 2022 300.000 €)

Makslanpellon asemakaava on vahvistunut vuonna 2017. Alue on osittain saneerauskohte, mutta suurimmaksi osaksi se on uuden kunnallistekniikan rakentamista. Uusia AO-tontteja alueelta saadaan yhteensä 38 kpl, näistä 19 kpl on yksityisiä tontteja.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Makslanpelto on tarkoitus toteuttaa Kuuanlaakson ja Järviiniityn alueiden jälkeen.

3200 Kadut, sitomattomat kohteet (300.000 €)

Hankkeen määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen lautakunta talousarviovuoden aikana. Hankkeeseen sisältyy kevyenliikenteen väylien rakentaminen (100.000 euroa) sekä varaus kadunrakennuskohteille, joiden rakentamistarve ilmenee talousarviovuoden aikana (200.000 euroa).

Osa kohteista voi edellyttää, että Raision Vesi Oy osoittaa osaltaan rahoituksen kyseisille kohteille.

Hankkeen 3200 määräraha-avausta on perusteltu lisää myöhemmin kohdassa "Liikenneturvallisuus, liikennevalot"). Hankkeen 3200 kokonaissumma on yhteensä 500.000 euroa.

Yrittysalueet

3008 Teollisuus- ja kauppa-alueet, sitomattomat kohteet (100.000 €)

Hankkeeseen varataan määräraha talousarviovuoden aikana esiin tulevien kadunrakennuskohteiden rakentamiseen. Määrärahan käytöstä kohteisiin päättää tekninen lautakunta.

Katurakentamista koskevan määrärahan käytön edellytyksenä on, että tarvittaessa Raision Vesi Oy osoittaa tarvittavan määrärahan vastaavien kohteiden vesihuollon rakentamiseen.

~~*3010 Raisionkaaren jatke (900.000 €)~~

Tela poisti hankkeen 22.10.2019 § 139

~~Raision keskustan ohittavasta kehäväylästä puuttuu osuus Konsantieltä Ihalantielle ja siitä edelleen radan vartta Turkuun Artukaisiin. Raisionkaaren tarpeellisuus korostuu erityisesti, kun E18-tien perusparantamishanke käynnistyy Raision keskustassa.~~

~~Hankkeessa on suunniteltu rakennettavan Raisionkaarta välille Pernontie-Ihalantie sekä Raisionkaaren alittava kevyen liikenteen alikulku. Hankkeen kokonaiskustannus on 1,9 milj. euroa. Hankkeen toteutus jaetaan kahdelle vuodelle, ensimmäisen osan katurakentamisen kustannusarvio on 900.000 euroa.~~

~~Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.~~

3027 Kantokangas (100.000 €)

Kantokankaan asemakaava-alueen vuonna 2018 rakennettujen katujen päällystys- ja viimeistelytyöhön varattu määräraha.

Muut investointihankkeet

3013 Perusparannus (350.000 €)

Kaurin alueella on tehty katujen ja vesihuollon perusparannusta sekä rakennettu hulevesiverkostoa vuosina 2018 ja 2019. Koko alueen saneerauskustannukset ovat yhteensä 1.875.000 euroa, joista katurakentamisen osuus on 740.000 euroa ja vesihuollon 1.135.000 euroa.

Saneeraus on suunniteltu tehtäväksi neljässä osassa. Jotta Kaurin alue saadaan nopeammin kokonaan valmiiksi, tehdään hankkeen loppuosat 3 ja 4 eli koko Aaponkuja samanaikaisesti. Kadun rakentamiseen varataan 350.000 euron määräraha vuodelle 2020.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

Ounelantien alueen vesijohto- ja jätevesiverkosto on huonokuntoista, eikä alueella ole kattavaa hulevesijärjestelmää. Kadut ovat samoin huonokuntoisia ja painuneita. Lisäksi alueen asemakaavassa Vihtiläntie jatkuu Parrutielle. Nyt ajoneuvoliikenne käyttää Pyölinkujaa, joka on aivan liian kapea ja huonokuntoinen. Vihtiläntien rakentaminen asemakaavan mukaisesti mahdollistaisi Pyölinkujalta ja Parrutieltä Ihalantielle liittymisen ja Pyölinkuja voitaisiin muuttaa kaavan mukaisesti kevyen liikenteen väyläksi puisto-osuudella.

Koko alueen saneerauskustannukset ovat yhteensä 1.300.000 euroa, joista katurakentamisen osuus on 520.000 euroa ja vesihuollon 780.000 euroa. Saneeraus on suunniteltu tehtäväksi kolmessa osassa. Toteutus aloitetaan, kun Kaurin alue on valmistunut.

Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että Raision Vesi Oy osallistuu siihen vesihuollon rakentamisen osalta.

3014 Taitorakenteet (350.000 €)

Raision kaupungin hallinnassa olevat alikulkukäytävät on kuntokartoitettu ja niiden korjaustarpeet on todettu. Määrärahalla on tarkoitus suorittaa tarkempia tarkastuksia sekä saneerata yksi alikulkukäytävä. Vuonna 2019 on kunnostettu Raision kirkon kohdan alikulkukäytävä.

3015 Raisiontien silta (vuonna 2021 2.500.000 €)

Vt 8:n ylittävä Raisiontien silta on kuntoarvioissa osoittautunut erittäin huonokuntoiseksi ja uusimistarve on suuri. Samassa yhteydessä olisi mietittävä Raisionjoen ylittävän sillan yhdistämistä em. siltaan. Suunnittelussa on huomioitava mahdollisesti tuleva joukkoliikennekaista. Suunnittelussa on myös varauduttava mahdolliseen ramppiin vt 8:lle. Rakentaminen voisi alkaa aikaisintaan vuonna 2021, hanke suunnitellaan vuonna 2020.

3034 Isojen ojien kunnostus (100.000 €)

Raision alueella on viisi merkittävää ojaa, jotka toimivat hulevesien purkuvesistöinä. Järvenojan ja Piuhanojan vanha ojitussuunnitelma on päivitettävänä. Suunnitelman perusteella oja tullaan kunnostamaan talousarvion määrärahalla. Kokonaisuudessaan ojien kunnostaminen edellyttää ojatoimitusten tekemistä.

3038 Yksityistiet (300.000 €)

Hanke käsittää yksityisteiden parantamistöitä, jotta ne voidaan luovuttaa tienhoitokunnille 2020. Työ on aloitettu 2019 ja työtä jatketaan vuonna 2020.

3100 Suunnittelu (350.000 €)

Hanke sisältää konsulttitoimistoilta ostettavia suunnittelu-, mittaus- ja tutkimustöitä.

Katujen ja vesihuollon suunnittelu tehdään yhdessä Raision Vesi Oy:n kanssa. Katujen osuudeksi suunnittelusta arvioidaan 350.000 euroa ja Raision Veden osuudeksi 270.000 euroa.

3200 Liikenneturvallisuus, liikennevalot (200.000 €)

Hankkeen määrärahojen kohdentamisesta päättää tekninen lautakunta talousarviovuoden aikana. Hankkeeseen sisältyy liikenneturvallisuutta parantavien kohteiden rakentamista (110.000 euroa) sekä liikennevalojen saneerausta (90.000 euroa).

Hankkeen 3200 määräraha-avausta on aiemmin perusteltu kohdassa "Kadut, sitomattomat kohteet". Hankkeen kokonaissumma on 500.000 euroa.

Nuorisovaltuusto on ehdottanut Eeronkujan liikenteen järjestelyiden parantamista, erityisesti turvallisuuden näkökulmasta. Kevyt liikenne alueella lisääntyy uuden liikuntapuiston ja ylipainehallin myötä. Tekninen keskus esittää toimenpiteitä turvallisuuden parantamiseksi ja tuo ne vuoden aikana erikseen teknisen lautakunnan päätettäväksi.

3300 E18-hanke (250.000 €)

Parhaillaan on käynnissä E18-tien parantamisen tiesuunnitelman laadinta Raision keskustan kohdalla ja sen on tarkoitus valmistua syksyllä 2020. E18-hanke edellyttää kaupungilta vahvaa edunvalvontaa kaikkiin hankkeen osapuoliin nähden. E18-hankkeen Raisionlahden kohdan tiesuunnittelun on määrä käynnistyä vuoden 2020 aikana ja myös tämä suunnittelu vaatii kaupungin panostusta sekä henkilöresurssin että suunnittelun valmiuden osalta.

3300 Katuvalaistus (350.000 €)

Hanke sisältää rakennus- ja saneerauskohteiden valaistuksen. Uudistettavissa kohteissa käytetään led-tekniikkaan pohjautuvaa valaistusta.

3400 Päälystykset (500.000 €)

Hanke sisältää kuntokartoituksen perusteella valittujen katujen uudelleen päälystykset ja ajoratamaalaukset.

3450 Raisionjoen patoturvallisuus (300.000 €)

Raisionjoen säännöstelypadot ovat käyneet tarpeettomiksi vedenhankinnan loputtua Raisionjoesta. Patojen betoniset rakenteet ovat rapautuneet ja ne vaativat runsaasti kunnossapitoa, jotta ne eivät muodostuisi suuremmiksi turvallisuusriskeiksi.

Yhteishankkeena Elyn kanssa toteutetaan säännöstelypatojen luonnonmukaistaminen. Hanke saa myös valtoinavustusta.

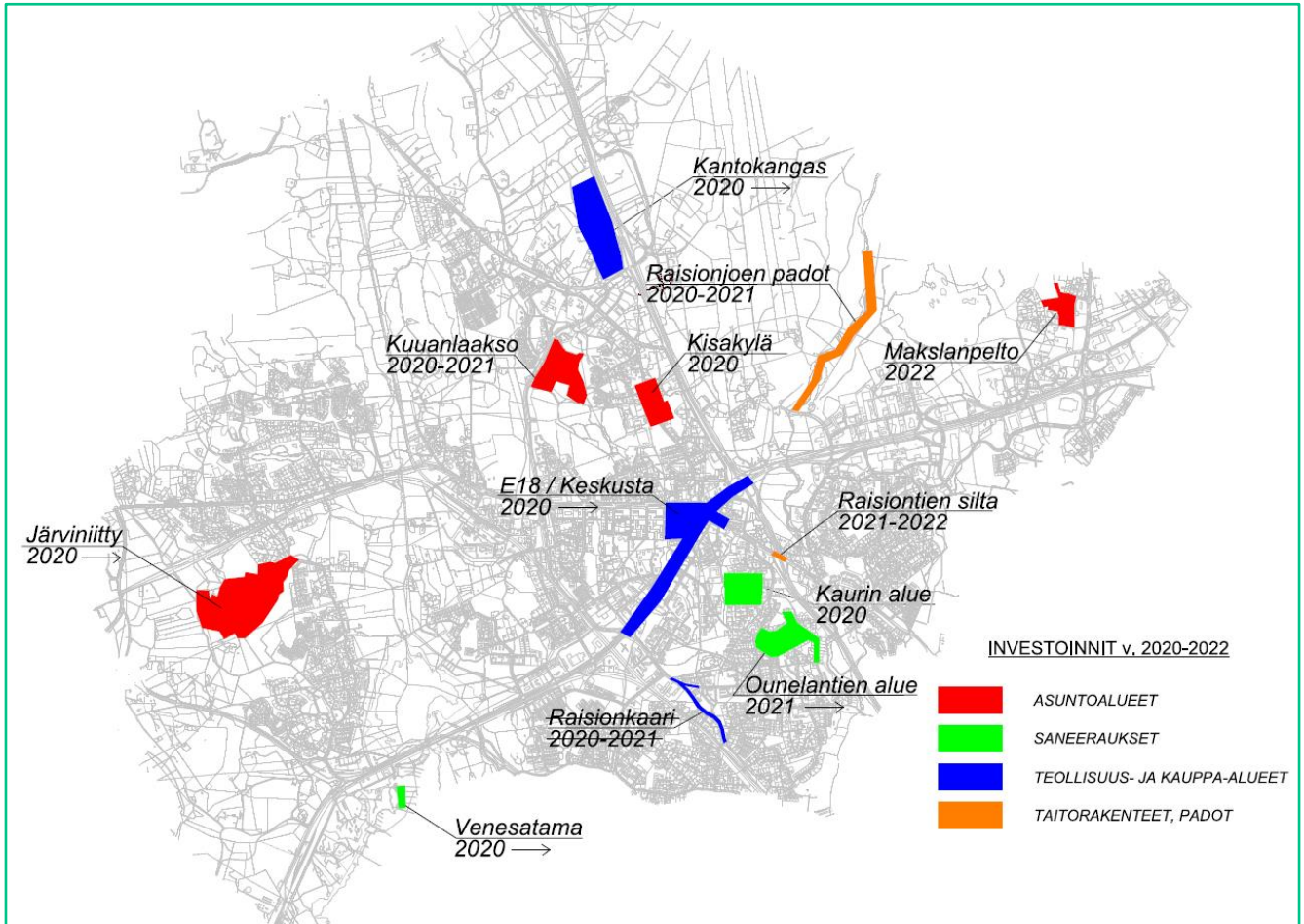
Suunnitelmissa viisi patorakennetta (alajuoksulta yläjuoksulle päin lueteltuna: Huhko, Hintsä, Myllypato, Hintsä-Lähteenmäki ja Merttelä) muutetaan luonnonmukaisiksi pohjapadoiksi ja koskialueita palautetaan näkyviin. Lisäksi rakennetaan uusi pohjapato Hintsä-Lähteenmäen padosta yläjuoksulle päin. Muutoksilla parannetaan joen ekologista tilaa kalojen vaellusesteiden poistuessa ja edesautetaan Raisionjokilaakson kehittämistä ulkoilu- ja virkistysalueena.

3500 Viheralueet (270.000 €)

Puistokohteista Alppiruusuipuiston rakentaminen jatkuu, lisäksi Kisakylän kiertoliittymien yhteydessä sijaitsevan Hala-vapuiston rakentaminen aloitetaan. Itäniityntien viherkaista ja Ikean kiertoliittymä peruskorjataan istutusten osalta.

Leikkipaikkakohteita saneerataan eli rikkoutuneita laitteita vaihdetaan ja tarvittaessa laitteita lisätään.

Venesatamassa jatketaan B-laiturin lankkuseinän uusimista, parannetaan laiturialueen kameravalvontaa ja rakennetaan uusi laituri (120.000 €).

7.7.6. Talonrakentamishjelma 2020-2024

Hanke-numero	Hankkeen nimi	2020		2021		2022		2023		2024		2020-2024		Kokonais-kustannukset 1.000 euroa
		menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot	
4010	Hankesuunnittelu	100		100		50		50		50		350	0	
4306	Hakimäen päiväkodin perusparannus tai uudisrakennus									100		100	0	2000
4313	Petäsmäen päiväkodin perusparannus									100		100	0	1200
4402	Friisilän koulun perusparannus*	600										600	0	2 430
4405	Kaanaan koulu uudisrakennus (tai perusparannus)			100		3 950		3 950				8 000	0	8 000
4413	Vaisaaren koulu, hankeselvitys ja muut toimenpiteet	200		250								450	0	
4706	Uintikeskus Ulpukan perusparannus (tai uudisrakennus)			100		300		3 000		9 600		13 000	0	13 000
4812	Kesärannan leiri- ja kurssikeskus, majoitusrakennuksen uusiminen*	200										200	0	600
5010	Peruskorjaukset	1 200		1 200		850		850		850		4 950	0	
7010	Kiinteistöjen pihatyöt	150		150		100		100		100		600	0	
8010	Sisäilmakorjaukset	400		400		400		400		400		2 000	0	
	Bruttomenot ja -tulot yhteensä	2 850	0	2 300	0	5 650	0	8 350	0	11 200	0	30 350	0	
	Nettomenot yhteensä	2 850		2 300		5 650		8 350		11 200		30 350		
	* Monivuotinen hanke, jonka kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia													
	4405 Kaanaan koulurakennuksen hankekokonaisuuteen vaikuttaa palveluverkkoselvityksestä tulevat tiedot ja tehtävät lisäselvitykset / -tutkimukset												6 070	
	4413 Vaisaaren koulun teknisen siiven- ja koulurakennuksen hankekokonaisuuteen vaikuttaa palveluverkkoselvityksestä tulevat tiedot ja tehtävät lisäselvitykset / -tutkimukset													

KJ: Koulujen perusparannuksissa on huomioitava kouluverkkouudistus.

7.7.7. Talonrakentamishojelman 2020-2024 hankekohtaiset perustelut

Yleisesti voidaan todeta, että talonrakentamishojelmaan esitetyt määrärahat eivät sisällä mahdollisia irtaimiston hankintakustannuksia.

4010 Hankesuunnittelu

Määrärahaa on varattu kunkin talousarviovuoden aikana esille tuleviin ennalta arvaamattomiin uusiin tilahankkeisiin liittyvien hanke- ja luonnossuunnitelmien, erilaisten tutkimusten, selvitysten ja kartoitusten sekä kustannusarvioiden laatimista varten. Hankesuunnittelun laajuuteen vaikuttaa palveluverkkoselvityksestä tulevat tiedot ja rakennuksiin tehtävät lisäselvitykset / -tutkimukset.

4306 Hakinmäen päiväkodin perusparannus (tai uudisrakennus)

Hakinmäen päiväkotito on rakennettu vuonna 1978. Laajennus ja muutostöitä vanhaan osaan on tehty vuonna 1989 ja sen jälkeen muita saneeraus ja tilamuutoksia eri vuosina. Päiväkodin kerrosala on 897 k-m².

Kiinteistöstä on tehty kuntoarvio ja kosteuskartoitus 2.5.2018. Kiinteistössä tehdään seuraavan viiden vuoden aikana kunnossapito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistöä kattava perusparannus tai korvaava uudisrakennus.

4313 Petäsmäen päiväkodin perusparannus

Petäsmäen päiväkotito on rakennettu vuonna 1987. Kiinteistössä on tehty saneeraus ja kunnossapitokorjauksia eri vuosina mutta kiinteistön peruskorjaus on tekemättä. Päiväkodin kerrosala on 888 k-m².

Kiinteistössä tehdään seuraavan viiden vuoden aikana kunnossapitopito- ja huoltokorjausta, jonka jälkeen tulisi suorittaa laajamittainen koko kiinteistöä kattava perusparannus.

*4402 Friisilän koulun perusparannus

Raision kaupunginvaltuuston 13.11.2017 hyväksymään talousarvioon 2018 sisältyvässä talonrakentamishojelmassa 2018–2022 on varattu Friisilän koulun perusparannusta varten määrärahaa vuosille 2018–2020 seuraavasti:

- ta-18	830.000 €
- ta-19	1.000.000 €
- ts-20	600.000 €
- yhteensä	2.430.000 €

Kaupunginhallitus antoi Friisilän koulun perusparannushankkeelle aloitusluvan 21.5.2018 jonka kokonaiskustannusarvio (2.430.000 euroa) ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Friisilän koulun keittiön perusparannus ja IV-koneiden uusiminen toteutettiin kokonaisurakkana sisältäen ilmanvaihto-, putki-, sähkö- ja rakennustöiden suorittamisen. Vuoden 2018 aikana toteutettavien töiden osalta työt aloitettiin 4.6.2018 koulujen kesäloman alkaessa.

Vuoden 2018 aikana tehtiin seuraavat perusparannustyöt:

- keittiön perusparannus ja IV-koneiden uusiminen
- uuden IV-konehuoneen rakentaminen
- liikuntasalin ja auditorion perusparannus
- 6 luokan perusparannus
- sisäpihan salaoja- ja sadevesijärjestelmien perusparannus
- kasvillisuuden poistaminen rakennuksen lähetyviltä

Vuoden 2019 aikana tehtiin seuraavat perusparannustyöt:

- 10 luokan perusparannus
- tuulikaappien ja eteistilojen perusparannus
- sähköjärjestelmien osittainen uusiminen
- piha-alueen parantaminen
- vesikaton ja julkisivujen kunnostamisen aloittaminen

Suunnitelmissa on seuraavien rakennusosien korjaaminen tai uusiminen vuoden 2020 aikana:

- julkisivujen kunnostaminen
- 2 luokan, ruokalan, opettaja huoneen rakenteiden tiivistäminen sekä pinnoitteiden uusiminen
- liikuntasalin IV-koneet

Hankkeen toteuttamisella ei ole vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin käyttötaloudessa.

4405 Kaanaan koulun uudisrakennus (tai perusparannus)

Kaanaan koulu on rakennettu kolmessa eri vaiheessa vuosien 1958, 1963 ja 2001 aikana. Kiinteistössä on tehty sisäilma- ja kosteustekninen kuntotutkimus syksyllä 2003 ja kuntotutkimus mahdollista perusparannusta varten 7.5.2019.

Vuosina 1958 ja 1963 valmistuneet koulun osat tulossa elinkaarensa päähän ja niissä tulisi toteuttaa laajamittainen perusparannus tai korvaava uudisrakennus. Hankkeen toteuttaminen edellyttää jonkinlaisten väistötilojen hankkimista. Koulun perusparannukselle on laadittu alustava kustannusarvio, joka on 6,6 M€. Uuden koulurakennuksen (2500 m²) kustannusarvio on 8,0 M€.

Sivistyskeskus on laatimassa palveluverkkoselvitystä 2018–2019 aikana. Kaanaan koulun kokonaistilannetta arvioidaan kyseisen selvityksen kohdalla. Kokonaisarviointissa ja hankesuunnittelussa on otettava huomioon rakennuksen elinkaari ja toiminnallisuus pitkällä tähtäimellä (ops.) ja päiväkodin keittiön yhteiskäyttö. Hankkeen kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan suunnittelun edetessä.

4413 Vaisaaren koulu, hankeselvitys ja muut toimenpiteet

Vaisaaren koulua on perusparannettu viidessä eri vaiheessa vuosien 1995–2007 välisenä aikana. Teknisen työn siipi on jäänyt ilman laajamittaista perusparannusta. Koulun päärakennuksen kerrosala on 6912 k-m². Teknisen työn siiven nykyinen kerrosala on 774 k-m² ja siihen liittyvän ulkovaraston kerrosala 62 k-m². Teknisen siiven rakennuksesta tehtiin sisäilma- ja rakennetutkimus (10.6.2019) käytön turvallisuuden varmistamiseksi. Teknisen työn rakennuksen katsottiin olevan rakenteiltaan ja kunnoltaan sellainen, että rakennusta ei voida luotettavalla tavalla kohtuullisin kustannuksin korjata. Tämän vuoksi on sovittu, että nykyisissä teknisen työn ja kuvaamataidon tiloissa ei jatketa opetusta lukukaudella 2019–2020. Teknisen työn ja kuvaamataidon opetus on siirretty väistötiloihin.

Koko koulun alueella on vuosien aikana tehty useita sisäilmakorjauksia ja muita kunnossapitotoimenpiteitä. Korjaustoimenpiteistä huolimatta henkilökunnalta ja oppilailta on tullut ilmoituksia sisäilmanlaadusta ja siihen liitetystä oireilusta.

Vaisaaren koulun 7800 brm² (sis. tekninen työ) mahdollisesta perusparannuksesta on laadittu alustava kustannuslaskenta tavoitehinta-arvio laskentajärjestelmällä, joka on 17,5 M€. Uuden yläkoulun rakentamiskustannusten nykyisillä laajuustiedoilla arvioidaan olevan noin 20,0 M€. Kustannusarvioon ei sisälly rahoitus- ja tonttikustannukset, eikä irtaimisto.

Sivistyskeskus on laatimassa palveluverkkoselvitystä 2018–2019 aikana. Vaisaaren yläkoulun kokonaistilannetta arvioidaan kyseisen selvityksen kohdalla. Teknisen siiven uudisrakennuksen hankesuunnittelu toteutetaan koko yläkoulua kattavalla hankeselvityksellä, palveluverkkoselvitys huomioiden. Hankekokonaisuus, kustannusarvio ja aikataulu tulevat tarkentumaan esiselvitysten ja suunnittelun edettyä. Vuoden 2020 määräraha kohdennetaan hankeselvityksiin, suunnitteluun, rakenne- ja kuntotutkimuksiin sekä tutkimuksista mahdollisesti tuleviin kiireellisiin korjauksiin tai muihin tarvittaviin muutostoimenpiteisiin.

4706 Uintikeskus Ulpukan perusparannus (tai uudisrakennus)

Uintikeskus Ulpukasta on laadittu kuntoarvioraportti, joka on päivätty 29.8.2016. Kuntoarvio perustuu kiinteistön silmä-määräiseen, ainetta rikkomattomaan tarkastukseen. Jatkossa tarpeelliseksi nähtävien kuntotutkimusten tulosten ja erillisen suunnittelun perusteella sekä mahdollisen perusparannushankkeen laajuuden ja ajoituksen tarkentuessa kustannusennuste 13,0 milj. euroa tulee tarkentumaan. Uudisrakennuksen mahdollisuutta ja sen kustannuksia kartoitetaan.

***4812 Kesärannan leiri- ja kurssikeskus, majoitusrakennuksen uusiminen**

Kaupunginvaltuusto päätti talousarviossaan vuodelle 2019, että Kesärannan kurssi- ja leirikeskukseksi varataan 600.000 euron määräraha ja, että hanke pyritään toteuttamaan ns. ranskalaisena urakkana. Urakkamuodossa hankkeen hinta on kiinteä ja kilpailu käydään kokonaan laatuperusteilla. Kaupunginhallitus päätti 15.4.2019, että hanke toteutetaan kaupunginvaltuuston päättämällä tavalla talousarviossa varatulla määrärahalta ja hanke toteutetaan ns. ranskalaisena urakkana. Tarjouspyyntöasiakirjat on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 11.6.2019 ja urakoitsija valinta tehty 10.9.2019.

Hanke voi käyttää kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kun hankkeen eteneminen vaatii. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Majoitusrakennus on rakennettu vuonna 1980, jossa on 8 x 4 hengen huonetta. Erillinen päärakennus jossa on koulutus- / ruokailutila, keittiö, wc, alakerrassa pukuhuoneet 2 kpl, suihku- ja saunatilat 2 kpl, wc 2 kpl, kesäaikana kioski. Kesäaikana saunat ovat myös yleisökäytössä ma–su klo 14–19. Alueella on yleinen uimaranta, 2 laituria, 2 grillikatosta, käymälät/bajamat, leikkikenttä, nurmialue, hiekkakenttä sekä leirintäalue, jonka yhteydessä myös heikkokuntoinen vahtimestarin mökki.

Käyttäjänä ovat nuorisopalvelujen leiri-, retki- ja pienryhmätoiminta, koulujen leirikoulut, kaupungin työyhteisöt, raisiolaisten nuorisoyhdistysten ja urheiluseurojen sekä muiden raisiolaisten yhdistysten ryhmät ja yksityistilaisuudet.

Nuorisopalvelujen omat kesäleirit päiväleireinä 4 vk á 40 lasta ja yöpyvinä leireinä ympärivuoden 10 ryhmää á 8–28 hlöä yöpyy 2–4 vrk kerrallaan.

Yöpymisvuorokausia ja käyntejä

2015:	2524 vrk	kävijöitä 6421
2016:	2231 vrk	kävijöitä 3780
2017:	2904 vrk	kävijöitä 3630

Kesärannan majoitusrakennus on teknisesti ja toiminnallisesti varsin huonossa kunnossa. Määräraha kohdennetaan majoitusrakennuksen uudisrakentamiseen ja olemassa olevan rakennuksen purkamiseen.

Nykyisen majoitusrakennuksen koko on 160 k-m². Uuden majoitusrakennuksen koko tulisi olemaan alustavan tilaohjelman mukaan noin 220 k-m². Suunnittelussa huomioidaan myös piha-alueen toiminnallisuuden parempi hyödyntäminen ja esteettömyys.

Hankkeen toteuttamisella ei ole oleellista vaikutusta kiinteistön ylläpitomenoihin.

5010 Peruskorjaukset

Pienemmät peruskorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa.

7010 Kiinteistöjen pihatyöt

Kiinteistöjen pihatyökohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa.

8010 Sisäilmakorjaukset

Kiinteistöjen sisäilmakorjauskohteet nimetään aina vuosittain tilapalvelujen työohjelman käsittelyn yhteydessä joulukuussa teknisessä lautakunnassa. Osa määrärahasta tulee kohdentaa äkillisiin ja ennakkoimattomiin sisäilmakorjauksiin.

8. Käyttötalous ja sitovat tavoitteet lautakunnittain

8.1. Kaupunginhallitus

8.1.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Asukasluku kasvaa	Asukasluku kasvaa 120 / vuosi strategiakauden ajan
Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin	Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi
Uudet asuntoalueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle.	Kaavoitusohjelma hyväksytään vuosittain kaupunginhallituksessa
Raisiossa tarjotaan kohtuuhintaisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja.	Vuokra-asuntojen osuus 25 % asuntojen hallintamuotojakaumasta. Keskivuokra ARA-tuetut 11,27 €/m ² , vapaarahoitteiset 11,61 €/m ² – vuokrataso ei nouse suhteessa Varsinais-Suomen keskivuokraan

Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä. Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Yritys- ja työpaikkatontteja on tarjolla monipuolisiin tarpeisiin.</p> <p>Yritysvetovoiman lisäämiseksi laaditaan vuosittain markkinointisuunnitelma.</p> <p>Kaupunki vahvistaa elinkeinoresurssia.</p> <p>Tehdään säännöllistä yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa.</p> <p>Yritysvaikutuksia arvioidaan vuosittain</p>	<p>Yritysalueista on ajantasaiset kehittämissuunnitelmat – päivitys vuosittain.</p> <p>Markkinointisuunnitelma tehtynä</p> <p>Elinkeinotoiminnan markkinointiin ja muihin palveluihin käytetyt resurssit 35 000 €</p> <p>Elinkeinotoimintaan käytetty kokonaisresurssi (toimintakate) 339 140 €</p> <p>Raportoidaan osana elinkeinopoliittista katsausta.</p> <p>Raportoidaan osana elinkeinopoliittista katsausta</p>

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa.</p> <p>Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa</p>	<p>Raportoidaan toimenpiteistä</p> <p>Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan vuosittain väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilaa – Hyvinvointikertomuksen käsittely valtuustossa vuosittain</p> <p>Kuvaus toimenpiteistä (arvio toteutumisesta)</p>

<p>Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa.</p> <p>Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.</p> <p>Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään.</p> <p>Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.</p>	<p>Liikuntapaikkojen käyttö. Kaikki arvioidut käynnit yhteensä (n. 1 000 000)</p> <p>Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatko- paikkaa.</p> <p>Raportoidaan toteutumisesta</p> <p>Kuvaus toimenpiteistä</p>
---	--

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakoimiseksi.</p> <p>Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa määritetään toimialan kehittämistavoitteet.</p> <p>Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta</p> <p>Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä.</p>	<p>Palveluverkkoselvitys toteutettu vuoden 2019 aikana. Toimenpideohjelman mukaiset kehittämissuunnitelmat toteutetaan vuoden 2020 aikana.</p> <p>Toimenpideohjelmassa määritellään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnan tulevat kehittämistavoitteet ja niiden toteuttaminen.</p> <p>Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys. TP2018- Peittävyys 8,07 %. Tavoite TA 2020 7,5%</p> <p>Erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrä vähenee. TP2018 Raisio poliklinikkakäynnit 52 055 ja vuodeosastohoitopäivät 12 101 Rusko poliklinikkakäynnit 13 000 ja vuodeosastohoitopäivät 2 063 Tavoite TA 2020 vähentää käyntejä ja hoitopäiviä</p>

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021.	Kuvaus hankkeen etenemisestä
E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa	Asemakaava valmistuu 2020.
Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E-18 hankkeesta.	Kuvaus toimenpiteestä (tilaisuudet, työpajat yms.)
Kuntalaisten osallisuutta hankkeen suunnittelussa edistetään.	Kuvaus osallisuustoimenpiteistä
Seurataan matkustajamäärien kehitystä	Kausikorttien määrä kasvaa 2 % vuoteen 2019 verrattuna. Vuoden 2020 tavoite on 580 000 matkaa / vuosi.
Osallistutaan seudullisen joukkoliikenteen runkoverkoston kehittämiseen	Kuvaus toimenpiteistä
Perustetaan digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä.	Kuvaus toimenpiteistä
Valmistaudutaan maakuntauudistukseen	Osallistutaan maakunnalliseen valmisteluun, edustaja väliaikaishallinnossa
Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E-18 hankkeen kustannusten jaosta.	Edunvalvontamateriaalit ajantasaiset 18-hankkeen edellyttämän tiesuunnitelman valmistumisen edesauttaminen

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa ja kaupungin vuositulos ylijäämäinen.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Kaupungin vuositulos on ylijäämäinen.</p> <p>Konsernivehän kasvu hyväksytään kulu- valla valtuustokaudella suurten investoin- tien toteuttamiseksi.</p> <p>Kaupunkikonsernin talous on tasapai- nossa</p> <p>Konserniohjausta vahvistetaan</p>	<p>Kaupungin vuositulos > 0</p> <p>Kaupungin vuosikate > 4 M€ Konsernin vuosikate > 11 M€ Kaupungin kertynyt yli/alijäämä > 5 M€ Kaupungin kertynyt yli/alijäämä per asukas > 200 eur/asukas</p> <p>Konsernin lainamäärä < 100 M€ Konsernin lainamäärä per asukas < 4162 eur/asukas Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus < 50 %</p> <p>Konserniyhteisöille asetetaan vuositavoit- teet tunnusluvin. Konserniyhtiöiden raportointia konsernijoh- dolla lisätään.</p>

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä re- sursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja hen- kistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.</p> <p>Sairauspoissaoloja vähennetään</p> <p>Yksityiskohtaisemmat tavoitteet henkilös- tön hyvinvoinnin osalta määritetään hen- kilöstöstrategiassa.</p>	<p>Tavoitteiden edistämiseksi käynnistetään työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitel- mien laadinta, kuvaus toimenpiteistä.</p> <p>Työpaikan ilmapiiri (Kunta 10) Työnantaja suositteluinen (Kunta 10) Selvitetään mahdollisuudet uusien indi- kaattoreiden käytölle</p> <p>Sairauspoissaolojen määrän väheneminen 2 % vuodessa. Sairauspoissaoloja v. 2018 18,32 pv/htv, v. 2017 17,32 pv/htv muutos (Nousu v. 2017 – 2018 11%)</p> <p>Seurataan henkilöstöstrategian toteutu- mista.</p>

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-5 591 242 €	2 492 117 €	-3 099 125 €
TP2017	-5 607 649 €	2 536 123 €	-3 071 526 €
TP2018	-5 818 077 €	3 726 981 €	-2 091 096 €
TAM2019	-6 387 364 €	3 501 903 €	-2 885 461 €
TA2020	-6 509 681 €	3 331 600 €	-3 178 081 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset*	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-1 246 467 €	23	18,5
TP2017	-1 274 800 €	20	20,40**
TP2018	-1 529 277 €	24	24,5
TAM2019	-1 665 511 €	24	25,3
TA2020	-1 642 327 €	24	25,0

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-3 860 266 €
TP2017	-4 004 227 €
TP2018	-4 093 233 €
TAM2019	-4 334 924 €
TA2020	-4 437 143 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	-48 050 €
TP2017	-55 584 €
TP2018	-64 730 €
TAM2019	-33 381 €
TA2020	-40 231 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	-1 357 €
TP2017	-895 €
TP2018	-1 650 €
TAM2019	-1 095 €
TA2020	-895 €

*Luvuissa on mukana konsernihallinnon oman henkilöstön palkkojen lisäksi kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset.

**Henkilötyövuosissa ja henkilöstökustannuksissa on huomioitu kirjanpidon siirtyminen konsernihallintoon (4,5 htv).

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

- Henkilöstöhallinto: henkilöstöhallinnon htv-raportoinnin kehittäminen, Tunnista ajoissa -hanke*
- Elinkeinopolitiikka: elinvoimaan ja elinkeinopolitiikkaan kohdistettavat lisäpanostukset (elinkeinopolitiikan tuotot kasvavat 44 000 euroa; lisäys henkilöstökuluihin 12 000 euroa ilman sivukuluja)
- Tiedonhallintajärjestelmien kehitys (toj ja tos) mukana asianhallintaprojektin kustannuksissa.
- Viestintä: kaupungin raporttien ja julkaisujen saavutettavuuden parantaminen säännösten mukaiseksi viestinnän toimesta; Raisio tiedottaa lehden julkaisukerrat vähenevät viidestä neljään kertaan vuodessa, v. 2020 alkaen RT ilmestyy 4 krt/vuosi.
- Kirjanpito ja taloussuunnittelu: valtakunnallisen talous-/tilastoraportoinnin sekä organisaation raportoinnin ja riskienhallinnan vaatimat lisätyöt ja resurssoinnit; havaittu myös avainhenkilöriski, jonka vuoksi esitetään uutta resurssia taloussuunnitteluun elokuusta 2020 alkaen. Palkkakustannus vuodelle 2020 on noin 20 000 euroa.
- Vakanssiesitykset: Controller
  - > vakanssimäärä pysyy samana, koska tuottajan ma. vakanssia ei täytetä uudelleen.
  - > Vakanssien määrää ja resurssointia eri toimintojen kesken on syytä tarkastella, jotta työn kuormitus jakautuisi tasaisemmin eri toimintojen kesken. Tällä hetkellä taloussuunnittelu on aliresursoitu ja tämä tulee korostumaan entisestään esim. ulkoisten raportointitarpeiden lisääntyessä. Taloussuunnittelun lisäresurssoinnin merkityksellisyyden (huomioitava havaittu avainhenkilöriski) vuoksi on pohdittava tarvittaessa konsernihallinnon muiden yksiköiden tehtävien resurssointia.
- Organisaation toiminnan tarkastelun aiheuttamat lisäkustannusarviot v. 2020 ta:ssa 75 000 euroa: tukipalveluiden keskittämistyön kustannukset: 15 000 euroa ja koko kaupunkiorganisaatiota koskevan organisaatiomuutoksen konsulttitoiden kustannukset 60 000 euroa
- Kokouspalkkioita esitetään vähennettäväksi 20 000 euroa.
- Kaupunginhallituksen luvut sisältävät sähkökaupan nettoyksikön.

***TUNNISTA AJOISSA, TOIMI AKTIIVISESTI HANKE**

Hanke on tarkoitus toteuttaa Raision kaupungin, Nokian kaupungin ja työterveyslaitoksen yhteistyönä. Hankkeen tarkoituksena on tarjota sekä työyhteisöille että esimiehille valmiuksia mielen järkkymisen ja jaksamiseen liittyvien ongelmien havaitsemiseen ja puheeksi ottamiseen. Hanke toteutetaan kaupunkien varhaiskasvatuksessa. Kummasakin kaupungissa on havaittu voimakasta lisääntymistä em. syistä johtuvissa poissaoloissa varhaiskasvatuksessa. Hankkeen tavoitteena on luoda malli, jota voidaan soveltaa myös muilla toimialoilla. Hanke pitää sisällään työterveyslaitoksen vetämät työpajat päiväkotien koko henkilöstölle, ongelmista tiedottamisen lisäämisen sekä asiaa koskevan ohjeistuksen tuottaminen. Hankkeen loppuun on tarkoitus järjestää yhteenvetoseminaari, ja työterveyslaitos selvittää hankkeen vaikutuksia. Hankkeeseen on saatu Kuntien eläkevakuutuksen avustusta 40 000 € ja Raision omarahoitusosuus hankkeesta olisi 20 000 €. Lisäksi on varauduttu matka ja vastaaviin kuluihin hankkeen osalta. Raision osalta hanke vaatii työpanoksia siten, että yksi henkilö osallistuu hankkeen vetämiseen sekä 1-3 henkilöä osallistuu ohjausryhmien kokouksiin. Konsernihallinnosta hankkeeseen osallistuisi 1-2 henkilöä, sivistyskeskuksesta 1 henkilö.

8.1.2. Vakanssiesitykset, vakituiset

Raision kaupunki

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2020 - 2022

Esitetty tehtävänimike: Controller

Palvelu: Konsernihallinto

Tulosyksikkö: Konsernihallinto

Perustamisvuosi: 2020 2021 2022

Tehtävä on uusi

nimikkeen muutos

Tehtävä on pysyvä

määräaikainen vuotta

Tehtävä edellyttää virkaa

työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa: (ilman sosiaalikulua) v. 2020 n. 20 000 € (47 000 €/v.)

Perustelut esitykselle:

Taloustyöryhmässä ja käytännössä on havaittu ja esitetty toistuvasti toiveita, että koko kaupunkikonsernin tasoista raportointia tulisi kehittää monin tavoin. Raportoinnin ja lukujen seurannan sekä dynaamisuuden parantaminen myös edesauttavat sisäisten prosessien seuranta ja tarvittaessa epäkohtiin puuttumista sekä tehostavat toimintaa. Sisäistä valvontaa on myös syytä kehittää. Lisäksi taloussuunnittelun vaatimukset ja organisaatiosta ulospäin toimitettavat raportointi- ja seuranta-vaatimukset tulevat lähivuosina kasvamaan entisestään. Mm. em. raportointivaateisiin vastaaminen on nykyisillä taloussuunnittelussa olevilla resursseilla muiden töiden ohella liki mahdotonta.

Controllerin tehtävän perustaminen ja rekrytointi pienentäisi myös havaittua avainhenkilöriskiä sekä osaltaan mahdollistaisi verrokkikuntien tapaista raportointia. Controllerin tehtävän vaatimuksena olisi ylempi korkeakoulututkinto, vahva talousosaaminen, mm. excel- ja word-osaaminen sekä taloushallinnon raportointijärjestelmien perustoitinnallisuuksien tuntemus.

Pääasialliset tehtävät:

Raportointi, taloussuunnittelu, raportoinnin kehittäminen, sisäinen valvonta, talouden prosessien ja vuosikellonmukaisten toimintojen ohjeistus. Tuki operatiivisissa talouden kysymyksissä koko kaupungin tasolla. Hankinnoissa avustaminen. Kirjanpidon taloussuunnittelun varahenkilönä ja järjestelmien toisena pääkäyttäjänä toimiminen. Muut erikseen osoitettavat taloushallinnon tehtävät.

8.1.3. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-1 587 812	-1 818 464	-1 811 902	-1 767 040	-1 767 040
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	-358 913	-365 689	-384 001	-258 560	-258 560
Vuokratuotot	-5 242	-5 282	-6 000	-6 000	-6 000
Muut toimintatuotot	-584 156	-1 537 547	-1 050 000	-1 300 000	-1 300 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-2 536 123	-3 726 982	-3 251 903	-3 331 600	-3 331 600
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	987 811	1 215 481	1 290 314	1 266 564	1 266 564
Eläkekulut	245 345	276 710	331 845	327 379	327 379
Muut henkilösivukulut	41 649	37 087	43 352	48 384	48 384
Henkilöstökulut yhteensä	1 274 805	1 529 278	1 665 511	1 642 327	1 642 327
Palvelujen ostot	4 004 224	4 093 234	4 334 924	4 437 143	4 437 143
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	55 584	64 731	33 381	40 231	40 231
Avustukset	51 486	40 983	60 000	60 000	60 000
Vuokrat	895	1 650	1 095	895	895
Muut toimintakulut	220 658	88 207	360 615	329 085	329 085
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	5 607 652	5 818 083	6 455 526	6 509 681	6 509 681
TOIMINTAKATE	3 071 529	2 091 101	3 203 623	3 178 081	3 178 081

8.1.4. Konsernihallinto: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-2 615 241	-2 835 711	-2 818 358	-2 742 023	-2 742 023
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	-358 913	-365 689	-384 001	-258 560	-258 560
Vuokratuotot	-5 242	-5 282	-6 000	-6 000	-6 000
Muut toimintatuotot	-584 156	-1 537 547	-1 050 000	-1 300 000	-1 300 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-3 563 552	-4 744 229	-4 258 359	-4 306 583	-4 306 583
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	987 811	1 215 481	1 290 314	1 266 564	1 266 564
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	245 345	276 710	331 845	327 379	327 379
Muut henkilösivukulut	41 649	37 087	43 352	48 384	48 384
Henkilöstökulut yhteensä	1 274 805	1 529 278	1 665 511	1 642 327	1 642 327
Palvelujen ostot	4 915 364	5 045 881	4 531 106	4 648 859	4 648 859
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	55 685	64 764	33 381	40 231	40 231
Avustukset	51 486	40 983	60 000	60 000	60 000
Vuokrat	481 415	482 024	471 677	447 037	447 037
Muut toimintakulut	220 658	88 207	360 615	329 085	329 085
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	6 999 413	7 251 137	7 122 290	7 167 539	7 167 539
TOIMINTAKATE	3 435 861	2 506 908	2 863 931	2 860 956	2 860 956
VUOSIKATE	3 435 861	2 506 908	2 863 931	2 860 956	2 860 956
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiiset poistot	15 115	10 910			
Arvonalentumiset					
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	3 450 976	2 517 818	2 863 931	2 860 956	2 860 956

8.1.5. Kaupunginhallitus/muu rahoitus

<i>Ulkoiset määrärahat</i>	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
tulot	581 345	1 593 718	1 050 000	1 300 000
menot	-162 149	-180 987	-158 250	-156 250
netto	419 196	1 412 731	891 750	1 143 750
MUUT TOIMINTATULOT				1 300 000
- 3510 Pysyvien vastaavien myyntivoitot				1 250 000
- 3530 Muut tuotot				50 000
MUUT TOIMINTAMENOT				156 250
AVUSTUKSET				
- 4740 Avustukset yhteisöille				20 000
Raision Loimu ry velkapääoman alentaminen				
MUUT MENOT				
- 4940 Muut toimintakulut, perintä				20 000
KOULULAISTEN KESÄTYÖT				
- 4950 Koululaisten kesätyöt -varaus				90 000
josta 9.000 euroa varataan kesäseteleihin				
Määräraha jaetaan keskuksille käytön mukaisesti syksyllä 2020 (muutos TAM2020).				
HANKKEET JA PROJEKTIT				
- 4951 Osallistuminen keskustan markkinointiin/ Kauppakeskus Oy				8 250
- 4952 Varsin Hyvä ry kuntarahoitusosuus				3 000
- 4958 Seudullinen Urheiluakatemia				15 000

8.2. Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

8.2.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisena.</p> <p>Asumisen viihtyisyys ja turvallisuus</p> <p>Ympäristön turvallisuus ja liikkumisen helpous (lapset, nuoret, iäkkäät, vammaiset) tukevat yhteisöllisyyttä</p>	<p>Ikäihmisille suunnattuja asumisvaihtoehtoja palveluiden läheisyyteen huomioiden yhteisöllisyys ja osallisuus (tuettu asuminen)</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seurataan asuntojen määrää <p>Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi.</p> <p>Sosiaalisen isännöitsijän palkkaaminen joihinkin taloyhtiöihin.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen FinSoten laajat mittarit - kouluterveyskysely - TEA-viisari - esteettömyysasiamiehen lausunto

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Sosiaali- ja terveystoimet ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.</p>	<p>Laaja hyvinvointisuunnitelma laadittu siihen liittyvine ohjelmineen. Mittarit: - kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen, FinSoten mittarit - Terveyden edistämisen aktiivisuus (TEA-viisari) - kouluterveyskysely</p>
<p>Kuntalaisten ja järjestöjen osallistaminen kaupungin kehittämiseen kutsumalla asukkaita joihinkin työryhmiin ja perustamalla asiakasraateja.</p>	<p>Yhdistysten, järjestöjen ja epävirallisten asukastoimikuntien toimintaedellytyksiä tuetaan mm. tarjoamalla kerho- ja kokoontumistiloja, viranomaistukea ja taloudellista tukea niin, että toiminta on mahdollisimman monen saatavissa. Nostetaan kulttuurin arvostus samalle tasolle liikunnan kanssa arvostuksen ja tuen kanssa. Mittarit: - toteutetut toimenpiteet</p>
<p>Vapaaehtoistyön koordinaatio ja rakenne. Yhdistetään viranomaistyötä ja vapaaehtoistyötä. Kannustetaan asukkaita aktiivisuuteen kulttuurin tuottamisessa ja kuluttamisessa</p>	<p>Vapaaehtoistyön koordinaattori, jonka työparina toimii vapaaehtoistyöntekijä (vaihtuva) Koordinaation vaatimat resurssit Kumppanuus vapaaehtoistoimijoiden kanssa Mittarit: - toteutunut toiminta - vertaisliikkuja, kahvittelukaveri - koulumummit ja -vaarit - kulttuurikaverit</p>
<p>Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.</p>	<p>Monipuoliset liikuntamahdollisuudet eri puolilla kaupunkia. Mittarit: - toimipaikat ja toimintamuodot (Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi – muistilista)</p>
<p>Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa.</p>	<p>Kannustinkortti pienituloisille väestöryhmille ja 65+-kortti ja Hulvelan ja Kerttulakodin kuntosaliranneke ikääntyville asukkaille.</p>

<p>Asukkaiden terveydentila paranee</p> <p>Asukkaat saavat tietoa sosiaali- ja terveyspalveluista yhdestä osoitteesta.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja 2-asteen koulutuksessa lapset ja nuoret voivat hyvin.</p> <p>Nuorten päihteidenkäyttöön puututaan</p>	<p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - myönnettyjen rannekkeiden ja korttien lukumäärä - käytön aktiivisuuden seuranta <p>Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan vuosittain väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilaa.</p> <p>Kuntalaisia ohjataan ja tuetaan terveelliseen elämäntapoihin ja itsensä hoitamiseen tavoitteena sairauksien ennalta ehkäisy.</p> <p>Matalan kynnyksen palveluohjaus aloitetaan keskeisellä paikalla kaupunkia.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Palveluohjauksen asiointimäärät - Asiakastytyväisyyskyselyt. - FinSote-tutkimus - Kouluterveyskysely - TEA-viisari <p>Tarjotaan varhainen tuki koko varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä 2-asteen koulutuksen ajan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tukee nuorta terveystarkastusten ja ohjauksen kautta. Tuetaan peruskoululaisia tunnistamaan omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa lisäämällä oppilaan ohjauksen resursseja. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten jatko-opintokelpoisuus turvataan riittävän pitkällä valmistavan opetuksen kestolla opivelvollisuusiän täyttymisen estämättä. Lasten ja nuorten palveluissa tehdään monialaista yhteistyötä.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kouluterveyskysely - Peruskoulun jälkeisen jatkopaikan saaneet / ilman jatkopaikkaa jääneet / koulutuksen keskeyttäneet - Monialainen yhteistyö toteutuu <p>Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ohjaa ja tukee terveystarkastusten yhteydessä nuoria päihteettömyyteen. Koulujen opintosiällöt ohjaavat päihteettömyyteen. Päihteidenkäyttötilanteissa toteutetaan varhaisen puuttumisen mallia (Valomerkki).</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma on laadittu moniammatillisesti ja hyväksytty valtuustossa - Kouluterveyskysely
---	---

<p>Työikäisten ja vanhempien ikäluokkien päihteiden käytön haitat vähenevät</p> <p>Kaikkien raisiolaisten on turvallista elää ja asua Raisiossa</p>	<p>Päihteiden käytön puheeksiotto ja mini-interventio toteutetaan kaikissa peruspalveluissa matalan kynnyksen periaatteella. Hoitoon ohjaus toteutetaan varhaisessa vaiheessa huolen herätessä. Varhaisen vaiheen ryhmä ja muita tukipalveluita tarjotaan aktiivisesti.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FinSote-tutkimus - TEA-viisari - päihdebarometri. <p>Ehkäistään lähisuhdeväkivaltaa, kehitetään väkivallan puheeksiottoa ja luodaan toimintaohjeet kaikkien hallintokuntien työntekijöille</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perheväkivaltaa, lapsen pahoinpitelyä ja/tai seksuaalista hyväksikäyttöepäilyä koskevien lastensuojeluilmoitusten määrä - kaiken ikäisten kaltoinkohtelua, heitteillejättöä ja hyväksikäyttöä koskevat ilmoitukset
---	--

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lasten ja perheiden avun ja tuen tarve kaikissa kaupungin peruspalveluissa sekä vastataan niihin.</p> <p>Terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävillä palveluilla turvataan mahdollisimman toimintakykyistä ikääntymistä. Ikäihmisten kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkään.</p> <p>Oikea-aikaisilla toimintakykyä ylläpitävillä palveluilla hillitään säännöllisten hoivapalveluiden tarvetta.</p>	<p>Tarjotaan kaupungin peruspalveluiden työntekijöille valtakunnallinen toimintamalli lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi, esim. Lapset puheeksi-menetelmä</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Neuvolapalveluiden peittävyys - Erityispalveluiden tarve <p>Osallistutaan Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen- iäkkäiden terveysliikuntaohjelmaan yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FinSoten 75+ elintapamittarit ja ikäihmisten laatuohjelman seurantamittarit (STM) <p>Laaditaan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytetään valtuustossa.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kotona asuvien osuus 75+, 80+,85+vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä - Omaishoidon tuen asiakkaina olevien osuus 75+, 80+,85+vuotiaasta väestöstä

<p>(Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta)</p> <p>Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluilla vähennetään eri-koissairaanhoidon käyttöä</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Säännöllisessä kotihoidossa olevien osuus 75+, 80+, 85+ ikäisestä väestöstä - Tehostetussa palveluasumisessa asuvien osuus 75+, 80+, 85+ikäisestä väestöstä <p>(Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys.)</p> <p>Erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrää hillitään.</p>
---	--

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennetkaisu-
ratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Ikäihmisten kotona asumisessa ja säännöllisissä palveluissa hyödynnetään teknologiaa.</p> <p>Parannetaan kuntalaisten digiosaamista.</p>	<p>Turvallisuusteknologian hyödyntäminen ikäihmisten kotona.</p> <p>Koneellisen lääkejake- lun käyttöönotto</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koneellinen lääkejake- lun otettu käyttöön <p>Perustetaan monialainen työryhmä, johon kutsutaan kuntalaisten edustajia eri ikäryhmistä suunnittelemaan digikoulutuksia eri kuntalaisryhmille.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ryhmiin ohjattujen henkilöiden määrä

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa ja kaupungin vuositulos ylijäämäinen.

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Työilmapiirin parantaminen avoimemmaksi ja luottamuksellisemmaksi. Työntekijöille enemmän valtaa ja vastuuta miten työ organisoidaan ja tehdään.</p> <p>Sairauspoissaoloja vähennetään.</p>	<p>Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen tukemalla omaehtoista hyvinvoinnin ylläpitoa.</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Työterveys- ja -hyvinvointikyselyt - Kehityskeskustelut - Sairauspoissaolot <p>Sairauspoissaolojen määrä.</p>

Strategia pitää sisällään seuraavat kaupunkitason ohjelmat:

Kuntalaisten hyvinvointiohjelma (lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma, ikäihmisten hyvinvointiohjelma, ehkäisevän päihdetyön ohjelma)

Asunto-ohjelma

Elinkeino-ohjelma

Henkilöstöstrategia

Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelma

Kotouttamisohjelma

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-100 560 137 €	28 413 053 €	-72 147 084 €
TP2017	-95 725 299 €	26 626 111 €	-69 099 188 €
TP2018	-101 639 644 €	28 567 502 €	-73 072 142 €
TAM2019	-100 718 662 €	26 106 632 €	-74 612 030 €
TA2020	-103 131 599 €	26 418 100 €	-76 713 499 €
KJ:	-102 859 099 €	26 418 100 €	-76 440 999 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-29 389 252 €	573,0	600,8
TP2017	-29 345 959 €	591,0	606,0
TP2018	-31 447 012 €	626,0	645,7
TAM2019	-31 708 476 €	612,0	610,0
TA2020	-33 069 187 €	611,5	607,0
KJ:	-32 811 187 €		

Palvelujen ostot ulkoa (€)			
Vuosi	Palvelujen ostot yht.	Ostot kuntayhtymiltä	Ostot muilta
TP2016	-57 842 221 €	-37 116 578 €	-20 725 643 €
TP2017	-57 027 446 €	-34 770 824 €	-22 256 622 €
TP2018	-60 496 898 €	-36 975 314 €	-23 521 584 €
TAM2019	-59 241 266 €	-37 003 843 €	-22 237 423 €
TA2020	-61 367 921 €	-38 821 786 €	-22 546 135 €
KJ:	-61 353 421 €	-38 821 786 €	-22 531 635 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	-2 406 551 €
TP2017	-2 621 037 €
TP2018	-3 112 050 €
TAM2019	-2 916 178 €
TA2020	-2 783 518 €

Vuokrat (€)		
Vuosi	Ulkoiset vuokrat	Sisäiset vuokrat
TP2016	-1 786 202 €	-2 758 368 €
TP2017	-1 943 490 €	-2 761 893 €
TP2018	-2 136 138 €	-2 933 873 €
TAM2019	-1 990 248 €	-3 064 411 €
TA2020	-2 338 477 €	-3 192 273 €

Olennaiset talousarvion vaikuttavat huomiot

Hulvelan tuetun palveluasumisen laajentuminen 28 uudella asunnolla.

Sairaanhoidopiiri esittää 8 %:n menokasvua Raisiolle, budjetoitu 5 %:n kasvu.

Työllistämissuunnitelman palkkatuki 485.000 €

8.2.2. Vakanssiesitykset, vakituiset

VAKANSSIESITYKSET 2020 (VAKITUISET)											
Palvelu	Toimintayksikkö	Vakanssi	Määrä (uudet vakanssit)	Vakanssi luonne	Käsittely talousarvioesityksessä						Nettokulut
					Henkilöstökulut		Vähennys muista kuluista		Tuottojen lisäys		
					Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	Kustannus- paikka	€	
Hoito- ja hoivapalvelut	Hulvelan kotihoito	Sairaanhoitaja/koordinaattori/aoh:n virka	1	Uusi, vakituinen	262030	46 101	264025	46 101			-
Hoito- ja hoivapalvelut	Hulvelan kotihoito	Lähihoitaja	11	Uusi, vakituinen	262030	554 200	264025	453 899	262030	40 000	60 301
Hoito- ja hoivapalvelut	Terveyskeskussairaala	Sairaanhoitaja (vara)	1	Uusi, vakituinen	266020 (50%)	20 000	266020 (50%)	20 000			-
					266025 (50%)	20 000	266025 (50%)	20 000			-
					Tili 4004		Tili 4007				-
											-
Yhteensä			13			640 301		540 000		40 000	60 301
Vastaanotto toiminta	Lastenneuvola Raisio	Terveystenhoitaja	0,5	Uusi, vakituinen	221012	14 400					14 400
	Lastenneuvola Rusko				221017	3 600					3 600
Yhteensä			0,5			18 000		-		-	18 000
YHTEENSÄ			13,5			658 301		540 000		40 000	78 301

8.2.3. Määräaikaisten vakinaistaminen

MÄÄRÄAIKAISTEN VAKINAISTAMINEN					
Palvelut:	Työllisyyspalvelut				
Kustannus- paikka	Toiminta- yksikkö	Va- kanssi nro	Tehtävänimike	Kulut	Perustelut
271 010	Työllisyyspalvelut	245034	Työllisyyspalveluiden johtaja	55 000	Raision kaupungin hallintosäännön mukaan ko. viranhaltija toimii palvelualueensa johtajana. Toiminta on ollut vakiintunutta ja tilastollisesti vaikuttavaa oman palvelualueen perustamisen jälkeen. Vuosien 2018 ja 2019 aikana säästöjä työmarkkinatuen kuntaosuuteen on saatu yhteensä noin 300 000 euroa ja keväällä saavutettiin vuosikymmenen alin työttömyysluku 5,8%. Uuden hallitusohjelman mukaan kuntien roolia työllisyydenhoidossa tullaan kasvattamaan, myös tätä kautta on perusteltua, että palvelualueella on vakituinen johtaja. Kunnalla on jo nyt monia lakisääteisiä tehtäviä työllisyydenhoidossa, erityisesti TYP-yhteistyön parissa.
YHTEENSÄ				55 000	

8.2.4. Sosiaali- ja terveyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-18 418 392	-19 042 103	-18 365 228	-18 476 791	-18 476 791
Maksutuotot	-5 158 951	-5 395 937	-4 970 062	-5 120 104	-5 120 104
Tuet ja avustukset	-1 203 686	-2 232 640	-1 021 416	-846 979	-846 979
Vuokratuotot	-1 786 430	-1 875 068	-1 775 926	-1 958 926	-1 958 926
Muut toimintatuotot	-58 652	-21 755	-15 450	-15 300	-15 300
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-26 626 111	-28 567 503	-26 148 082	-26 418 100	-26 418 100
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	22 877 428	24 805 545	24 993 896	26 411 336	26 198 676
Eläkekulut	5 333 191	5 713 430	5 604 017	5 640 707	5 603 492
Muut henkilösivukulut	1 135 340	928 039	839 788	1 017 144	1 009 019
Henkilöstökulut yhteensä	29 345 959	31 447 014	31 437 701	33 069 187	32 811 187
Palvelujen ostot	57 027 446	60 496 918	60 241 266	61 367 921	61 353 421
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 621 040	3 112 056	2 916 178	2 783 518	2 783 518
Avustukset	4 654 782	4 351 651	4 428 600	4 331 900	4 331 900
Vuokrat	1 943 491	2 136 140	1 990 248	2 338 477	2 338 477
Muut toimintakulut	132 574	95 906	-189 020	-759 404	-759 404
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	95 725 292	101 639 685	100 824 973	103 131 599	102 859 099
TOIMINTAKATE	69 099 181	73 072 182	74 676 891	76 713 499	76 440 999

8.2.5. Sosiaali- ja terveyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-19 133 653	-19 819 173	-18 365 228	-18 476 791	-18 476 791
Maksutuotot	-5 257 157	-5 492 742	-5 081 062	-5 227 204	-5 227 204
Tuet ja avustukset	-1 203 686	-2 232 640	-1 021 416	-846 979	-846 979
Vuokratuotot	-1 786 430	-1 875 068	-1 775 926	-1 958 926	-1 958 926
Muut toimintatuotot	-58 652	-21 755	-15 450	-15 300	-15 300
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-27 439 578	-29 441 378	-26 259 082	-26 525 200	-26 525 200
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	22 877 428	24 805 545	24 993 896	26 411 336	26 198 676
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	5 333 191	5 713 430	5 604 017	5 640 707	5 603 492
Muut henkilösivukulut	1 135 340	928 039	839 788	1 017 144	1 009 019
Henkilöstökulut yhteensä	29 345 959	31 447 014	31 437 701	33 069 187	32 811 187
Palvelujen ostot	59 762 086	63 240 287	63 097 551	64 236 076	64 221 576
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 623 387	3 115 298	2 917 678	2 785 018	2 785 018
Avustukset	4 654 782	4 351 651	4 428 600	4 331 900	4 331 900
Vuokrat	4 705 383	5 070 012	5 054 659	5 530 750	5 530 750
Muut toimintakulut	132 574	95 906	-189 020	-759 404	-759 404
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	101 224 171	107 320 168	106 747 169	109 193 527	108 921 027
TOIMINTAKATE	73 784 593	77 878 790	80 488 087	82 668 327	82 395 827
VUOSIKATE	73 784 593	77 878 790	80 488 087	82 668 327	82 395 827
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	245 873	249 475	177 943	145 616	145 616
Arvonalentumiset					
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	74 030 466	78 128 265	80 666 030	82 813 943	82 541 443

8.3. Sivistyslautakunta

8.3.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
<p>Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.</p>	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Raisio on monipuolinen sivistyskaupunki- Tavoitteena monipuoliset ja kustannustehokkaat sivistystoimen palvelut</p> <p>Opetus on monipuolista ja tasa-arvoista kaikilla kouluasteilla</p>	<p>Toimenpiteet: Toteutetaan sivistyskeskuksen toimenpideohjelmaa vuosien 2020 – 2022 aikana.</p> <p>Toimenpiteenä kehitetään opetuksen yhteistä suunnittelua ja henkilöstön koulutusta.</p> <p>Mittarit: Oppimistulosten arviointi Henkilöstön vuosittaiset koulutuspäivät</p>
Hyvinvoiva Raisio	
<p>Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.</p>	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Vahvistetaan raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia</p>	<p>Toimenpiteet: Jatketaan lasten ja nuorten kouluhyvinvointia koskevaa toimenpideohjelmaa ja koordinoidaan OPH:n Paraskoulu –hanketta sekä EU:n Erasmus ohjelmaan kuuluvaa kansainvälistä kehitysohjelmaa.</p> <p>Kehitetään oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmän toimintamallia ja mahdollisuuksia menestyksekkäästi ohjata Raisiossa tapahtuvaa moniammatillista yhteistyötä.</p>

Lisää liikettä!

Tavoite:

Lapsi ja koululainen on aktiivinen kulkija

Peruskoulun jälkeen jokaisella on opintotyöpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.

Tavoite:

Jokainen raisiolainen nuori löytää jatko-opiskelupaikan tai vaihtoehtoisesti työpaikan.

Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään.**Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa määritetään toimialan kehittämistavoitteet.**

Restoratiivinen toimintamalli ristiriitojen ratkaisussa otetaan käyttöön koko varhaiskasvatuksessa (Verso henkilökunnalle, Mini-verso lapsille).

Mittarit:

- Lapset puheeksi - menetelmä
- Kouluterveyskysely
- Käydyt sovittelukeskustelut
- Peruskoulun jälkeisen jatkoajan saaneet/ilman jatkoajaa jääneet/koulutuksen keskeyttäneet
- Monialainen yhteistyö toteutuu
- Oppilashuollon henkilöstön määrä mitoitustenmukaisesti

Toimenpiteet:

Kehitetään lasten ja koululaisten aktiivista liikkumista varhaiskasvatuksessa sekä koulu- ja vapaa-aikana.

Mittarit:

MOVE-testin tulokset perusopetuksessa
Ilo kasvaa liikkuen –ohjelma varhaiskasvatuksenyksikköjen käytössä

Toimenpiteet:

Seurataan vuosittain nuorten siirtymistä perusopetuksesta toiselle-asteelle tai työelämään.

Toimenpiteet:

Seurataan aktiivisesti (kouluterveyskysely, THL) raisiolaisten nuorten päihteidenkäyttöä ja panostetaan ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Laaditaan ennaltaehkäisevän päihdetyön ohjelma (toteutuu K/E).

Toimenpiteet:

Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitys hyväksytty ja toimenpideohjelman avulla selvityksen asetettujen tavoitteiden jalkauttaminen.

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Opetuksen toimintaympäristön kehittäminen Tavoite: Oppimisympäristöjen sekä opetuksen kehittäminen</p> <p>Digitaalinen – Raisio</p> <p>Tiedonpuiston alueen kehittäminen</p>	<p>Toimenpiteet: Yhdessä Uudenkaupungin ja Laitilan kanssa alueellinen yhteistyöhanke.</p> <p>Toimenpiteet: Vahvistetaan oppilaiden valmiuksia digitaaliseen yhteiskuntaan.</p> <p>Mittari: Sähköisten palveluiden käyttö opetuksessa</p> <p>Toimenpiteet: Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitys hyväksytty ja toimenpideohjelman avulla selvityksen asetettujen tavoitteiden jalkauttaminen.</p>

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>Toimenpiteet: Laaditaan henkilöstön kehittämissuunnitelma</p>

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-29 793 269 €	3 033 428 €	-26 759 841 €
TP2017	-29 408 435 €	2 944 215 €	-26 464 220 €
TP2018	-30 360 013 €	2 819 581 €	-27 540 432 €
TAM2019	-32 293 748 €	2 762 163 €	-29 531 585 €
TA2020	-32 798 980 €	3 070 310 €	-29 728 670 €
KJ:	-32 967 627 €	3 090 310 €	-29 877 317 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-23 594 235 €	471	502,0
TP2017	-23 369 095 €	481	508,8
TP2018	-24 221 560 €	556	528,5
TAM2019	-25 107 992 €	557	543,0
TA2020	-25 430 593 €	557	535,0
KJ:	-25 627 740 €		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-3 787 702 €
TP2017	-2 854 777 €
TP2018	-2 796 383 €
TAM2019	-3 400 422 €
TA2020	-3 508 982 €
KJ:	-3 505 482 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	
TP2017	-698 884 €
TP2018	-831 123 €
TAM2019	-941 722 €
TA2020	-930 651 €
KJ:	-955 651 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	
TP2017	-68 356 €
TP2018	-61 638 €
TAM2019	-69 315 €
TA2020	-119 515 €

Olellaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Toimintamenoissa on hankkeiden menoja 472 555 € ja tuloja 421 700 €, netto -50 855 €.

Vuokrissa mukana 45 000 € uuden jalkapallohallin vuokria.

Toimintamenoissa 100 000 € sotelta siirtyvää toimintaa (varhaiskasvatuksen sijoitetut lapset ja vaikeasti vammaisten lasten ap/ip)

Toi-opetus uutena toimintana 219 196 €.

Hallinnon alle on kirjattu 300 000 € kohdentamatonta menosäästöä.

8.3.2. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-571 777	-573 700	-473 932	-561 157	-561 157
Maksutuotot	-1 832 370	-1 747 006	-1 596 191	-1 753 691	-1 773 691
Tuet ja avustukset	-537 084	-469 712	-213 820	-452 186	-452 186
Vuokratuotot		-14 340			
Muut toimintatuotot	-2 987	-14 827	-3 376	-303 276	-303 276
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-2 944 218	-2 819 585	-2 287 319	-3 070 310	-3 090 310
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	18 579 823	19 543 117	20 010 012	20 451 846	20 614 346
Eläkekulut	3 848 224	3 939 990	4 285 174	4 193 901	4 222 339
Muut henkilösivukulut	941 059	738 456	675 273	784 846	791 055
Henkilöstökulut yhteensä	23 369 106	24 221 563	24 970 459	25 430 593	25 627 740
Palvelujen ostot	2 854 770	2 796 388	2 958 166	3 508 982	3 505 482
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	694 884	831 123	941 722	930 651	955 651
Avustukset	2 371 211	2 403 516	2 750 000	2 786 000	2 786 000
Vuokrat	68 356	61 638	69 315	119 515	119 515
Muut toimintakulut	50 119	45 783	24 239	23 239	-26 761
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	29 408 446	30 360 011	31 713 901	32 798 980	32 967 627
TOIMINTAKATE	26 464 228	27 540 426	29 426 582	29 728 670	29 877 317

8.3.3. Sivistyslautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-572 069	-573 700	-473 932	-561 157	-561 157
Maksutuotot	-1 834 188	-1 748 656	-1 596 191	-1 753 691	-1 773 691
Tuet ja avustukset	-537 084	-469 712	-213 820	-452 186	-452 186
Vuokratuotot	-45 955	-64 701	-36 810	-36 000	-36 000
Muut toimintatuotot	-6 601	-14 827	-3 376	-303 276	-303 276
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-2 995 897	-2 871 596	-2 324 129	-3 106 310	-3 126 310
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	18 579 823	19 543 117	20 010 012	20 451 846	20 614 346
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	3 848 224	3 939 990	4 285 174	4 193 901	4 222 339
Muut henkilösivukulut	941 059	738 456	675 273	784 846	791 055
Henkilöstökulut yhteensä	23 369 106	24 221 563	24 970 459	25 430 593	25 627 740
Palvelujen ostot	6 503 646	6 458 482	6 499 147	7 010 744	7 031 244
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	696 232	832 350	941 722	930 651	955 651
Avustukset	2 371 211	2 403 516	2 750 000	2 786 000	2 786 000
Vuokrat	5 542 264	5 644 583	5 784 728	5 817 557	5 852 557
Muut toimintakulut	50 119	45 783	24 239	23 239	-26 761
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	38 532 578	39 606 277	40 970 295	41 998 784	42 226 431
TOIMINTAKATE	35 536 681	36 734 681	38 646 166	38 892 474	39 100 121
VUOSIKATE	35 536 681	36 734 681	38 646 166	38 892 474	39 100 121
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	223 166	201 811	151 019	91 467	91 467
Arvonalentumiset					
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	35 759 847	36 936 492	38 797 185	38 983 941	39 191 588

8.4. Vapaa-aikalautakunta

8.4.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
<p>Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.</p>	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Raision vapaa-aikapalvelut ovat vetovoima tekijä.</p> <p>Tavoite: Vapaa-aikapalvelut ja harrastusmahdollisuudet ovat kolmen vetovoimaisimman tekijän joukossa</p>	<p>Toimenpiteet: Kevyen liikenteen roolin vahvistaminen, Raisiosta pyöräilykaupunki. Kirjastotalon kehittäminen aktiivisena kulttuurikeskuksena. Viestinnän vahvistaminen. Aktiivinen verkko- ja someviestintä.</p> <p>Mittari: Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi, Arttu, Taloustutkimuksen kyselyt, THL:n Fin-Sote. Tapahtumaseuranta. Verkkoviestinnän snoobi -raportit.</p>
Hyvinvoiva Raisio	
<p>Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioon ottaen. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.</p>	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Vapaa-aikapalvelut ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.</p>	<p>Toimenpiteet: Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa ovat mukana kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut.</p>

<p>Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.</p> <p>Tavoite: Aktiivisesti osallistuvien ja harrastavien osuudet väestössä kasvaa. Suositusten toteutuminen yli 70%.</p> <p>Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa.</p> <p>Tavoite: Kävijämäärän ja käyttöasteen kasvu kaupungin ylläpitämillä liikuntapaikoilla.</p> <p>Tavoite: Ajanmukaiset harrasteliikunnan ja urheilun olosuhteet. 1 iso perusparannuskohde / vuosi.</p> <p>Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.</p> <p>Tavoite: Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatko- paikkaa.</p>	<p>Mittarit: Terveystiedon edistämisen aktiivisuus eli TEA-viisari: Johtaminen 75 + pistettä vihreällä. Toteutunut (K/E) THL tuottaa 2020 kulttuuripalveluita koskevan TEA-viisarin, mittarit tarkentuvat vasta myöhemmin.</p> <p>Toimenpiteet: ”Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi” eri ministeriöiden ja Kuntaliiton julkaisu on aktiivisessa käytössä. Liikuntapalvelut tukee tarvittaessa toimialojen keinoja.</p> <p>Mittari: Toimialakohtaisten suositusten toteutuminen.</p> <p>Toimenpiteet: Liikuntapalvelujen perustehtävä.</p> <p>Mittari: Lapset ja nuoret: Kouluterveyskysely, Liikunnan suositusten toteutuminen paranee.</p> <p>Aikuisväestö FinSote -tutkimus: liikuntaa riittävästi harrastavien osuus kasvaa.</p> <p>Toimenpiteet: Liikuntapalvelujen perustehtävä yhdessä urheiluseurojen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa. Kävijämääräseurannan kehittäminen liikuntapaikoilla.</p> <p>Mittari: Liikuntapaikkojen kävijämäärät ja varattavien liikuntapaikkojen käyttöasteet.</p> <p>Toimenpiteet: Laaditaan Liikuntaympäristöjen kehittämisohjelma.</p> <p>Mittari: Liikuntaympäristön kehittämisohjelman toimenpidesuosituksen toteutuminen.</p> <p>Toimenpiteet: Etsivien nuorisotyöntekijöiden, nuorisopalveluiden pajatoiminnan ja erityisnuorisotyöntekijän perustehtävä on aktiivinen yhteistyö sosiaalipalvelujen ja koulutusorganisaatioiden kanssa.</p> <p>Mittari: Koulupudokkaiden määrä. TE-toimiston tilastot. Etsivän nuorisotyön asiakkuudet.</p>
---	---

<p>Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään.</p> <p>Tavoite: Nuorten päihteidenkäyttö vähenee.</p> <p>Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.</p> <p>Tavoite: Yhdistysten välillinen ja välitön tuki ei heikene.</p>	<p>Toimenpiteet: Nuorisopalvelut on mukana ennaltaehkäisevän päihdeohjelman laadinnassa. Nuorisotyöntekijät ovat asennekasvattajina omissa toimintaympäristöissään sekä yhteistyössä koulujen ja perhe-palveluiden kanssa. Toteutetaan kokeiluprosjekti jalkautuvan nuorisotyön –menetelmin kaupungin alueella ja tapahtumissa.</p> <p>Mittari: Kouluterveyskysely, päihteiden käytön määrä.</p> <p>Toimenpiteet: Vapaa-aikapalvelut tukevat liikunta-, nuorisota ja kulttuurityötä tekeviä yhdistyksiä välillisesti tilojen käytössä ja tapahtumien järjestelyissä sekä myöntää taloudellista tukea avustuksina.</p> <p>Mittari: Tilojen käytön taksat ja periaatteet. Avustusmäärä / vuosi</p> <p>Toimenpiteet: Vapaa-aikapalvelut edistävät aktiivista kansalaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä yhteistyössä asukkaiden ja yhteisöjen kanssa sekä tarjoaa tiloja harrastamiseen ja kansalaistoimintaan. Kirjasto ylläpitää oman alansa vapaaehtoisverkostoa.</p> <p>Mittari: FinSote – tutkimus, osallistumisaktiivisuus sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset paranevat.</p> <p>Vapaaehtoistyöhön osallistuneiden määrä.</p>
--	---

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta</p> <p>Tavoite: Ikäihmisten itsenäinen selviytyminen paranee.</p>	<p>Toimenpiteet: Vapaa-aikapalvelut osallistuvat Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman laadintaan.</p> <p>Raisio osallistuu Ikäinstituutin valtakunnalliseen Voimaa vanhuuteen –iäkkäiden terveysliikunta-ohjelmaan päämääränä edistää kotona asuvien, toimintakyvyltään heikenty-</p>

<p>Kehitetään vapaa-aikapalvelujen saata- vuutta ja saavutettavuutta.</p> <p>Tavoite: Palvelumuotoilun kehittäminen, sähköisen asi- oinnin kehittäminen ja viestinnän parantami- nen.</p> <p>Tavoite: Yksilöllisen elämäntapaohjauksen kehittämi- nen.</p>	<p>neiden ikäihmisten (75+) itsenäistä selviyty- mistä ja elämänlaatuaterveysliikunnan avulla. Liikuntapalvelut ovat mukana sosiaalipalvelu- jen kanssa toteuttamassa ohjelmaa. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehittää ikäihmis- tenhyvinvointipalveluita yhdessä hoito- ja hoi- vapalvelujen kanssa.</p> <p>Mittari: FinSote –tutkimus, 75+ elintapamittarit ja STM:n Ikäihmisten laatusuositus Kirjaston kotipalvelun asiakkaat, kirjaston so- velletut kirjastopalvelut ikäihmisten toimin- taysiköissä.</p> <p>Vapaa-aikapalvelut ovat kaikille eri väestö- ryhmille. Esteettömyyteen kiinnitetään eri- tyistä huomiota.</p> <p>Toimenpiteet: Palvelujen asiakaslähtöinen uudistaminen. Selvitetään omatoimisen asioinnin laajenta- mista kirjastossa. Toteutetaan Esteettömyyskartoitus, esteettä- myyden huomioiminen viestinnässä, tiloissa ja ulkoalueilla. Palvelumuotoilun koulutus henkilöstölle. Esteettömien palvelujen (Celia) markkinointi.</p> <p>Mittari: Asiakas- ja asukastyytyväisyyskyselyt Yleisarvio palveluista 4 (asteikolla 1 – 5) Celia-palvelujen käyttäjämäärät.</p> <p>Toimenpiteet: Liikuntapalvelut kehittävät yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa liikunnan palve- luketjua (LIPAKE). Elämäntapaneuvonta ja -ohjaus-palvelu kun- talaisille. Kirjastossa jatkuu Lukuvalmennus-kokeilu.</p> <p>Mittari: Asiakasmäärät ja -tyytyväisyyskysely.</p>
---	--

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.</p> <p>Tavoite:</p> <p>Työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitelmien laadinta, kuvaus toimenpiteistä.</p>	<p>Toimenpide:</p> <p>Vapaa-aikapalveluissa laaditaan työpaikkakohtaiset hyvinvointisuunnitelmat.</p> <p>Liikuntapalvelut ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut osallistuvat työpaikkakohtaisten hyvinvointiohjelmien kehittämiseen ja auttavat toteutuksessa.</p> <p>Mittari:</p> <p>Hyvinvointisuunnitelmien toteutuminen (K/E)</p> <p>Liikuntapalvelujen sisäiset asiakkuudet.</p>

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-3 824 924 €	1 060 265 €	-2 764 659 €
TP2017	-3 596 021 €	1 093 063 €	-2 502 958 €
TP2018	-3 589 966 €	935 064 €	-2 654 902 €
TAM2019	-3 746 929 €	1 015 432 €	-2 731 497 €
TA2020	-3 652 616 €	993 436 €	-2 659 180 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-2 479 324 €	56,7	61,2
TP2017	-2 438 292 €	56,7	66,2
TP2018	-2 534 659 €	65	66,4
TAM2019	-2 660 481 €	65	66,4
TA2020	-2 595 113 €	65	66,4

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-694 827 €
TP2017	-543 561 €
TP2018	-328 328 €
TAM2019	-416 472 €
TA2020	-391 577 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	
TP2017	-390 660 €
TP2018	-493 643 €
TAM2019	-441 723 €
TA2020	-438 002 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	
TP2017	-72 743 €
TP2018	-77 871 €
TAM2019	-80 512 €
TA2020	-80 244 €

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot
Lautakunnalle on kirjattu 100 000 € kohdentamatonta menosäästöä.

8.4.2. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-130 397	-118 082	-107 019	-107 019	-107 019
Maksutuotot	-709 536	-614 631	-671 262	-771 262	-771 262
Tuet ja avustukset	-169 642	-117 852	-38 700	-22 000	-22 000
Vuokratuotot	-43 083	-42 373	-48 106	-48 106	-48 106
Muut toimintatuotot	-40 407	-42 126	-45 049	-45 049	-45 049
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-1 093 065	-935 064	-910 136	-993 436	-993 436
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	1 907 894	1 982 650	2 013 135	2 052 013	2 052 013
Eläkekulut	437 052	478 975	465 521	464 607	464 607
Muut henkilösivukulut	93 357	73 035	67 731	78 493	78 493
Henkilöstökulut yhteensä	2 438 303	2 534 660	2 546 387	2 595 113	2 595 113
Palvelujen ostot	543 566	328 331	382 572	391 577	391 577
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	390 660	493 643	441 723	438 002	438 002
Avustukset	143 201	144 003	144 000	144 000	144 000
Vuokrat	72 743	77 871	80 512	80 244	80 244
Muut toimintakulut	7 562	11 468	3 680	3 680	3 680
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	3 596 035	3 589 976	3 598 874	3 652 616	3 652 616
TOIMINTAKATE	2 502 970	2 654 912	2 688 738	2 659 180	2 659 180

8.4.3. Vapaa-aikalautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-132 823	-119 324	-255 471	-107 019	-107 019
Maksutuotot	-858 652	-764 816	-671 262	-925 082	-925 082
Tuet ja avustukset	-169 642	-117 852	-38 700	-22 000	-22 000
Vuokratuotot	-91 460	-91 664	-96 606	-91 456	-91 456
Muut toimintatuotot	-40 407	-42 126	-45 049	-45 049	-45 049
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-1 292 984	-1 135 782	-1 107 088	-1 190 606	-1 190 606
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	1 907 894	1 982 650	2 013 135	2 052 013	2 052 013
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	437 052	478 975	465 521	464 607	464 607
Muut henkilösivukulut	93 357	73 035	67 731	78 493	78 493
Henkilöstökulut yhteensä	2 438 303	2 534 660	2 546 387	2 595 113	2 595 113
Palvelujen ostot	801 288	580 602	635 355	657 970	657 970
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	391 275	494 059	441 723	438 002	438 002
Avustukset	143 201	144 003	144 000	144 000	144 000
Vuokrat	2 836 642	3 069 939	2 762 297	2 937 655	2 937 655
Muut toimintakulut	7 562	11 468	3 680	3 680	3 680
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	6 618 271	6 834 731	6 533 442	6 776 420	6 776 420
TOIMINTAKATE	5 325 287	5 698 949	5 426 354	5 585 814	5 585 814
VUOSIKATE	5 325 287	5 698 949	5 426 354	5 585 814	5 585 814
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	133 817	136 779	125 123	152 926	152 926
Arvonalentumiset					
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	5 459 104	5 835 728	5 551 477	5 738 740	5 738 740

8.5. Ympäristölautakunta

8.5.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio	
<p>Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.</p>	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.</p>	<p>Toimenpide: Rakennusvalvonnan lupakäsittelyt tehdään viipymättä.</p> <p>Mittari: Käsittelyaika 3 vko</p> <p>Toimenpide: Huolehditaan rakennetun ympäristön turvallisuudesta, terveellisyydestä, esteettömyydestä ja viihtyisyydestä.</p> <p>Mittari: Ympäristökatselmuks</p>
Hyvinvoiva Raisio	
<p>Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajan toiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.</p>	
TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa.</p>	<p>Toimenpide: Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä osallistumalla kaavoitukseen. Korostetaan lähivirkistys- ja luontoarvojen lisäämistä.</p> <p>Mittari: Kuvaus toimenpiteistä.</p>

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

Toimenpide:

Ympäristölautakunta jakaa toiminta-avustuksia ympäristönsuojelua tekeville yhdistyksille.

Mittari:

Tuettujen yhdistysten määrä.

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa.</p>	<p>Toimenpide: Osallistutaan E18 suunnitteluun ja kaavoitukseen. Huolehditaan, että liikenteen melu- ja pölyhaitat eivät merkittävästi kasva nykyisestä.</p>
<p>Ulkoalueiden hoidon tasoa nostetaan</p>	<p>Mittari: Kuvaus</p> <p>Toimenpide: Jatketaan Raisionlahden hoitotyötä laiduntamalla, niittämällä ja vähentämällä pusi-koitumista.</p>
<p>Laaditaan suunnitelma fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseksi ja päätetään hiilineutraaliustavoitteista.</p>	<p>Mittari: Kuvaus</p> <p>Toimenpide: Suunnitelma tuodaan päätöksentekoon vuonna 2020.</p> <p>Mittari: Suunnitelma on valmisteltu.</p>

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-1 176 624 €	743 572 €	-433 052 €
TP2017	-1 139 818 €	820 114 €	-319 704 €
TP2018	-1 144 720 €	928 954 €	-215 766 €
TAM2019	-1 230 267 €	687 500 €	-542 767 €
TA2020	-1 227 480 €	668 080 €	-559 400 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-986 982 €	19	16,8
TP2017	-914 600 €	19	16,5
TP2018	-879 226 €	19	15,8
TAM2019	-903 502 €	17	15,9
TA2020	-901 331 €	17	14,9

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-166 973 €
TP2017	-199 814 €
TP2018	-233 446 €
TAM2019	-298 125 €
TA2020	-294 221 €

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

Ympäristölautakunnan tuloarvio on 19 420 euroa pienempi kuin TA19 on arvioitu.

Ympäristöterveydenhuollon myyntituotot kunnilta:

- Yhteistoiminnan maksut on arvioitu TP18 perusteella pienemmiksi kuin TA19

Rakennusvalvonnan lupamaksutulot:

- Arvioitu TA19 tasolle, vaikka vuoden 2019 toteutuma ylittää arvion.
- Rakennuslupatulot jäävät vuonna 2020 merkittävästi pienemmiksi.

Ympäristölautakunnan menoarviota on pienennetty tuloarvion alenemaa vastaavasti.

- Toimintakuluja on vähennetty kaikista alatalusyksiköistä.
- Tavoitteena lautakunnan talousarviokehityksen nettokustannuksen tason säilyttäminen.

Ympäristöterveydenhuollon palveluostoihin on odotettavissa kasvua.

- Osassa elintarvikevalvonnan tehtävistä ja vientitodistuksissa vaaditaan eläinlääkärin tutkintoa.
- Eläinlääkäriyhteistyöstä muiden yhteistoiminta-alueiden kesken on alustavia neuvotteluita.
- Kustannusvaikutusta ei ole tiedossa, mutta sitä on arvioitu palveluostoissa.
- Hyötyeläinlääkinnän osalta kustannuksen kasvuun on varauduttu.

8.5.2. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-408 006	-381 468	-295 000	-274 080	-274 080
Maksutuotot	-411 565	-546 952	-392 500	-394 000	-394 000
Tuet ja avustukset	-543	-535			
Vuokratuotot					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-820 114	-928 955	-687 500	-668 080	-668 080
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	704 600	697 829	717 206	716 046	716 046
Eläkekulut	172 784	156 160	162 198	157 935	157 935
Muut henkilösivukulut	37 218	25 236	24 098	27 350	27 350
Henkilöstökulut yhteensä	914 602	879 225	903 502	901 331	901 331
Palvelujen ostot	199 813	233 449	298 125	294 221	294 221
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	17 926	24 627	22 101	22 028	22 028
Avustukset	800	1 200	2 000	2 000	2 000
Vuokrat	4 152	5 264	4 539	7 900	7 900
Muut toimintakulut	2 529	959			
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1 139 822	1 144 724	1 230 267	1 227 480	1 227 480
TOIMINTAKATE	319 708	215 769	542 767	559 400	559 400

8.5.3. Ympäristölautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-408 006	-381 468	-295 000	-274 080	-274 080
Maksutuotot	-431 388	-562 495	-407 300	-409 000	-409 000
Tuet ja avustukset	-543	-535			
Vuokratuotot					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-839 937	-944 498	-702 300	-683 080	-683 080
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	704 600	697 829	717 206	716 046	716 046
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	172 784	156 160	162 198	157 935	157 935
Muut henkilösivukulut	37 218	25 236	24 098	27 350	27 350
Henkilöstökulut yhteensä	914 602	879 225	903 502	901 331	901 331
Palvelujen ostot	248 342	282 238	340 504	332 070	332 070
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	17 953	24 654	22 101	22 028	22 028
Avustukset	800	1 200	2 000	2 000	2 000
Vuokrat	77 455	80 021	71 339	96 090	96 090
Muut toimintakulut	2 529	959			
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	1 261 681	1 268 297	1 339 446	1 353 519	1 353 519
TOIMINTAKATE	421 744	323 799	637 146	670 439	670 439
VUOSIKATE	421 744	323 799	637 146	670 439	670 439
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot					
Arvonalentumiset					
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	421 744	323 799	637 146	670 439	670 439

8.6. Tekninen lautakunta

8.6.1. Strategiset ja sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Raisio

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Asukasluku kasvaa</p> <p>Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisena.</p>	<p>Toimenpide: Vireillä / tiedossa olevien asuntohankkeiden mahdollistama laskennallinen asukasluvun kasvu vuosina 2018–2021.</p> <p>Mittari: <i>Kerros- ja rivitaloasunnot:</i> Asukkaita n. 460 Asuntoja n. 260 Kerros-m² n. 22 210</p> <p><i>Pientalot:</i> n. 40 asuntoa/v n. 160 asuntoa n. 570 asukasta</p> <p>Mittarissa on huomioitu hankkeiden arvioitu valmistumisaika.</p> <p><i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> <i>Kerros- ja rivitaloasunnot:</i> Asukkaita n. 12 Asuntoja 5. Kerros-m² 256</p> <p><i>Pientalot:</i> n. asuntoa/v 36 n. asukasta 130</p> <p>Toimenpide: Kaavoitusohjelmaan sisällytetään monipuolinen asuntojakauma.</p> <p>Mittari: Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle: Omakotitontteja tarjolla vuosittain >20 Vapaita rivitalotontteja tarjolla 4000 kerros-m²/v</p>

Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.

Uudet asuntoalueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle.

Vapaita kerrostalotontteja tarjolla 8800 kerros-m²/v.

Tiedoksi toteutuma 2018:

Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tontti-tarjonnalle:

Omakotitontteja oli tarjolla vuonna 2018 noin 40–50 kpl läpi vuoden

Vapaita rivitalotontteja oli tarjolla vuonna 2018 22 kpl / 26 600 kerros-m².

Vapaita kerrostalotontteja oli tarjolla vuonna 2018 10 / 20 600 kerros-m².

Toimenpide:

Asuntoalueiden hoidontasoa nostetaan.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

keskustan ja ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys (3,45 [2015], 3,21 [2018]),
asuinkadun kunto (2,94 [2015], 2,97 [2018]),

lumenauraus asuntokadulla (3,64 [2015], 3,04 [2018]),

asuntoalueiden puistot (3,70 [2015], 3,42 [2018]),

katuvalaistus asuntokaduilla (3,64 [2015], 3,59 [2018])

Toimenpide

Viheralueiden hoitoa tehostetaan.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

keskustan puistot (4,21 [2015], 3,39 [2018]),

asuntoalueiden puistot (3,70 [2015], 3,42 [2018]),

asuntoalueiden läheiset metsät (3,29 [2015], 3,17 [2018]),

leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,57 [2015], 3,40 [2018]),

puistojen hoito kokoomamittari (3,64 [2015], 3,48 [2018])

Toimenpide:

Asumisen yksityiskohtaisemmat tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Mittari:

Tavoitteet on valmisteltu.(K/E)

Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä. Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Yritys- ja työpaikkatontteja on tarjolla monipuolisiin tarpeisiin.	<p>Toimenpide: Yritysalueiden kehittämissuunnitelmat ovat ajan tasalla.</p> <p>Mittari: Tarjolla olevien yritystonttien määrä: Tarjolla olevat tontit vuoden alussa: 32 kpl Vuoden aikana luovutetut tontit: kpl</p> <p><i>Tiedoksi toteutuma 2018:</i> Tarjolla olleiden yritystonttien määrä: Tarjolla olleiden tontit vuoden alussa: 33 kpl Vuoden aikana luovutetut tontit: 1 kpl + 1 päiväkotitontti (Y)</p>

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioon ottaen. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa.</p> <p>Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.</p>	<p>Toimenpide: Osallistutaan Hyve-työryhmän työskentelyyn.</p> <p>Mittari: On osallistuttu Hyve-työryhmän työskentelyyn.(K/E)</p> <p>Toimenpide: Huolehditaan lähivirkistysalueiden, puistometsien ja leikkikenttien hoidosta ja kehittämisestä.</p> <p>Mittari: FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:</p>

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,57 [2015], 3,40 [2018]), asuntoalueiden läheiset metsät (3,29 [2015], 3,17 [2018])

Toimenpide:

Rakennetaan liikuntapaikkoja ja ylläpidetään niitä yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa.

Mittari:

Vapaa-aikatoimen avustaminen liikuntapaikkojen rakentamisessa ja ylläpidossa. (K/E)

Toimenpide:

Huolehditaan kevyenliikenteenväylien kunnosta.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:
jalankulku- ja pyöriteiden kunto (3,24 [2015], 3,23 [2018]),
lumenauraus jalankulku- ja pyöriteillä (3,45 [2015], 2,96 [2018]),
liukkauden torjunta jalankulku- ja pyöriteillä (3,31 [2015], 2,92 [2018])

Toimenpide:

Puistokummitoimintaa jatketaan.

Mittari:

Puistokummien määrä.

Tiedoksi toteutuma 2018:

Puistokummitoiminnassa oli mukana 23 kummiä.

Toimenpide:

Omakotiyhdistysten toiminnan tukeminen

Mittari:

Tehdyt toimenpiteet.

Tiedoksi toteutuma 2018:

Vesakoiden raivauksia tuettiin toimittamalla polttoainetta.

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakoimiseksi.	Toimenpide: Kaavoitus- ja paikkatietopalvelut osallistuvat palveluverkkoselvityksen tekemiseen tuottamalla lähtötietoja sivistyskeskukselle. Mittari: Lähtötiedot selvitysten pohjaksi ovat olleet kaupungin eri organisaatioiden hyödynnettävissä. (K/E).

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021.	Toimenpide: E18-hankkeen edellyttämän tiesuunnitelman valmistumisen edesauttaminen Mittari: Tiesuunnitelman edistyminen.
E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa.	Toimenpide: Keskustan kohdan asemakaavan vahvistuminen vuoden 2020 aikana. Mittari: Valtuusto hyväksyy keskustan asemakaavan vuoden 2020 aikana.
Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E-18 hankkeesta ja heidän osallisuuttaan hankkeessa edistetään.	Toimenpide: Kuntalaisille ja yrityksille suunnataan E-18 -hanketta koskevia yleisötilaisuuksia. Mittari: Yleisötilaisuudet

Ulkoalueiden hoidon tasoa nostetaan.

Toimenpide:

Kadut hoidetaan ja pidetään kunnossa teknisen lautakunnan 12.2.2019 hyväksymien laatuvaatimusten mukaisesti.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:
liikennealueiden ylläpito kokoomamittari (3,48 [2015], 3,26 [2018]),
talvihoito kokoomamittari (3,63 [2015], 3,21 [2018])
lumenauraus kokoomamittari (3,71 [2015], 3,25 [2018])
liukkauden torjunta kokoomamittari (3,52 [2015], 3,15 [2018])
puhtaanapito kokoomamittari (3,66 [2015], 3,47 [2018])
päällysteen kunto kokoomamittari (3,10 [2015], 3,20 [2018])
puistojen hoito kokoomamittari (3,64 [2015], 3,48 [2018])

Perustetaan digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä.

Toimenpide:

Osallistutaan digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Mittari:

Kuntakohtainen käyttäjätyytyväisyysindeksi (KTI).

Tiedoksi toteutuma 2018:

Raision KTI vuonna 2018 oli 3,52 asteikolla 1-5.

Valmistaudutaan maakuntaudistukseen.

Toimenpide:

Osallistutaan työryhmätyöskentelyyn.

Mittari:

Työryhmätyöskentelyyn osallistuminen.(K/E)

Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E-18 hankkeen kustannusten jaosta.

Toimenpide:

Tekninen keskus on mukana laatimassa kustannusarvioita, joihin kustannusjaot perustuvat ja osallistuu tarvittaessa neuvotteluihin.

Mittari:

Kustannusarvioiden laadintaan ja neuvotteluihin osallistuminen. (K/E)

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.</p> <p>Sairauspoissaoloja vähennetään.</p>	<p>Toimenpide: Henkilöstön työhyvinvointia edistetään teknisessä keskuksessa.</p> <p>Mittarit: Työhyvinvointia edistävien toimenpiteiden määrä.</p> <p>Kunta10 -tutkimuksen mittarit: Työpaikan ilmapiiri pysyy edelleen hyvällä tasolla. (2016 3,65, 2018 3,7) Suosittelee työnantajaa ystävälleen. (2016 82 %, 2018 74 %) Haluaisi vaihtaa työnantajaa (2016 22,5 %, 2018 38 %) Työn epävarmuus vähenee. (2016 2,66, 2018 2,44)</p> <p>Toimenpide: Käydään läpi työpaikkojen työolosuhteita ja parannetaan niitä.</p> <p>Mittari: Työtapaturmien määrässä on laskeva trendi.</p> <p><i>Tiedoksi toteutunut 2018:</i> Työtapaturmien korvauspäivien määrä: tp-15 128 päivää tp-16 103 päivää tp-17 174 päivää tp-18 144 päivää</p>

Mittareissa viitataan Kunta10 -tutkimukseen, FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimukseen ja Kuntien Tieran IT-palvelujen käyttäjätyytyväisyyskyselyyn.

Talous (ulkoiset)			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2016	-28 030 324 €	13 290 392 €	-14 739 932 €
TP2017	-23 244 101 €	5 693 128 €	-17 550 973 €
TP2018	-23 722 214 €	5 784 157 €	-17 938 057 €
TAM2019	-25 413 853 €	5 803 673 €	-19 610 180 €
TA2020	-25 586 615 €	5 749 025 €	-19 837 590 €
KJ:	-25 567 115 €	6 219 025 €	-19 348 090 €

Henkilöstö			
Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssien määrä	Henkilötyövuodet (htv)
TP2016	-9 552 585 €	261	242,9
TP2017	-8 570 723 €	261	229,8
TP2018	-8 550 550 €	261	236,4
TAM2019	-9 080 221 €	261	226,3
TA2020	-9 304 993 €	261	224,0
KJ:	-9 281 508 €		

Palvelujen ostot ulkoa (€)	
Vuosi	Palvelujen ostot
TP2016	-8 658 385 €
TP2017	-7 280 706 €
TP2018	-7 628 869 €
TAM2019	-8 339 158 €
TA2020	-8 327 547 €
KJ:	-8 315 547 €

Aineet ja tarvikkeet (€)	
Vuosi	Aineet ja tarvikkeet
TP2016	-7 733 656 €
TP2017	-5 470 284 €
TP2018	-5 557 609 €
TAM2019	-5 798 016 €
TA2020	-5 734 983 €
KJ:	-5 721 968 €

Vuokrat (€)	
Vuosi	Vuokrat
TP2016	-1 740 801 €
TP2017	-1 765 944 €
TP2018	-1 781 234 €
TAM2019	-2 089 651 €
TA2020	-2 209 815 €
KJ:	-2 238 215 €

Olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot

TA-20 KESKEISET MUUTOKSET VERRATTUNA TA-19

Toimintatulot	€
<i>Tulojen lisäykset</i>	
Rakennusten vuokratulojen lisäys	195 000
Raskaan kaluston myynti	60 000
Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	30 000
Tontinvuokrien kasvu	45 000
Yht.	330 000
<i>Tulojen vähennykset</i>	
Rakennusten vuokratulojen vähennys	-21 000
Raskaan kaluston myyntitulot	-300 000
Yht.	-321 000

Toimintakulut

<i>Menojen vähennykset</i>	
Kaatopaikan ennallistamiskustannukset poistetaan	-70 000
Rakennuksia ei pureta 2020	-250 000
Naantalın työterveyshuollon tilavuokrat	-40 000
Yht.	-360 000
<i>Menojen lisäykset</i>	
Kiinteistöjen ylläpitokustannukset	100 000
Vuokramenojen lisäykset	57 000
Tietohallinnon lisenssit ja ohjelmistot	80 000
Tietoliikenteen turvallisuus	25 000
Tiedonhallintalaki	10 000
Sähkön siirtohinnan nousu 3,9 %	45 000
Palo- ja pelastustoimen kuntaosuuden nousu 2 %	35 000
Yht.	352 000

LAUTAKUNTIEN VÄLISET SIIRROT TA-19:STA TA:20

Olkkarin vuokrat	~~30 000~~	Tela poisti määrärahan 22.10.2019 § 139
	30 000	KJ: Olkkarin vuokramäärärahan palautus
Maununtuvan siivous	43 000	
	73 000	

Talousarvion 2020 säästöohjelman suunnitteluvuosille 2020-2022 esitetyt tavoitteet

	Ta-2019	TA-2020	TS-2021	TS2022
	0-taso	€	€	€
Pysyvät henkilöstösäästöt yht. 7 htv koko suunnittelukaudella 2020 - 2022	0	-160 000	-200 000	-310 000
Energiansäästö/ katuvalojen yösammutus	0	-100 000	-100 000	-100 000
Energiansäästö/huonelämpötilan lasku -1°	0	-50 000	-50 000	-50 000
Yksityisteiden hoidon päättyminen	0	-12 000	-25 000	-25 000
Yht.	0	-322 000	-375 000	-485 000

8.6.2. Vakanssiesitykset 2020

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2020 - 2022

Esitetty tehtävänimike: Ruokapalvelutyöntekijä

Palvelu: Tilapalvelut

Tulosyksikkö: Ruokapalvelut/ Katrillisali

Perustamisvuosi: 2020 2021 2022

Tehtävä on uusi
 nimikkeen muutos

Tehtävä on pysyvä
 määräaikainen   vuotta

Tehtävä edellyttää virkaa
 työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa ovat (ei sosiaalikuluja) 28 000 €

Perustelut esitykselle:

Hulvelan Katrillisalissa ruokailijamäärän kasvettua kaikkia asiakkaita ei ole mahdollista palvella nykyisellä henkilökuntamäärällä. Iäkkäät asiakkaat tarvitsevat päivittäin apua aterioiden koostamisessa ja tarjottimien pöytiin kantamisessa. Katrillisaliin tarvitaan asiakaspalveluun työntekijä (0,5 htv). Hulvelan uuden senioritalon ruokailutoimintojen hoitamiseen tarvitaan yhteensä 1,5 htv:n henkilöstöpanos yksikötoiminnan luonteen vuoksi, koska palvelut ovat käynnissä 365 pv vuodessa. Tämän uuden vakanssin työpanoksesta on kohdistumassa 0,5 htv Hulvelan uuteen senioritaloon.

Pääasialliset tehtävät:

Salaatin ja voileipien valmistus, ruoan esillelaitto, tarjoilu, kassatehtävät, omavalvonnan tehtävät, astiahuollon tehtävät ja keittiön siivoustehtävät.

Esitys henkilöstösuunnitelmaan 2020 - 2022

Esitetty tehtävänimike: Ruokapalvelutyöntekijä

Palvelu: Tilapalvelut

Tulosyksikkö: Ruokapalvelut/ uusi palvelutalo

Perustamisvuosi: 2020 2021 2022

Tehtävä on uusi
 nimikkeen muutos

Tehtävä on pysyvä
 määräaikainen   vuotta

Tehtävä edellyttää virkaa
 työsuhdetta

Palkkakustannukset vuodessa ovat (ei sosiaalikuluja) 28 000 €

Perustelut esitykselle:

Hulvelan palvelukeskuksen uuden senioritalon ruokailutoiminnan hoitaminen.

Pääasialliset tehtävät:

Ruoan esillelaitto, tarjoilu, omavalvonnan tehtävät, astiahuollon tehtävät ja keittiön siivoustehtävät.

☒ uusi alkamispvm <input type="text" value="2.1.2020"/>																									
☒ muutos																									
1.	<table border="1"><tr><td>Menokohta</td><td><input type="text" value="636301"/></td></tr><tr><td>Tekninen keskus</td><td><input type="text" value="ruokapalvelut"/></td></tr><tr><td>Nimike</td><td><input type="text" value="ruokapalvelutyöntekijä"/></td></tr></table>	Menokohta	<input type="text" value="636301"/>	Tekninen keskus	<input type="text" value="ruokapalvelut"/>	Nimike	<input type="text" value="ruokapalvelutyöntekijä"/>																		
Menokohta	<input type="text" value="636301"/>																								
Tekninen keskus	<input type="text" value="ruokapalvelut"/>																								
Nimike	<input type="text" value="ruokapalvelutyöntekijä"/>																								
2.	<table><tr><td>☐ virka</td><td>☒ työsuhde</td><td>☐ muu: <input type="text"/></td></tr><tr><td colspan="3">Vakanssin luonne</td></tr><tr><td>☐ kokoaikainen</td><td>☒ osa-aikainen</td><td>☐ sivuvirka</td></tr></table>	☐ virka	☒ työsuhde	☐ muu: <input type="text"/>	Vakanssin luonne			☐ kokoaikainen	☒ osa-aikainen	☐ sivuvirka															
☐ virka	☒ työsuhde	☐ muu: <input type="text"/>																							
Vakanssin luonne																									
☐ kokoaikainen	☒ osa-aikainen	☐ sivuvirka																							
3.	<table><tr><td colspan="2">Palvelusuhteen luonne</td></tr><tr><td>☒ 10 - vakinainen/toistaiseksi otettu</td><td>☐ 21 - sijainen</td></tr><tr><td>☐ 20 - määräaikainen tehtävä</td><td>☐ 23 - tilapäinen virka</td></tr><tr><td>☐ 24 - työllistetty</td><td>☐ 30 - varahenkilö</td></tr><tr><td>☐ 40 - oppilas/harjoittelija</td><td></td></tr></table>	Palvelusuhteen luonne		☒ 10 - vakinainen/toistaiseksi otettu	☐ 21 - sijainen	☐ 20 - määräaikainen tehtävä	☐ 23 - tilapäinen virka	☐ 24 - työllistetty	☐ 30 - varahenkilö	☐ 40 - oppilas/harjoittelija															
Palvelusuhteen luonne																									
☒ 10 - vakinainen/toistaiseksi otettu	☐ 21 - sijainen																								
☐ 20 - määräaikainen tehtävä	☐ 23 - tilapäinen virka																								
☐ 24 - työllistetty	☐ 30 - varahenkilö																								
☐ 40 - oppilas/harjoittelija																									
4.	<table><tr><td>Asema</td></tr><tr><td>☐ johtavassa tai siihen rinnastettavassa asemassa</td></tr><tr><td>☒ itsenäisessä asemassa</td></tr></table>	Asema	☐ johtavassa tai siihen rinnastettavassa asemassa	☒ itsenäisessä asemassa																					
Asema																									
☐ johtavassa tai siihen rinnastettavassa asemassa																									
☒ itsenäisessä asemassa																									
5.	<table><tr><td>Sopimus</td><td>☐ VES</td><td>☒ TES</td><td>☐ TES/tp</td><td>☐ muu: <input type="text"/></td></tr><tr><td>Hinnoitteluryhmän tunnus</td><td colspan="4"><input type="text" value="06RUO05B"/></td></tr><tr><td>Palkkauksen alaraja</td><td colspan="4"><input type="text" value="1872,93"/></td></tr></table>	Sopimus	☐ VES	☒ TES	☐ TES/tp	☐ muu: <input type="text"/>	Hinnoitteluryhmän tunnus	<input type="text" value="06RUO05B"/>				Palkkauksen alaraja	<input type="text" value="1872,93"/>												
Sopimus	☐ VES	☒ TES	☐ TES/tp	☐ muu: <input type="text"/>																					
Hinnoitteluryhmän tunnus	<input type="text" value="06RUO05B"/>																								
Palkkauksen alaraja	<input type="text" value="1872,93"/>																								
6.	<table><tr><td>Työaikajärjestelmä</td><td>☒ 01 - virastotyöaika</td><td>☐ 62 - kk-palkkaiset perhepäivähoitajat</td></tr><tr><td></td><td>☒ 10 - 38,25 h</td><td>☐ 70 - sivuvirka tai -toimi (alle 20 hvko)</td></tr><tr><td></td><td>☐ 21 - kaksivuorotyö</td><td>☐ 80 - opetustyö</td></tr><tr><td></td><td>☐ 41 - jaksotyö, päivätyönluonteinen</td><td>☐ 90 - muu työaika</td></tr><tr><td></td><td>☐ 42 - jaksotyö, vuorotyönluonteinen</td><td>☐ 92 - VES III 10 § 1 mom 37 hvko</td></tr><tr><td></td><td>☐ 43 - jaksotyö, keskeytymätön 3-vuorotyö</td><td>☐ 94 - tk-lääkärit, hammaslääkärit</td></tr><tr><td></td><td>☐ 44 - jaksotyö, yötyö</td><td>☐ 95 - ei säädöstä</td></tr><tr><td></td><td>☐ 46 - kesk. 3-vuorotyöhön rinnastettava</td><td></td></tr></table>	Työaikajärjestelmä	☒ 01 - virastotyöaika	☐ 62 - kk-palkkaiset perhepäivähoitajat		☒ 10 - 38,25 h	☐ 70 - sivuvirka tai -toimi (alle 20 hvko)		☐ 21 - kaksivuorotyö	☐ 80 - opetustyö		☐ 41 - jaksotyö, päivätyönluonteinen	☐ 90 - muu työaika		☐ 42 - jaksotyö, vuorotyönluonteinen	☐ 92 - VES III 10 § 1 mom 37 hvko		☐ 43 - jaksotyö, keskeytymätön 3-vuorotyö	☐ 94 - tk-lääkärit, hammaslääkärit		☐ 44 - jaksotyö, yötyö	☐ 95 - ei säädöstä		☐ 46 - kesk. 3-vuorotyöhön rinnastettava	
Työaikajärjestelmä	☒ 01 - virastotyöaika	☐ 62 - kk-palkkaiset perhepäivähoitajat																							
	☒ 10 - 38,25 h	☐ 70 - sivuvirka tai -toimi (alle 20 hvko)																							
	☐ 21 - kaksivuorotyö	☐ 80 - opetustyö																							
	☐ 41 - jaksotyö, päivätyönluonteinen	☐ 90 - muu työaika																							
	☐ 42 - jaksotyö, vuorotyönluonteinen	☐ 92 - VES III 10 § 1 mom 37 hvko																							
	☐ 43 - jaksotyö, keskeytymätön 3-vuorotyö	☐ 94 - tk-lääkärit, hammaslääkärit																							
	☐ 44 - jaksotyö, yötyö	☐ 95 - ei säädöstä																							
	☐ 46 - kesk. 3-vuorotyöhön rinnastettava																								

7.	Viikkotyöaika <input type="text" value="30"/> h Opettajien opetusvelvollisuus <input type="text"/> h/vko Opettajan asema <input type="text"/> Opettajan vakanssitunnus <input type="text"/> Eläkelaki ☐ KVTEL ☐ valtion eläke
8.	Työllistämistyyppi ☐ nuoret ☐ pitkäaikais- ja toistuvaistyöttömät
9.	Tehtävänkuvaus Ruokapalvelutyöntekijä tekee ruokapalvelun ammattitason perustehtäviä: Osallistuu ateriatuotantoon, asiakaspalveluun, ruoan kattaus ja tarjoilutehtäviin, astiahuoltoon ja keittiön siivoustehtäviin sekä tekee muut esimiehen määräämät tehtävät.
10.	Kelpoisuusehdot Cateringalan tai majoitus- ja ravitsemusalan perustutkinto tai vastaava aikaisempi koulutus.
11.	Vakanssin täyttäjät <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Täyttämisaikajankohta <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Perustamispäivämäärä <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>

Vakanssi, jonka täyttölupaa haetaan	Ruokapalvelutyöntekijä 2.1.2020 alkaen
Vakanssin numero	uusi perustettava vakanssi
Perustelut, miksi vakanssi pitää täyttää	<p>Kerttulakodissa Päiväkoti Veitikanraitin tiloihin avataan päivähoitoyksikkö 2.1.2020, kyseessä on uusi toiminto.</p> <p>Lisäksi Kerttulakodin tiloissa toimii TOI-opetus. Ruokapalvelut on elokuusta 2019 alkaen toimittanut ruoan TOI-opetukseen. Vaativien asiakkaiden vuoksi sivistyskeskuksen henkilöstöllä ei ole resurssia hoitaa ruoanvalmistukseen, -tarjoiluun ja astiahuoltoon liittyviä tehtäviä.</p> <p>Näiden kahden yksikön ruokapalveluja tarvitaan hoitamaan ruokapalvelutyöntekijä.</p>
Vakanssin palkkakustannukset sivukuluineen vuodessa	23.000 € Toimintoon ei ole varauduttu ruokapalvelujen talousarviossa 2020, koska uuden toiminnon aloittamisesta ei ole ollut valmisteluvaiheessa tietoa.
Saamatta jäävät tulot, jos vakanssia ei täytetä	
Täyttämättä jättämisen vaikutus palveluun	Sivistyskeskuksen henkilöstö hoitaa palvelukeittiössä tehtävät työt.
Mahdolliset vaihtoehdot tehtävien hoitamiselle, jos vakanssia ei täytetä	-

8.6.3. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-1 535 019	-1 238 750	-1 291 585	-1 022 699	-1 022 699
Maksutuotot	-102 412	-423 140	-82 000	-112 000	-582 000
Tuet ja avustukset	-137 994	-133 114	-1 147	-1 147	-1 147
Vuokratuotot	-3 841 619	-3 954 505	-4 100 888	-4 538 868	-4 538 868
Muut toimintatuotot	-76 086	-34 648	-14 311	-74 311	-74 311
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-5 693 130	-5 784 157	-5 489 931	-5 749 025	-6 219 025
TOIMINTAKULUT					
Palkat ja palkkiot	6 450 226	6 505 026	6 976 130	7 156 929	7 137 570
Eläkekulut	1 800 243	1 807 218	1 864 068	1 874 913	1 871 527
Muut henkilösivukulut	320 254	238 310	234 199	273 151	272 411
Henkilöstökulut yhteensä	8 570 723	8 550 554	9 074 397	9 304 993	9 281 508
Palvelujen ostot	7 280 706	7 629 890	8 029 158	8 327 547	8 315 547
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 470 284	5 557 614	5 798 016	5 734 983	5 721 968
Avustukset					
Vuokrat	1 765 944	1 781 319	2 089 651	2 209 215	2 238 215
Muut toimintakulut	156 445	202 864	79 827	9 877	9 877
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	23 244 102	23 722 241	25 071 049	25 586 615	25 567 115
TOIMINTAKATE	17 550 972	17 938 084	19 581 118	19 837 590	19 348 090

8.6.4. Tekninen lautakunta: Budjettiyhteenveto, ulkoiset ja sisäiset

Selite	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020 LTK	TA2020 KJ
KÄYTTÖTALOUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	-8 824 485	-9 475 172	-8 621 388	-8 634 318	-8 658 318
Maksutuotot	-102 412	-423 140	-82 000	-112 000	-582 000
Tuet ja avustukset	-137 994	-133 114	-1 147	-1 147	-1 147
Vuokratuotot	-16 631 696	-17 221 959	-17 777 097	-18 481 433	-18 516 433
Muut toimintatuotot	-76 086	-34 648	-14 311	-74 311	-74 311
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	-25 772 673	-27 288 033	-26 495 943	-27 303 209	-27 832 209
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	6 450 226	6 505 026	6 976 130	7 156 929	7 137 570
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	1 800 243	1 807 218	1 864 068	1 874 913	1 871 527
Muut henkilösivukulut	320 254	238 310	234 199	273 151	272 411
Henkilöstökulut yhteensä	8 570 723	8 550 554	9 074 397	9 304 993	9 281 508
Palvelujen ostot	8 948 766	10 225 485	9 722 059	10 273 194	10 261 194
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 504 342	5 594 078	5 825 516	5 764 483	5 751 468
Avustukset					
Vuokrat	3 096 832	3 084 407	3 852 179	3 949 072	3 978 072
Muut toimintakulut	156 445	202 864	79 827	9 877	9 877
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	26 277 108	27 657 388	28 553 978	29 301 619	29 282 119
TOIMINTAKATE	504 435	369 355	2 058 035	1 998 410	1 449 910
VUOSIKATE	504 435	369 355	2 058 035	1 998 410	1 449 910
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	6 557 845	7 030 383	6 903 594	7 452 397	7 452 397
Arvonalentumiset					
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	-203	-203	-203	-203	-203
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	7 062 077	7 399 535	8 961 426	9 450 604	8 902 104

